

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-04/22-01/01

URBROJ: 65-22-02

Zagreb, 13. siječnja 2022.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 11. stavka 1. Zakona o suradnji Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske u europskim poslovima (Narodne novine, broj 81/13) u prilogu dostavljam *Izvješće predsjednika Vlade Republike Hrvatske o održanim sastancima Europskoga vijeća u 2021. godini*, koje je dostavljeno predsjedniku Hrvatskoga sabora, aktom od 13. siječnja 2022. godine.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/22-07/11
URBROJ: 50301-21/32-22-2

Zagreb, 13. siječnja 2022.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Izvješće predsjednika Vlade Republike Hrvatske o održanim sastancima Europskoga vijeća u 2021. godini

Na temelju članka 11. stavka 1. Zakona o suradnji Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske u europskim poslovima („Narodne novine“, broj 81/13.), dostavlja se Izvješće predsjednika Vlade Republike Hrvatske o održanim sastancima Europskoga vijeća u 2021. godini.

U prilogu Izvješća dostavljaju se i izjave i zaključci sa sastanaka Europskog vijeća u 2021. godini

3
PREDSJEDNIK
dr. sc. Andrej Plenković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

IZVJEŠĆE O SASTANCIMA EUROPSKOG VIJEĆA U 2021. GODINI

Temeljem Zakona o suradnji Hrvatskog sabora i Vlade Republike Hrvatske u europskim poslovima (Narodne Novine, broj 81/2013), predsjednik Vlade podnosi pisano Izvješće o sastancima Europskog vijeća.

Sadržaj:

VIDEO-SASTANAK EUROPSKOG VIJEĆA – 25 i 26. VELJAČE 2021.....	1
VIDEO-SASTANAK EUROPSKOG VIJEĆA – 25. i 26. OŽUJKA 2021.....	4
NEFORMALNI SASTANAK ČELNIKA DRŽAVA ILI VLADA EU O SOCIJALNIM PITANJIMA - 8. SVIBNJA 2021.	7
IZVANREDNI SASTANAK EUROPSKOG VIJEĆA – 24 i 25. SVIBNJA 2021.	10
SASTANAK EUROPSKOG VIJEĆA – 24. i 25. LIPNJA 2021.....	14
SASTANAK NA VRHU EU-A I ZAPADNOG BALKANA – 5. i 6. LISTOPADA 2021.	19
SASTANAK EUROPSKOG VIJEĆA – 21. i 22. LISTOPADA 2021.....	22
SASTANAK EUROPSKOG VIJEĆA – 16. PROSINCA 2021.	29

PRILOG – Izjave i zaključci sastanaka Europskog vijeća

Zagreb, 13. siječnja 2022.

VIDEO-SASTANAK EUROPSKOG VIJEĆA – 25 i 26. VELJAČE 2021.

Prije početka sastanka čelnicima se obratio predsjednik Europskog parlamenta (EP) David Sassoli, koji je osudio tragičan napad u Demokratskoj Republici Kongo na izaslanstvo Svjetskog programa hrane i izrazio sućut Italiji zbog pogibije talijanskog veleposlanika.

COVID-19 i zdravstvo

U raspravi o **pandemiji** bolesti COVID-19, čelnici su se osvrnuli na do sada učinjeno, pri čemu je iskazana jasna i snažna potpora zajedničkom i koordiniranom djelovanju. Glede cjepiva, predsjednica Europske komisije (EK) Ursula von der Leyen je izvijestila o brojčanim pokazateljima u pogledu proizvodnje, odobrenja, nabave i distribucije cjepiva. Pojasnila je situaciju u UK, SAD-u i Izraelu, uz usporedni prikaz stanja u EU-u. UK je u postupku odobrenja cjepiva bila brža, jer je vlada UK na sebe preuzela pravnu odgovornost od proizvođača, dok je kod odobrenja cjepiva za EU ova odgovornost ostala na proizvođačima. Izrael je poseban slučaj, jer je tamo vlada izravno dala pomoć proizvođačima cjepiva.

Brojni čelnici su naglasili potrebu ubrzanja procesa odobrenja cjepiva te s tim u vezi potrebu za bržom proizvodnjom i isporukom ugovorenih doza cjepiva. Inzistirali su na većoj predvidljivosti isporuka, te su naglasili kako je potrebno od proizvođača zahtijevati da se pridržavaju svojih ugovornih obveza. Naglasak je bio i na mehanizmu transparentnosti, odnosno režimu izvoza cjepiva.

Izazov novih varijanti virusa stvara veliku zabrinutost među državama članicama te je istaknut značaj povećanja kapaciteta sekvenciranja genoma virusa. Predsjednica EK izvijestila je kako posebno uspostavljeni Task Force, predvođen povjerenikom za unutarnje tržište Thierryjem Bretonom, radi na povećanju kapaciteta proizvodnje cjepiva. Pojasnila je i planove vezano za razvoj cjepiva prilagođenih za korištenje protiv novih varijanti virusa.

Ograničenja na unutarnjim granicama EU-a i njihov utjecaj na funkcioniranje jedinstvenog tržišta izazvalo je najviše pažnje u raspravi, jer je izazovnim ocijenjeno postizanje ravnoteže između opreza i ograničenja zbog brzog širenja novih varijanti virusa i prekograničnog kretanja u slobodnom protoku roba i usluga. Neki od čelnika upozorili su na probleme s kojima se suočavaju vozači kamiona te radnici koji svakodnevno prelaze granicu. Više je čelnika istaknulo nužnost poštovanja „zelenih koridora“ i njihova očuvanja, kao i potrebu proporcionalnog odgovora na epidemiološku situaciju.

Oko **digitalnih potvrda**, predsjednica EK izvijestila je kako EK radi na razvoju *gateway* rješenja koje bi omogućilo razmjenu podataka između država članica koristeći digitalno rješenje kompatibilno sa sustavima u EU-27. Takvo bi tehničko rješenje bilo politički neutralno te bi potvrđivalo da li je osoba cijepljena, je li obavila testiranje ili je bolest preboljela.

U kontekstu **globalne solidarnosti**, potvrđena je predanost dijeljenju cjepiva s trećim zemljama kojima je pomoć potrebna, ali i dilema s obzirom na poteškoće u osiguravanju cjepiva za građane EU-a.

Predsjednik Vlade Andrej Plenković je kazao kako je Hrvatska u borbi protiv pandemije uspjela sačuvati radna mjesta i osigurati podršku privatnom sektoru. Podsjetio je na godišnjicu prvog slučaja u RH. Iskazao je zabrinutost radi sporosti u isporuci cjepiva, što kreira negativnu atmosferu među građanima. Podržao je napore EK kako bi osigurala da farmaceutske kompanije poštuju svoje obaveze. Pozitivno se osvrnuo na digitalne potvrde jer mogu biti podrška turizmu i ekonomskom rastu. Istaknuo je važnost brzog oporavka i instrumenta *EU sljedeće generacije*. Složio se da je potrebno povećati kapacitete proizvodnje. Podržao je da svaki višak cjepiva ide trećim državama, jer je pandemija globalni problem.

Sigurnost i obrana

Predsjednik Europskog vijeća (EV) Charles Michel je istaknuo kako je želja EU-a povećati svoju sposobnost i kapacitete za strateško autonomno djelovanje. Pritom je važna bliska suradnja s ključnim partnerima, naročito s NATO-om. Mnogi vide novu američku administraciju kao priliku za obnovu transatlantskih odnosa, što treba iskoristiti. Istovremeno, preuzimanje značajnije uloge od strane EU-a znači i preuzimanje veće odgovornosti. Mnogi su čelnici komentirali da ostvarivanje ovih ambicija nije nekompatibilno suradnji EU-a s NATO-om, već su jači napori u razvoju sposobnosti EU-a ujedno i od koristi za NATO.

Niz se čelnika referirao i na rad na Strateškom kompasu i definiranje zajedničkih ciljeva EU-a. Istovremeno se radi na unaprijeđenju investicija u području obrane, gdje su se čelnici osvrnuli na Europski obrambeni fond. Mnogi su istaknuli i važnost osnaživanja tehnološke i industrijske osnove te istaknuli opasnosti koje predstavljaju kibernetički i hibridni napadi koji su sve učestaliji te predstavljaju novu prijetnju sigurnosti EU-a.

Čelnicima se obratio **glavni tajnik NATO-a Stoltenberg**. U kontekstu pandemije podsjetio je kako vojska pruža značajnu operativnu potporu, primjerice prijevozom opreme i stavljanjem na raspolaganje vojnih bolnica. Glavni je zadatak NATO-a da zdravstvena kriza ne postane sigurnosni izazov. Referirao se na prijetnje koje dolaze iz nekih trećih država, disruptivne tehnologije i klimatske promjene, kao izazove kojima se nitko ne može sam oduprijeti. EU i NATO moraju djelovati zajedno, osnažiti svoje veze, uključujući suradnju sa SAD-om. Pozdravio je napore koje EU ulaže u obranu, što smatra da je dobro za europsku i transatlantsku obranu. Iznio je podatak da više od 90 % građana EU-a živi u državama članicama NATO-a.

Visoki predstavnik i potpredsjednik EK Josep Borrell je primijetio kako je ostvaren značajan napredak od kada je EV raspravljao o sigurnosti i obrani 2018. godine, kao što je prva analiza prijetnji, ujedno ističući da nije cilj EU-a zamijeniti NATO. Predsjednica EK se referirala na napore koje EK ulaže kako bi oslovlila problem fragmentacije vojnih sposobnosti, što je jedna od slabosti EU-a. Osvrnula se i na razvoj sustava koji će omogućiti stvaranje zajedničkih vojnih sposobnosti. Spomenula je i PESCO, CARD i Europski obrambeni fond, te istaknula snažan efekt prelijevanja razvoja u ovom području na civilni sektor.

U razmjeni mišljenja s GT NATO-a spomenuto je i pitanje Turske, gdje je Stoltenberg istaknuo kako je NATO u ovom slučaju platforma koja može poslužiti za otvoren i iskren dijalog. Važno je redovno adresirati sve zabrinutosti i to činiti na ispravan način. Turska ostaje važan saveznik.

Referirao se na napore koje ulaže NATO kako bi se smanjile napetosti. Vezano za veća izdvajanja za obranu, Stoltenberg je naglasio kako je u posljednjim godinama povećan doprinos SAD-a, koji je povećao i svoju prisutnost u Europi, unatoč retorici prethodne administracije. U razmjeni mišljenja mnogi su čelnici podržali Strateški kompasa, te su govorili o preuzimanju veće odgovornosti od strane EU-a, kao i važnosti strateške autonomije.

Predsjednik Vlade Andrej Plenković pozdravio je ranu raspravu u ovoj fazi mandata institucija oko Strateškog kompasa, što je ocijenio važnim zbog globalnog upravljanja i razvoja kapaciteta. Istaknuo je kompatibilnost s NATO-om, prepoznajući iznesenu činjenicu o tome da 90% građana EU-a živi u NATO državama članicama. Kazao je da je važno jačanje strateške autonomije, posebno u obrani, ali i na području zdravlja i cjepiva, kao i jačanje kapaciteta misija i operacija EU-a koje djeluju u globalnim uvjetima. Istaknuo je da je potrebno raditi na jačanju otpornosti i kapaciteta EU-a. Informirao je o nabavci borbenih zrakoplova u RH, što je ulog u jačanje vlastitih, ali i zajedničkih kapaciteta. Važno je odrediti ambicije EU-a te zatim raditi na provedbi, pri čemu treba ostati usidren u zajedničkim sposobnostima s NATO-om i jačati transatlantski savez. Poručio je da smo kao EU važniji globalno samo ako smo zajedno jači.

Južno susjedstvo

Visoki predstavnik Borrell je govorio o dramatičnoj situaciji u zemljama tog područja. Referirao se na gospodarske izazove i utjecaj klimatskih promjena upozorivši kako svi oni imaju potencijalne učinke i na EU. Referirao se i na niz elemenata iz Zajedničke komunikacije EK i EEAS-a o Južnom susjedstvu. Nije bilo duže rasprave među čelnicima, samo su se neki od njih osvrnuli na Zajedničku komunikaciju („Obnovljeno partnerstvo s Južnim susjedstvom – nova agenda za Mediteran“) i pozvali na mobilizaciju slijedom iznesenih prijedloga. Niz je čelnika istaknuo poveznicu s migracijskom politikom i vraćanjima, pri čemu je predsjednica EK podsjetila na novi Pakt o migracijama i azilu.

VIDEO-SASTANAK EUROPSKOG VIJEĆA – 25. i 26. OŽUJKA 2021.

Članovima EV se prije početka rasprave tradicionalno obratio predsjednik EP David Sassoli.

COVID-19

Rasprava čelnika se u najvećoj mjeri fokusirala na **pandemiju bolesti COVID-19**. Čelnici su razmijenili informacije o epidemiološkoj situaciji, koja se u to vrijeme pogoršavala kao posljedica širenja zaraznijih varijanti virusa. Izrazili su potrebu za povećanjem proizvodnje cjepiva, kao i većeg oslonca na proizvođače cjepiva. Referirali su se na globalnu solidarnost i potrebu jačanja globalnog odgovora kroz operacionalizaciju mehanizma za podjelu cjepiva.

Predsjednica EK je čelnicima predstavila podatke o isporučenim i iskorištenim dozama cjepiva, kao i plan isporuka za drugi kvartal ove godine. Istaknula je problem s nepoštovanjem ugovornih obveza AstraZeneca. Oko pitanja mehanizma za odobrenje, odnosno transparentnosti izvoza cjepiva iz EU-a, predsjednica EK von der Leyen je rekla kako je on pokazao da je do sada iz EU-a izvezeno 77 milijuna doza cjepiva prema 33 različite treće zemlje, što potvrđuje otvorenost EU-a prema svijetu. Ova transparentnost ujedno je poziv drugim državama koje proizvode cjepivo da budu otvorene kao EU.

Nekoliko je čelnika u raspravi oslovilo pitanje mehanizma za odobrenje izvoza podržavši transparentnost u proizvodnom lancu i pozivajući na pažljivo postupanje, bez ugrožavanja globalnog lanca opskrbe. EK je izvijestila kako je u razgovorima s AstraZenecom obeshrabrila ovog proizvođača da cjepivo izvozi iz EU-a dok nije ispunio svoje obveze isporuke prema DČ EU-a. SAD za sada ne izvozi cjepivo, međutim, prepoznaje značaj otvorenih lanaca opskrbe.

Najosjetljivija je bila tema **raspodjele cjepiva među državama članicama**, kojoj je posvećeno najviše vremena u raspravi, posebice nakon što ranije nije bio postignut dogovor na Upravljačkom odboru o raspodjeli 10 milijuna doza BioNTech/Pfizer cjepiva, čija je isporuka prenesena iz trećeg i četvrtog kvartala na drugi, kako bi se dostigli ciljevi procjepljivanja (*posebice nakon ozbiljnog kašnjenja u dostavama AstraZeneca cjepiva*).

Predsjednik Vlade Andrej Plenković je tijekom rasprave u nekoliko navrata upozorio da pitanje pravedne raspodjele cjepiva među državama članicama nije tehničko, već izrazito političko pitanje te je naglasio važnost strateškog razgovora čelnika koji će uzeti u obzir zajedničke ciljeve EU-a (stjecanje kolektivnog imuniteta, osiguravanje gospodarskog oporavka). Založio se da čelnici u svojoj izjavi nakon ovog sastanka daju konkretne političke smjernice u vezi načela za razdiobu cjepiva, što bi COREPER-u, na čijem se daljnjem angažmanu inzistiralo tijekom rasprave, moglo olakšati daljnji rad i odlučivanje. Pritom Hrvatska ne dovodi u pitanje temeljno pro-rata načelo raspodjele cjepiva, već je fokusirana isključivo na raspodjelu 10 milijuna doza cjepiva Pfizer koja bi trebala dovesti do poboljšanja situacije u onim državama članicama u kojima dostava cjepiva ozbiljno kasni. Nakon intervencije i dugotrajne rasprave, u konačnici je dogovoreno da se pitanje uputi na rješavanje COREPER-u, gdje je kasnije postignut dogovor (*30 posto za države koje imaju manjak cjepiva*).

70 posto po načelu pro rata među članicama, razmjerno broju stanovnika), a Hrvatska je time osigurala dodatnih 747 tisuća doza cjepiva Pfizer/BioNTech do kraja lipnja.

U nastavku je spomenuto pitanje **digitalnih COVID potvrda** s naglaskom na potrebu žurnog postupanja unutar EU-a. Predsjednica EK je informirala o uspostavi tehničkih rješenja za izdavanje digitalnih COVID potvrda, kako bi sustavi bili spremni povezati se na EU *gateway* koji razvija EK.

Vanjski odnosi

Pored teme pandemije bolesti COVID-19, spomenuta je situacija u **Bjelarus**.

Tema **Rusije** bila je kratko oslovljena, pri čemu je predsjednik EV Michel samo izvijestio čelnike o sadržaju telefonskog razgovora s ruskim predsjednikom Vladimirom Putinom. Dogovoreno je da će se strateška rasprava o Rusiji održati na nekom od sljedećih sastanaka EV-a.

EV je održao raspravu o stanju u **istočnom Sredozemlju** i o odnosima između EU-a i **Turske** te otvorenim pitanjima koje ta država ima u odnosima s nekim državama članicama (nezakonito bušenje, kršenje UN rezolucija, migracije, incidenti u području Sjevernog Cipra). EV je u zaključcima podsjetio da su u strateškom interesu EU-a stabilno i sigurno okruženje u istočnom Sredozemlju te razvoj uzajamno korisnog odnosa s Turskom koji se temelji na suradnji. Pozvao je Tursku da se suzdrži od novih provokacija ili jednostranih djelovanja kojima se krši međunarodno pravo. EV cijeni činjenicu da je Turska prihvatila oko četiri milijuna sirijskih izbjeglica i suglasan je s tim da EU nastavi pružati pomoć izbjeglicama i zajednicama domaćinima.

Jedinstveno tržište, industrijska politika, digitalne tehnologije i gospodarstvo

Rasprava o **jedinstvenom tržištu i digitalnoj tehnologiji** bila je iznimno kratka. Nekoliko je država članica skrenulo pažnju na pitanje strateške autonomije.

EV je u zaključcima naglasio važnost snažnog, otpornog i potpuno funkcionalnog jedinstvenog tržišta te stroge provedbe i izvršenja pravila jedinstvenog tržišta. Naglašena je važnost digitalne transformacije za europski oporavak, blagostanje, sigurnost i konkurentnost te za dobrobit društava država članica. EV je u tom kontekstu podsjetio na svoje zaključke iz listopada i prosinca 2020. Komunikacija EK „Digitalni kompas 2030.: europski pristup za digitalno desetljeće” važan je korak u planiranju digitalnog razvoja Europe. S obzirom na predstojeći socijalni summit u Portu, EV je u zaključcima naglasio da u naporima za postizanje uspješne digitalne tranzicije nitko ne smije biti zapostavljen. To iziskuje potrebne alate i infrastrukturu, kao i razvoj vještina, usavršavanje i prekvalifikaciju, uz istodobno osiguravanje pravednih radnih uvjeta i visokih standarda u digitalnom gospodarstvu.

EV je podupro prioriteta područja politika iz Godišnje strategije održivog rasta i pozvao države članice da ih uzmu u obzir u svojim nacionalnim planovima za oporavak i otpornost.

Sastanak na vrhu država europodručja

U nastavku je putem videokonferencije održan i sastanak na vrhu država europodručja u proširenom formatu. Predsjednica Europske središnje banke (ESB) Christine Lagarde dala je pregled ekonomske situacije u EU-u, te prezentaciju vezano za međunarodnu ulogu eura istaknuvši da je ova uloga donekle oslabila kao posljedica financijske krize te da euro trenutno predstavlja 19% međunarodnih transakcija. Pojasnila je razlike između tržišta duga koja su unutar EU-a još uvijek fragmentirana i istaknula važnost instrumenta *EU sljedeće generacije*. Tržišta kapitala nisu duboka i likvidna kao tržište u SAD-u, što povećava značaj Ekonomske i monetarne unije. Ustvrdila je kako zeleno financiranje može predstavljati prednost za EU i za jačanje eura, jer bi euro mogao postati standard za globalna tržišta. U području digitalnog, naglasila je potrebu za unaprjeđenjem prekograničnih plaćanja, koja trebaju biti jeftinija i sigurnija. Predsjednik Euroskupine govorio je o važnosti oporavka i izgradnje otpornosti te o ulozi eura.

Obraćanje predsjednika SAD-a

Na kraju, čelnicima se video-vezom obratio **predsjednik SAD-a Joe Biden**. Glavne poruke koje je prenio odnosile su se na pandemiju bolesti COVID-19, gdje je Biden pozvao na zajednički rad na izgradnji bolje pripravnosti u kontekstu globalne zdravstvene sigurnosti. SAD želi ponovno biti lider u području klime i voditi svojim primjerom. Biden je potvrdio nepovratnu predanost poštovanju Pariškog sporazuma i najavio je postavljanje ambicioznih standarda do 2030. Pozvao je na zajednički rad na pripremi za COP 26 u Glasgowu. U odnosu na globalnu ekonomiju, istaknuo je kako SAD i EU trebaju unaprijediti svoju konkurentnost, a kao konstruktivno djelovanje istaknuo je postizanje dogovora o ukidanju carina na uvoz iz EU-a u SAD. Izrazio je predanost radu na globalnom, robusnom poreznom režimu u digitalnom području. Pozvao je na postavljanje pravila i standarda u odnosu na tehnologije u nastanku u digitalnom svijetu. Budući da svijet klizi prema opasnosti totalitarizma, što je jedan od ključnih izazova našeg vremena, založio se da EU i SAD rade zajedno u globalnim okvirima.

NEFORMALNI SASTANAK ČELNIKA DRŽAVA ILI VLADA EU O SOCIJALNIM PITANJIMA - 8. SVIBNJA 2021.

Neformalni sastanak u Portu (*Porto Social Summit*) održan je u sklopu predsjedanja Portugala Vijećem EU. Čelnici i čelnice EU-a, europske institucije, socijalni partneri i predstavnici civilnog društva sastali su se kako bi ojačali svoju predanost provedbi europskog stupa socijalnih prava.

Sastanak je uključivao i konferenciju s dionicima na visokoj razini 7. svibnja, na kojoj su raspravljali o tome kako utvrditi program europske socijalne politike za sljedeće desetljeće i osigurati da se EU i njezine države članice suoče s postojećim i budućim izazovima, a da pritom nitko ne bude zapostavljen.

Rasprava je bila usmjerena na tri glavna područja: rad i zapošljavanje, vještine i inovacije te država blagostanja i socijalna zaštita. Na kraju konferencije, institucije EU-a, europski socijalni partneri i predstavnici civilnog društva supotpisali su socijalnu obvezu iz Porta (*Porto social commitment*).

Predsjednik Vlade Andrej Plenković sudjelovao je na panelu „Zapošljavanje i radna mjesta“, tijekom kojeg je naglasio utjecaj pandemije bolesti COVID-19 na EU, njezino stanovništvo, društvo i gospodarstvo. Podsjetio je da će oporavak EU-a kao cjeline biti moguć tek kada ga postignu sve države članice. Izrazio je podršku instrumentima i politikama EU-a koji su usmjereni na osnaživanje tržišta rada, zaštitu i kreiranje radnih mjesta te poveznicu s važnim elementima oporavka u obliku digitalne i zelene tranzicije. Sve navedeno čini važnu polugu oporavka i jačanja socijalne kohezije EU-a.

Sljedećeg dana, na **neformalnom sastanku čelnika o socijalnim pitanjima**, održana je rasprava o europskom socijalnom modelu i provedbi Europskog stupa socijalnih prava, s naglaskom na oporavku, obrazovanju, vještinama, stvaranju radnih mjesta i poboljšanju njihove kvalitete, borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti.

U studenom 2017. godine u Gothenburgu je održan Socijalni summit, kojom prilikom je usvojen proglas o Europskom stupu socijalnih prava s tri tematske cjeline: jednake mogućnosti i ravnopravan pristup tržištu rada; pravični uvjeti rada; socijalna zaštita i uključenost. On također sadrži 20 načela koja služe kao vodilja u kreiranju socijalne politike te su ključna za pravedna i funkcionalna tržišta rada i sustave socijalne skrbi.

Temeljem navedenih načela kreiran je pregled socijalnih pokazatelja, lista indikatora prema kojima se kroz Europski semestar procjenjuje napredak država članica u pojedinim područjima. U ožujku ove godine, EK je objavila Akcijski plan za provedbu Europskog stupa socijalnih prava u kojem identificira prioritetne akcije te predlaže zajedničke ciljeve na razini EU-a koji bi se trebali realizirati do 2030., čime bi se pridonijelo dobrobiti građana i osigurala konkurentnost gospodarstva EU-a.

Rasprava o navedenim pitanjima pokazala je da čelnici drža kako je europski socijalni model za vrijeme pandemije bolesti COVID-19 pokazao svoju vrijednost, a Europski stup socijalnih prava identificiran je kao jedan od temeljnih elemenata oporavka. Čelnici su se složili da će njegova provedba ojačati napredak prema digitalnoj, zelenoj i pravednoj tranziciji te doprinijeti postizanju socijalne i gospodarske konvergencije, kao i prevladavanju demografskih izazova. Potvrdili su predanost radu na izgradnji socijalne Europe te naglasili da Europa mora biti kontinent socijalne kohezije i blagostanja. Složili su se da će provedba načelâ Europskog stupa socijalnih prava biti ključna za stvaranje brojnijih i boljih radnih mjesta u okviru uključivog oporavka.

Socijalna dimenzija, socijalni dijalog i aktivna uključenost socijalnih partnera oduvijek su bili u središtu visoko konkurentnog socijalnoga tržišnoga gospodarstva, te je potvrđena predanost jedinstvu i solidarnosti, kao i osiguravanje jednakih mogućnosti za sve.

Pozdravljeni su ciljevi EU-a u pogledu radnih mjesta, vještina i smanjenja siromaštva te revidirani pregled socijalnih pokazatelja. Istaknuta je važnost obrazovanja i vještina te zelene i digitalne tranzicije, koja će građanima pružiti velike mogućnosti, ali i donijeti brojne izazove, za koje će biti potrebna veća ulaganja u obrazovanje, strukovno osposobljavanje, cjeloživotno učenje, usavršavanje i prekvalifikaciju. Sve promjene povezane s digitalizacijom, umjetnom inteligencijom, radom na daljinu i ekonomijom platformi zahtijevat će posebnu pozornost kako bi se ojačala prava radnika, sustavi socijalne sigurnosti te sigurnost i zdravlje na radu.

Čelnici su potvrdili predanost smanjenju nejednakosti, borbi protiv socijalne isključenosti i suzbijanju siromaštva te usmjerenosti na borbu protiv siromaštva djece i uklanjanje rizikâ od isključenosti kojima su izložene osobito ranjive društvene skupine, kao što su nezaposleni, stariji, te osobe s invaliditetom i beskućnici. Dogovorili su da će pojačati napore u borbi protiv diskriminacije i aktivno raditi na uklanjanju rodni razlika u zapošljavanju, plaćama i mirovinama te na promicanju ravnopravnosti i pravednosti za svakog pojedinca u društvu, u skladu s temeljnim načelima EU-a. Dogovoreno je poseban prioritet staviti na potrebe mladih, koji su negativno pogođeni krizom, jer je ona poremetila njihovo sudjelovanje na tržištu rada i narušila planove za obrazovanje i osposobljavanje. Sve navedene poruke reflektirane su i u „Izjavi iz Porta“.

Predsjednik Vlade Andrej Plenković pozdravio je činjenicu da su se čelnici susreli uživo, naglasivši važnost otvorene rasprave koje pružaju osobni susreti. Nezabilježeni izazovi s kojima smo suočeni (pandemija, gospodarska kriza kao njezina posljedica, pritisak migracijskih tokova, demografski izazovi te brojni drugi globalni izazovi) zahtijevaju usredotočenost i posvećenost te, iznad svega, ujedinjenost. Europa se treba nastaviti oslanjati na svoje vrijednosti, poput europskog socijalnog modela te ih nastaviti jačati i štititi. Kazao je da ovaj sastanak pruža mogućnost da države članice osvijeste postignuto, potvrde predanost zajedničkim vrijednostima i ciljevima te rasprave izazove, a da istovremeno nitko ne bude izostavljen.

Video-konferencija s premijerom Indije

Održana je i videokonferencija lidera s indijskim premijerom Narendrom Modijem, tijekom koje su čelnici EU-a izrazili punu solidarnost s Indijom zbog širenja novog vala zaraze bolešću COVID-19. Na razini EU-a mobilizirana je oprema za hitne situacije (kisik, respiratori i lijekovi) u vrijednosti od više od 100 milijuna eura. Istaknuto je da EU i Indija podupiru univerzalan, siguran, pravedan i cjenovno pristupačan pristup cjepivima, dijagnozi i liječenju bolesti COVID-19. Usvojena je i zajednička izjava koja identificira glavna područja suradnje – izgradnja globalne zdravstvene pripravnosti i otpornosti; zaštita planeta i promicanje zelenog rasta, poticanje uključivog rasta kroz trgovinu, povezivost i tehnologiju, nastojanja prema stvaranju sigurnijeg i više demokratski razvijenog svijeta.

Tijekom rasprave, **predsjednik Vlade Andrej Plenković** izrazio je solidarnost Hrvatske i dao snažnu podršku Indiji u njezinoj borbi s pandemijom bolesti COVID-19, kao i svoju potporu utvrđenim prioritetnim područjima suradnje s EU-om.

IZVANREDNI SASTANAK EUROPSKOG VIJEĆA – 24 i 25. SVIBNJA 2021.

Prije formalnog početka sastanka, članovima EV-a se, kao što je to uobičajeno, obratio predsjednik EP Sassoli te je izrazio zadovoljstvo zbog napretka u gospodarskom oporavku. Međutim, Europa je izložena novim prijetnjama i mora govoriti jednim snažnim glasom. Kao primjer najnovijeg izazova naveo je događaje u Bjelarus i prisilno slijetanje civilnog zrakoplova jedne od država članica EU-a. Istaknuo je kako odgovor EU-a mora biti snažan, jedinstven i brz, a odgovorni za taj incident prozvani i kažnjeni bez oklijevanja. EU mora pokazati da nije „tigar od papira“, već da djeluje čvrsto i odlučno u zaštiti svojih interesa.

Predsjednik EP Sassoli je istaknuo važnost ispunjavanja svih obveza u okviru Pariškog sporazuma o klimatskim promjenama te naglasio kako EP aktivno djeluje u okviru svojih nadležnosti. Podsjetio je kako su zaključci EV-a politički dogovor između država članica i premda EP u to nije izravno uključen, njegova uloga se ne smije zanemariti, niti se od njega treba očekivati da mehanički potvrđuje odluke Vijeća. Kao što je odigrao konstruktivnu ulogu prigodom dogovora o Višegodišnjem financijskom okviru, EP je spreman isto učiniti u konačnom dogovoru o zakonodavnom okviru za borbu protiv klimatskih promjena. Pritom zelena tranzicija mora biti pravedna, socijalno osjetljiva i voditi računa o zaštiti zaposlenih.

Na temu pandemije bolesti COVID-19, izrazio je zadovoljstvo postignutim u traženju rješenja za nesmetano kretanje ljudi, što je bitno za građane, turističku industriju i ukupni gospodarski oporavak. EP smatra da digitalne potvrde EU-a ne smiju biti diskriminatorne i moraju sadržavati samo neophodne podatke. Naglasio je važnost cijepljenja što većeg broja građana EU-a. Također, potrebno je razmišljati i izvan granica EU-a te učiniti cjepivo dostupnim svima koji ga trebaju. On smatra da EU ima posebnu ulogu u izvozu cjepiva i donacijama njegovih viškova državama s nerazvijenim gospodarstvima i onima u razvoju.

Predsjednik EP Sassoli je također oslovio situaciju s ilegalnim migracijama na Sredozemlju, na zapadnobalkanskoj ruti te u talijanskim i francuskim Alpama. Glede toga naglasio je da je prva i najvažnija dužnost spašavanje života. Smatra da treba uspostaviti „humanitarne koridore“, u suradnji s Visokim povjerenikom UN-a za izbjeglice, te uspostaviti europski sustav za preseljenje i premještanje. Naglasio je kako se radi o ljudima koji svojim znanjima i vještinama mogu značajno doprinijeti obnovi naših društava pogođenih pandemijom i demografskim padom. Založio se za izradu cjelovite europske politike migracija.

COVID-19

Na početku sastanka EV-a, predsjednica EK von der Leyen dala je pregled trenutačnog stanja u **borbi protiv pandemije** bolesti COVID-19 i dinamike cijepljenja. Najnoviji rezultati su dobri i razlog za optimizam glede dolazeće ljetne sezone. Istaknula je važnost usklađenog djelovanja u ponovnom otvaranju granica država članica. Smatra da unatoč ohrabrujućim i dobrim rezultatima moramo ostati na oprezu i pomno pratiti eventualni razvoj novih varijanti virusa te biti spremi odgovoriti na njih u najkraćem vremenu. Potrebno je nastaviti prikupljati što više podataka te ostati usmjeren na proizvodnju i distribuciju cjepiva.

Navela je da će se do kraja svibnja u EU-u iskoristiti 245 milijuna doza **cjepiva**, što znači da je 46% odrasle populacije u EU-u primilo najmanje jednu dozu cjepiva. U drugoj polovici godine očekuje se da će države članice EU-a imati na raspolaganju još 900 milijuna doza cjepiva. Do kraja svibnja očekuje se da će Europska agencija za lijekove (EMA) odobriti Pfizer cjepivo za djecu starosti 12-15 godina. Također se očekuje da će Moderna do kraja lipnja zatražiti odobrenje za korištenje svojeg cjepiva za djecu ove dobi.

EV je pozdravio postignuti dogovor o **digitalnoj COVID potvrdi** i pozvao na njegovu brzu primjenu. Kao idući korak, koji će olakšati slobodno kretanje ljudi u EU-u, važno je revidirati preporuke Vijeća za putovanja unutar EU-a, kao i preporuke glede neesencijalnih putovanja. Bitan je usklađeni pristup država članica u pripremi za ljeto.

Nabava i isporuka **cjepiva putem COVAX-a**, instrumenta pomoći u osiguravanju cjepiva svim trećim državama kojima je potrebno, ne ide planiranom dinamikom. Predsjednica EK je izvijestila da je dosad osigurano 16 milijuna od planiranih dvije milijarde doza cjepiva. Plan je da EU do kraja godine osigura 100 milijuna doza cjepiva za nečlanice EU-a, putem COVAX-a ili europskog sustava za podjelu (donacije) cjepiva. Bitno je pojačati napore u tom području, jer se na pandemiju može učinkovito odgovoriti samo globalnim pristupom i masovnim cijepljenjem.

Klimatske promjene

O klimatskim promjenama održana je kratka rasprava, koja je pokazala podjelu među ambicioznijim državama članicama i onima koje ukazuju na velike financijske troškove predviđenih mjera i reformi, što podrazumijeva i pripremu bolje sektorske analize učinka kao i jasnoću u korištenju svih mehanizama, programa i instrumenata EU-a u potpori naporima država članica na nacionalnoj razini.

EV je potvrdio svoje zaključke od 10. i 11. prosinca 2020. te pozdravio dogovor zakonodavaca o Propisu o klimi. Pozvao je EK da predstavi svoj zakonodavni paket zajedno s dubinskim ispitivanjem učinka na okoliš, gospodarstvo i društvo na razini država članica.

Države članice posebno su pozdravile povratak SAD-a Pariškom sporazumu, što zajedničkoj borbi protiv klimatskih promjena daje novi globalni zamah. Naglašeno je da to treba što je više moguće iskoristiti u pripremama za 26. zasjedanje Konferencije stranaka okvirne konvencije UN-a o klimatskim promjenama (COP 26), koja će se održati u Glasgowu od 31. listopada – 12. studenog.

Vanjski odnosi

U dijelu o vanjskim odnosima, raspravljene su sljedeće teme: potreba snažnog odgovora EU-a na prisilno spuštanje zrakoplova irskog zračnog prijevoznika (Ryanair) u Bjelarus; aktualna situacija u Ruskoj Federaciji; situacija na Bliskom istoku, nakon uspostavljenog primirja između Izraela i palestinskih snaga u pojasu Gaze; situacija u Maliju.

Čelnici su ujedno upoznati s trenutačnim stanjem odnosa s Ujedinjenom Kraljevinom.

Bjelarus

Države članice snažno su osudile djelovanje Bjelarus protiv civilnog zrakoplova Ryanaira i prisiljavanja istog da 23. svibnja napusti redovan pravac leta na liniji Atena – Vilnius, te sleti u glavni grad Bjelarus, Minsk. Tim činom bez presedana, koji ima elemente zračnog piratstva, ugrožena je sigurnost putnika u zrakoplovu, a po slijetanju, dvoje putnika, Roman Prataševič i Sofia Sapega, je prisilno zadržano i nije im omogućen nesmetan nastavak putovanja.

Predsjednik Vlade Andrej Plenković je u raspravi osudio prisilno prizemljenje civilnog zrakoplova Ryanaira, kao i nedopustiv potez bjeloruskih vlasti, te je zajedno s ostalim čelnicima pozvao na pokretanje međunarodne istrage.

EV je u svojim zaključcima zatražio da se odmah puste na slobodu uhićeni Roman Prataševič i Sofia Sapega. Pozvao je Međunarodnu organizaciju za civilno zrakoplovstvo (ICAO) da žurno istraži taj incident, kojeg EU smatra neprihvatljivim. Također je pozvao na proširenje lista sankcija, kako glede dodatnog broja osoba iz Bjelarus, tako i proširenjem na ciljane gospodarske sankcije. EV je pozvao sve zračne prijevoznike iz EU-a da izbjegavaju zračni prostor Bjelarus. Vijeće je pozvano da usvoji potrebne mjere kako bi se zabranilo zrakoplovima iz Bjelarus da koriste zračni prostor EU-a i zračne luke država članica.

Ruska Federacija

EV je održao stratešku raspravu o Rusiji. Osudio je ruske nezakonite, provokativne i ometajuće aktivnosti usmjerene protiv EU-a i država članica koje imaju i šire implikacije. Tijekom rasprave, naglašena je važnost usklađenog djelovanja država članica i pune međusobne solidarnosti, osobito kad je riječ o državama susjedima Rusije.

Dijalog s Rusijom je potreban, posebno o globalnim temama od obostranog interesa, poput klimatskih promjena, i o područjima u kojima Rusija ima snažnu prisutnost. Istodobno EU mora inzistirati na svojim načelima i vrijednostima te se suprotstavljati Rusiji kad god ih ona ugrožava.

Predsjednik Vlade Andrej Plenković je u raspravi izložio geostrateško viđenje položaja i ponašanja Rusije i ruskih vlasti. Smatra da je u interesu EU-a da Rusiji pristupi na sveobuhvatan ali snažan način, vodeći računa o ruskoj ulozi u europskom susjedstvu.

EV je u svojim zaključcima potvrdio pet načela kao osnovnu odrednicu daljnjeg djelovanja. To su: 1) puna provedba sporazuma iz Minska; 2) jačanje odnosa s državama Istočnog partnerstva te Srednje Azije; 3) jačanje otpornosti EU-a na ruske aktivnosti u različitim sektorima, od energetske sigurnosti do hibridnih prijetnji i komunikacije; 4) selektivni angažman s Rusijom na području vanjske politike; 5) angažirani kontakti s civilnim društvom u Ruskoj Federaciji. Od Europske komisije i Visokog predstavnika za vanjsku i sigurnosnu politiku zatraženo je, do lipnja, predavljanje posebnog analitičkog izvješća o stanju odnosa EU-a i Rusije.

Bliski istok

EV je u svojim zaključcima pozdravio prekid vatre između Izraela i palestinskih snaga u području Gaze. EU će nastaviti aktivno raditi s međunarodnim partnerima na obnovi mirovnog procesa, na crti koncepta dvije države.

Mali

EV je u svojim zaključcima snažno osudio otmicu predsjednika tranzicijskog tijela Malija i predsjednika Vlade te je pozvao da se smjesta puste na slobodu. EU je spreman razmotriti posebne mjere protiv političkih i vojnih lidera koji su zapreka mirnoj tranziciji Malija.

Ujedinjena Kraljevina

EV je u svojim zaključcima pozdravio stupanje na snagu Sporazuma o trgovini i suradnji između EU-a i Ujedinjene Kraljevine, 1. svibnja 2021. godine. Zajedno sa Sporazumom o povlačenju i njegovim protokolima, on čini okvir novih odnosa i ti sporazumi trebaju se dosljedno i učinkovito provoditi.

Odnosi EU-a i UK ostaju od velike važnosti i u obostranom interesu te ne smiju ni u jednom trenutku narušavati integritet jedinstvenog tržišta EU-a, carinske unije i autonomnosti Unije u donošenju odluka. Činjenica je da UK koja više nije država članica ne može imati ista prava i uživati iste pogodnosti kao članice EU-a.

EV je pozvao EK da osigura punu provedbu postignutih sporazuma, uključujući u područjima ribarstva, prava EU građana i jednakih prilika. Vijeće će nastaviti pratiti provedbu oba sporazuma i odlučeno je nastaviti djelovati jedinstveno u odnosima s UK i poštovanju ugovornih obveza.

SASTANAK EUROPSKOG VIJEĆA – 24. i 25. LIPNJA 2021.

Radni ručak s gt UN-a

Neposredno prije početka formalnog sastanka EV-a održan je radni ručak s glavnim tajnikom Ujedinjenih naroda (gt UN) Antoniom Guterresom. Čelnici su mu čestitali na reizboru na još jedan petogodišnji mandat, koji će započeti 1. siječnja 2022. Razmijenjena su mišljenja o globalnim temama i izazovima, poput klimatskih promjena, pandemije bolesti COVID-19 i održivog razvoja, kao i o geopolitičkim temama. Gt UN-a je upozorio da, iako trenutno u svijetu nema velikog rata, brojni lokalni sukobi, poput onih u Libiji, Somaliji, Gorskom Karabahu i Sahelu, imaju destabilizirajući učinak i traže usklađeno i aktivno djelovanje međunarodne zajednice. Rastuće nejednakosti u razvoju i dohotku drugi su veliki problem, jer osim svoje negativne socijalne dimenzije generiraju ilegalne migracije i imaju destabilizirajući učinak na sigurnost pojedinih regija. EU ima veliku ulogu u osiguravanju globalne stabilnosti i razvoja, a da bi je mogla u potpunosti ispuniti potrebno je nastaviti jačati povjerenje građana u njezine institucije.

Globalna uloga EU-a dolazi do izražaja, primjerice, u distribuciji cjepiva protiv bolesti COVID-19 onim dijelovima svijeta koji zbog financijskih i drugih razloga ne mogu doći do potrebnih količina; EU će do kraja godine donirati više od 100 milijuna doza cjepiva. To je jedan u nizu primjera kako globalni problemi nalažu globalna rješenja. Među takvim izazovima na koje EU mora pronaći učinkovite odgovore ističe se i sigurnost kibernetičkog prostora. Države članice istakle su i važnost nastavka UN reformi, uključujući i reformu Vijeća sigurnosti.

Predsjednik Vlade Andrej Plenković govorio je o važnosti multilateralizma za rješavanje bitnih pitanja i promicanje interesa EU-a. Ukazao je na činjenicu da države članice EU-a djeluju u UN-u kroz tri regionalne skupine i to je komparativna prednost koju treba dodatno iskoristiti. Založio se za širenje suradnje sa SAD-om korištenjem multilateralnog okvira. Čestitao je gt UN-a na postizanju ravnoteže spolova unutar svog tima.

Uvodno

Predsjednik EP **Sassoli** u svom je uobičajenom izlaganju stavio naglasak na borbu protiv pandemije bolesti COVID-19 izrazivši zadovoljstvo zbog boljih epidemioloških podataka i postupka cijepljenja. Vjeruje da će to, zajedno sa širokim korištenjem digitalnih COVID potvrda, omogućiti dobru turističku sezonu i normalno kretanje ljudi. No da bi to bilo održivo, od najveće je važnosti nastaviti s cijepljenjem građana, ostati oprezan glede novih varijanti virusa i nastaviti usklađenu i blisku suradnju među državama članicama. Posebno je istaknuo važnost zajedničke zdravstvene politike, koja je u interesu svih građana EU-a te očekuje da će se to tome temeljito raspravljati u okviru Konferencije o budućnosti Europe.

Govorio je i o nacionalnim planovima oporavka - njihovu izradu ocijenio je kao „zajednički napor institucija i država članica EU-a“. Nakon usvajanja nacionalnih planova oporavka potrebna je njihova temeljita provedba, kako bi se u potpunosti iskoristio njihov potencijal. Usporedno s jačanjem zelene i digitalne komponente, treba voditi računa i o socijalnoj dimenziji

te uzeti u obzir potrebe i interese radnika. Založio se za smanjivanje siromaštva i nejednakosti te dostojanstvo za sve kroz pošteno plaćeni rad. Upozorio je na važnost očuvanja demokratskih vrijednosti EU-a, koje su izložene stalnim kušnjama i izazovima. Uvjeren je da će EU zadržati svoju globalnu snagu i značenje samo ako se zna nositi s tim izazovima.

Predsjednik Vlade Portugala Antonio **Costa** izvijestio je o postignućima u proteklih šest mjeseci portugalskog predsjedanja Vijećem EU-a. Izdvojio je zajedničku borbu protiv pandemije bolesti COVID-19, nabavku cjepiva i planove cijepljenja, dogovor o međusobnom priznavanju testova i usklađeno djelovanje država članica. Govorio je o uspješnosti izrade nacionalnih planova oporavka i jačanju predanosti provedbi europskog stupa socijalnih prava odnosno dokumentu „Socijalna obveza iz Porta“, usvojenom na sastanku lidera u Portu. Izrazio je žaljenje što nije postignuto više u procesu proširenja EU-a i što tijekom portugalskog predsjedanja nisu otvoreni pristupni pregovori s Albanijom i Sjevernom Makedonijom.

Predsjednik Vlade Slovenije Janez **Janša** zahvalio je Portugalu na dobrom predsjedanju u teškim i izazovnim okolnostima. Slovenija od 1. srpnja 2021. od Portugala preuzima predsjedanje Vijećem EU-a. Kao prioritete slovenskog predsjedanja izdvojio je izgradnju otpornosti na krize i njihovu prevenciju, kibernetičku sigurnost te završetak rada na zdravstvenoj uniji. Najavio je da će početkom listopada EU održati sastanak na vrhu s državama zapadnog Balkana, a u prosincu s državama Istočnog partnerstva.

COVID-19

Predsjednica EK von der Leyen izvijestila je o dinamici korištenja **cjepiva** – državama članicama EU ukupno je isporučeno 424 milijuna doza cjepiva, od čega je iskorišteno 346 milijuna. Nove značajne količine cjepiva bit će isporučene u drugom dijelu godine. U odrasloj populaciji EU, 60% građana primilo je najmanje jednu dozu cjepiva, a njih 40% dvije doze. To je bitno pridonijelo poboljšanju epidemiološke slike. Predsjednica EK upozorila je na nove varijante virusa, od čega bi do kraja kolovoza 90% novih slučajeva mogao biti delta soj. On se lako prenosi, no dvostruka doza cjepiva pruža zaštitu od njega. Digitalne COVID potvrde EU velik su uspjeh, a dosad ih je počelo koristiti 17 država članica.

Države članice raspravljale su o dosad stečenim **iskustvima u borbi protiv pandemije**. EK će nastaviti sa sustavnom izradom izvješća o naučenim lekcijama. Naglašeno je da iduća velika kriza možda neće biti zdravstvene naravi, no dosad zajednički stečena iskustva mogu biti korisna i za takve situacije. EU mora biti spreman za različite scenarije.

Države članice posebno su istakle važnost nastavka testiranja, cijepljenja što većeg broja ljudi, te globalne solidarnosti. Niz čelnika naglasio je potrebu koordiniranog pristupa među državama članicama i stalnu razmjenu informacija. Pojedini čelnici su izrazili zabrinutost jer neke države članice koriste i cjepiva koja nisu odobrena na razini EU-a te za koje nema znanstvenog dokaza da su učinkovita protiv novih varijanti virusa. Naglašena je potreba ubrzavanja postupka cijepljenja radi daljnjeg otvaranja država članica i omogućavanja slobodnog kretanja ljudi. Činjenica da je pandemija u velikoj mjeri stavljena pod kontrolu nipošto ne znači da se možemo opustiti. Pojedini čelnici su upozorili da se zbog odbijanja cjepiva od strane dijela pučanstva

očekuje daljnje širenje novih varijanti virusa. Zato je od bitne važnosti pojačati informacijsku kampanju, poticati i motivirati ljude na cijepljenje. Cilj je postići 70% procijepljenosti odraslog stanovništva do kraja ljeta, jer će se tako postići „imunitet krda“.

Predsjednik Vlade Andrej Plenković je naglasio da europska gospodarstva moraju ostati otvorena, kako bi se čim prije i u potpunosti postigao što kvalitetniji oporavak. Izvijestio je o dobroj epidemiološkoj situaciji u Hrvatskoj i sve većem broju turista, koji se ukupnim brojem počinje približavati broju gostiju prije početka pandemije. U području cijepljenja imamo situaciju da, kada nije bilo dovoljno cjepiva, u javnom prostoru bio je ogroman pritisak da se svi cijepi, a sada, kada je cjepiva više nego dovoljno, problem je u manjku interesa. Potrebno je nastaviti poticati građane da se cijepi. Skrenuo je pažnju na potrebu pomnog proučavanja novih varijanti virusa i rada, bude li potrebno, na još boljim cjepivima.

EV je zaključno pozdravio dobar napredak postignut u području cijepljenja i sveukupno poboljšanje epidemiološke situacije te istaknuo kako je potrebno nastaviti s naporima u pogledu cijepljenja te koordinirano pratiti razvoj događaja, osobito pojavu i širenje varijanti. Potvrdio je predanost EU-a globalnoj solidarnosti kao odgovoru na pandemiju i daljnjem poticanju globalne proizvodnje cjepiva i univerzalnom pristupu cjepivima. Istaknuto je da bi sve proizvodne zemlje i proizvođači trebali aktivno doprinositi naporima koji se ulažu u povećanje globalne opskrbe cjepivima, sirovinama, liječenjem i terapeutima te koordinirati djelovanje u slučaju zastoja u opskrbi i distribuciji. Predstojeće slovensko predsjedništvo pozvano je da nastavi s radom u okviru Vijeća na poboljšanju zajedničke pripravnosti, sposobnosti za odgovor i otpornosti na buduće krize te na zaštiti funkcioniranja unutarnjeg tržišta.

Migracije

EV je bez rasprave usvojilo zaključke kojima se poziva na zajednički pristup koji bi obuhvatio sve migracijske rute. Takav pristup treba biti pragmatičan, fleksibilan i prilagođen specifičnim situacijama. Pritom se, kao Tim Europa, treba koristiti svim dostupnim instrumentima i poticajima te djelovati u bliskoj suradnji s Uredom visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR) i Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM).

Čelnici EU-a pozvali su EK i visokog predstavnika EU-a za vanjske poslove i sigurnosnu politiku da, u suradnji s državama članicama, odmah pojačaju konkretna djelovanja, mjere i potporu za prioritetne zemlje podrijetla i zemlje tranzita. Od EK je također zatraženo da do jeseni iznese akcijske planove za prioritetne zemlje podrijetla i tranzita. EV je osudio svaki pokušaj trećih zemalja da instrumentaliziraju migrante u političke svrhe.

Ekonomski oporavak

Ova tema raspravljena je u jutarnjem dijelu drugog dana sastanka EV-a, 25. lipnja. Čelnici su sagledali aktualnu situaciju glede provedbe *EU sljedeće generacije* i pozdravili stupanje na snagu Odluke o vlastitim sredstvima temeljem koje EK može pozajmljivati sredstva na tržištu kapitala kojima će se pomoći financiranje ključnog oporavka, te zelene i digitalne tranzicije.

Čelnici su pozvali EK i Vijeće da nastave s radom na odobravanju nacionalnih planova oporavka, kako bi države članice mogle čim prije i u potpunosti iskoristiti sredstva namijenjena oporavku od posljedica pandemije i izgradnji otpornosti.

Turska

Tijekom kratke rasprave izraženo je zadovoljstvo zbog smanjivanja napetosti u istočnom Sredozemlju i obnove dijaloga između Grčke i Turske, ali je istodobno upozoreno na složenost odnosa EU-a i Turske, poglavito Cipra i Turske. EV ostaje predan traženju cjelovitog rješenja ciparskog problema na temelju federacije dviju zona i dviju zajednica s političkom jednakošću, u skladu s relevantnim rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a.

U zaključcima EV-a istaknuta je spremnost EU-a na postupan, proporcionalan i reverzibilan angažman s Turskom, u cilju poboljšanja suradnje u nizu područja od zajedničkog interesa, kao što su migracije, javno zdravlje, klima, borba protiv terorizma i regionalna pitanja. EV je primio na znanje početak rada na tehničkoj razini na mandatu za modernizaciju carinske unije EU i Turske.

Pitanja temeljnih prava i vladavine prave u Turskoj su i dalje razlozi za zabrinutost, što su tijekom rasprave posebno istaknuli pojedini čelnici. Dijalog o tim pitanjima ostaje bitan dio odnosa dvije strane.

Rusija

Glavni dio rasprave se odnosio na moguća područja tzv. „selektivnog angažmana“ i dijaloga, kao što su klimatske promjene, zdravstvo, vanjska i sigurnosna politika. Lista mogućih područja je na kraju rasprave smanjena u odnosu na prvobitni prijedlog dijela država članica (u zaključke nisu uvrštene, kao područja zajedničkog dijaloga, teme Arktika, svemira, borbe protiv terorizma i organiziranog kriminala).

EV je u zaključcima potvrdilo jedinstven, dugoročan i strateški europski pristup prema Rusiji, koji se i dalje temelji na pet vodećih načela. Kad je riječ o otpornosti, zaključeno je da potreban čvrst i koordiniran odgovor Unije i država članica na sve daljnje zlonamjerne, protuzakonite i remetilačke aktivnosti Rusije. EK i visoki predstavnik trebaju predstaviti mogućnosti dodatnih mjera ograničavanja, uključujući gospodarske sankcije protiv Rusije, bude li to potrebno.

Ostala vanjskopolitička pitanja

EV je tijekom radne večere prvog dana sastanka kratko sagledao i situaciju u Libiji, Bjelarus, Etiopiji te u području Sahela.

Ostalo

Tijekom radne večere, čelnici su slijedom *ad hoc* najave predsjednika EV Michela raspravljali o recentno donesenim zakonima o zaštiti maloljetnika od navodnih nepriličnih sadržaja u Mađarskoj, iako to nije bila točka službenog dnevnog reda EV-a. Niz država članica naglasile

su kako je nadređenost prava EU-a temeljno načelo od kojeg ne može biti odstupanja. Izrazile su očekivanje da će EK detaljno proučiti sporne promjene u mađarskim zakonima i o njima se očitovati, što je EK i potvrdila da će učiniti.

Sastanak na vrhu država europodručja, Bruxelles – 25. lipnja 2021.

U tom dijelu sastanka sudjelovali su i predsjednica ESB Lagarde i predsjednik Euroskupine Paschal Donohoe. Konstatirano je da još nije postignut potpuni oporavak, u drugoj polovici godine očekuje se snažan rast gospodarstava. Podaci o zaposlenosti su uglavnom dobri, a najveći problem ostaje nezaposlenost mladih (koja u europodručju doseže 17%).

Predsjednik Vlade Andrej Plenković govorio je o spremnosti Hrvatske da pristupi europodručju i njezinoj ambiciji da to bude 2023. godine. Upozorio je na visoke troškove pandemije, koja je Hrvatsku dosad stajala 4,5 milijardi eura. Tome treba pridodati i troškove dva potresa, u ukupnom iznosu od 16,9 milijardi, kako bi se zaokružio ogroman fiskalni pritisak kojem je Hrvatska bila izložena. Unatoč tome Hrvatska i njezino gospodarstvo na dobrom su putu oporavka, čemu će doprinijeti i sve bolji rezultati u turizmu. U sklopu priprema za prihvaćanje eura, Hrvatska će u srpnju pokrenuti kampanju izbora motiva na budućim hrvatskim euro kovanicama. Informirao je države članice o finalizaciji konzultacija s EK u vezi službeno predanog Nacionalnog plana oporavka i obnove (NPOO), čije se službeno odobravanje od strane EK očekuje vrlo brzo. Rekao je da je Vlada RH pristupila temeljito, svjesna njegovog strateškog značenja za gospodarski oporavak i održivi razvoj, vodeći posebno računa o digitalnoj i „zelenoj“ komponenti plana.

Čelnici su u svojoj izjavi još jednom izrazili svoju predanost dovršetku bankovne unije te su pozvali Euroskupinu da postigne dogovor o vremenski razrađenom planu rada.

SASTANAK NA VRHU EU-A I ZAPADNOG BALKANA – 5. i 6. LISTOPADA 2021.

Sastanak čelnika EU

Na poziv predsjednika EV Michela, čelnici država i vlada Europske unije sastali su se na radnoj večeri u Brdu kod Kranja 5. listopada 2021, uoči sastanka na vrhu s čelnicima zapadnog Balkana 6. listopada 2021. Sastanak je održan u Sloveniji slijedom činjenice da je u drugoj polovici 2021. Slovenija predsjedala Vijećem EU.

Na večeri su raspravljane vanjskopolitičke teme, posebice uloga EU na međunarodnoj sceni u svjetlu posljednjih zbivanja u Afganistanu i novih partnerstava na prostoru Indo-Pacifika, uključujući i daljnji razvoj odnosa EU i Kine, kao i pitanje jačanja strateške autonomije EU u kontekstu gospodarskih i drugih posljedica krize COVID-19. Večera je ujedno iskorištena za pripremu sastanka na vrhu s čelnicima država zapadnog Balkana, koji je održan idućeg dana.

Ton i sadržajni okvir radnoj večeri dala je odluka Australije, objavljena 15. rujna, da raskine ugovor s Francuskom o nabavi francuskih podmornica na dizel pogon i umjesto toga krene u nabavu, od Sjedinjenih Američkih Država (SAD) i Ujedinjene Kraljevine (UK), podmornica na nuklearni pogon. Dalekosežne implikacije te odluke i kroz nju stvorenog ojačanog savezništva Australije, SAD i UK (novog akronima AUKUS) dodatno su aktualizirale pitanje strateške autonomije EU.

Dodatno, odlukom Australije o nabavi podmornica na nuklearni pogon (a naoružanih konvencionalnim oružjem), strateški se mijenja odnos pomorskih snaga na prostoru Indo-Pacifika, pa i šire (sada samo šest država ima podmornice na nuklearni pogon – SAD, UK, Francuska, Kina, Ruska Federacija i Indija), te može imati bitne posljedice na daljnju utrku u naoružanju. Zbog svega toga, položaj i utjecaj EU u globalnoj sigurnosnoj arhitekturi, s naglaskom na Euro-atlantsko partnerstvo, aktualno je pitanje od osobite važnosti.

Predsjednik EV Michel usmeno je sažeo sadržaj i zaključke rasprave, naglasivši da je EU odlučan pobornik multilateralizma i brani međunarodni poredak utemeljen na pravilima. Kako bi postala učinkovitija i snažnija u međunarodnim odnosima, EU mora povećati svoju sposobnost autonomnog djelovanja. Kao gospodarska sila to postiže putem jedinstvenog tržišta Unije i visokih standarda u područjima klime, energetike, digitalizacije i industrijske politike. Također je od osobite važnosti zajedničko djelovanje u području sigurnosti i obrane. U odnosima s Kinom EU će se zalagati za promicanje i zaštitu vlastitih interesa, pri čemu Unija pristupa Kini kao konkurentu, ali i kao partneru.

Visoki predstavnik Borrell predstaviti će prvi nacrt Strateškog kompasa u studenom ove godine, a čelnici EU o tome će razgovarati u prosincu. Cilj je tog strateškog dokumenta postići otpornost Unije i smanjiti njezinu ovisnost u područjima poput energetike, digitalizacije, kibernetičke sigurnosti, poluvodiča, industrijske politike, trgovine i jačanja jedinstvenog tržišta. Borba protiv hibridnih prijetnji, kibernetička sigurnost i energetska neovisnost bitni su za sigurnost

EU jednako kao i klasične obrambene aktivnosti. Sastanak je također potvrdio da NATO ostaje temeljna komponenta europske sigurnosti.

Predsjednik Vlade Andrej Plenković je u svojoj intervenciji naglasio važnost jačanja strateške autonomije EU, uzimajući u obzir naučene lekcije iz pandemije COVID-19, a što uključuje i zadržavanje otvorenih nabavnih trgovinskih lanaca i kanala komunikacije sa svim strateškim partnerima EU, ali i s Kinom. Založio se također za snaženje politike proširenja i davanje jasne perspektive članstva u EU državama zapadnog Balkana kao neposrednog susjedstva EU, što je iznimno važno i za zadržavanje značajne strateške uloge EU u regiji. U pripremi sastanka s čelnicima zapadnog Balkana, snažno je podržao što skorije otvaranje pregovora s Albanijom i Sjevernom Makedonijom, podsjetivši na političku odluku Vijeća iz ožujka 2020., donesenu tijekom hrvatskog predsjedanja Vijećem EU.

Sastanak na vrhu EU-a i zapadnog Balkana

Čelnici EU sastali su se s čelnicima Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Kosova, Sjeverne Makedonije i Srbije na sastanku na vrhu u Brdu kod Kranja. Sastanak je nastavak dijaloga na najvišoj razini EU i država zapadnog Balkana, započet u Zagrebu 2000. godine, nastavljen u Solunu 2003. godine te zatim u Sofiji 2018. i ponovno u Zagrebu 2020. godine, a s ciljem isticanja potpore europskoj perspektivi tog dijela Europe. U Brdu je EU još jednom potvrdila svoju predanost procesu proširenja i spremnost da pojača svoj angažman na političkoj, gospodarskoj i društvenoj preobrazbi regije. U tekst završne izjave je na traženje nekolicine država članica ušao i rječnik iz zaključaka EV o kriterijima i uvjetovanosti članstva u EU, uz istovremeno isticanje važnosti zadržavanja i produbljivanja razvoja EU, čime će se osigurati i kapaciteti EU za integraciju novih država članica.

S obzirom da pet država članica EU-a ne priznaje Kosovo (Cipar, Grčka, Slovačka, Španjolska i Rumunjska), na sastanku se nisu koristila službena imena država zapadnog Balkana te su iste umjesto toga protokolarno nazvane "partnerima".

Rasprava je vođena u okolnostima protivljenja Bugarske da pristane na otvaranje pregovora o pristupanju sa Sjevernom Makedonijom, a što izravno utječe i na dinamiku otvaranja pregovora s Albanijom, te dovodi ozbiljno u pitanje mogućnost da se Međuvladina konferencija o otvaranju pregovora o pristupanju s te dvije države sazove do kraja ove godine. Proces proširenja i pregovori s Crnom Gorom i Srbijom su već duže vrijeme usporeni, pa je sastanak u Brdu bio prilika da EU potvrdi svoju spremnost za nastavak procesa proširenja. Zbog toga je važno da je u završni dokument, nakon dugih pregovora između država članica Unije, uvrštena rečenica: "EU još jednom potvrđuje svoju predanost procesu proširenja i odlukama koje je donio u vezi s tim procesom na osnovi vjerodostojnih reformi partnera, pravnih i strogih uvjeta i načela vlastitih zasluga".

Izjava iz Brda tematski je podijeljena u nekoliko cjelina: COVID-19; Gospodarski i investicijski plan za zapadni Balkan; Politička i sigurnosna suradnja. U uvodnom dijelu osobito je naglašena važnost regionalne suradnje i jačanja dobrosusjedskih odnosa, pri čemu su istaknuti Prespanski sporazum između Grčke i Sjeverne Makedonije i Ugovor o dobrosusjedskim odnosima

Bugarske i Sjeverne Makedonije. Glede dijaloga Srbije i Kosova, EU očekuje da obje strane ostvare konkretna napredak u potpunoj normalizaciji međusobnih odnosa.

Veliki naglasak je stavljen na potporu regiji u borbi protiv pandemije COVID-19 te na gospodarsku suradnju, posebice u područjima kao što su zelena agenda i klimatske promjene, energetika, promet i općenito povezivost, inovacije, obrazovanje, znanost i istraživanje, uz snažnu financijsku potporu Gospodarskog i investicijskog plana (EIP) i IPA III programa.

U području zajedničke vanjske i sigurnosne politike (ZVSP) izraženo je očekivanje da će države zapadnog Balkana ostvariti konkretan i održiv napredak u smjeru potpunog usuglašavanja s vanjskopolitičkim stajalištima EU-a i djelovati u skladu s tim. Naglašena je važnost suradnje na suzbijanju dezinformacija i drugih hibridnih prijetnji, kao i u izgradnji kolektivne kibernetičke sigurnosti.

Velika pozornost posvećena je i pitanjima sigurnosti, kao i pitanju migracija i jačanja suradnje EU i zapadnog Balkana u tom području. Rečeno je da, između ostalog, treba poboljšati sustav azila u žarišnim područjima migracija, suzbijati i razmontirati krijumčarske mreže, poboljšati upravljanje granicama, te sklapati sporazume o ponovnom prihvatu s ključnim zemljama podrijetla.

Potvrđeno je da će se sastanci na vrhu EU-a i zapadnog Balkana nastaviti redovito održavati, a idući takav sastanak očekuje se tijekom 2022. godine.

Predsjednik Vlade Andrej Plenković je u svojoj intervenciji posebice istaknuo važnost vjerodostojnosti EU u odnosu prema regiji, uključivo i kroz nastavak procesa proširenja, potvrdu jasne perspektive članstva i otvaranje pregovora s Albanijom i Sjevernom Makedonijom. Založio se za korištenje svih instrumenata EU za potporu gospodarskom oporavku regije, naročito uslijed posljedica pandemije COVID-19, istaknuvši potporu koju je državama regije pružila Hrvatska. Založio se za jačanje političkog dijaloga s regijom na najvišoj i svim ostalim razinama. U tom je kontekstu naglasio iznimnu važnost što bržeg rješavanja još uvijek neriješenih, otvorenih pitanja, uključujući ona iz prošlosti, posebice izdvojivši nekolicinu pitanja od osobitog interesa za Hrvatsku, kao što su preostali slučajevi nestalih osoba, pitanja zaštite manjina i jezika, potreba brzog pronalaženja rješenja za reformu izbornog zakonodavstva u BiH koja je od presudne važnosti za stabilnost, legitimnu predstavljenost konstitutivnih naroda i ravnopravnost Hrvata te općenito za europsku budućnost ove zemlje. Naglasio je i važnost stabilizacije u Crnoj Gori te deeskalacije stanja na granici između Kosova i Srbije, što je nužno za zadržavanje mira, uz poštovanje granica i nastavak suradnje s cijelom regijom.

SASTANAK EUROPSKOG VIJEĆA – 21. i 22. LISTOPADA 2021.

Uvodno

Predsjednik EP Sassoli, uputio je članovima EV pisani govor, jer iz zdravstvenih razloga nije mogao osobno sudjelovati na sastanku, što je inače uobičajena praksa na početku sastanka. Predsjednik EP Sassoli je u govoru poručio da se Unija nalazi na kritičnoj točki, a da se situacija ne popravlja. U tom je smislu negativno komentirao presudu poljskog ustavnog suda od 7. listopada (o čemu je čelnicima uoči sastanka EV pisao poljski predsjednik Vlade Mateusz Morawiecki) kojom se dovodi u pitanje primat prava EU. Sassoli je ovo ocijenio kao radikalni izazov osnovnim načelima na kojima EU počiva. Naglasio je kako ne može biti riječi o nametanju propisa EU pojedinim državama članicama, jer te su propise sve države članice pisale zajednički, o njima raspravljale, dogovarale ih i usvojile. Poruka predsjednika EP jest da jedinstvo Unije izvire iz različitosti njezinih država članica i sve je podložno pregovorima osim naših demokratskih vrijednosti, slobode i vladavine prava. Te vrijednosti duboko su utkane u zajednički europski projekt i svi smo se, pristupajući EU, obvezali čuvati ih, poštovati i promicati.

Cijene energenata

Nakon nekoliko rasprava na visokoj razini tijekom rujna i listopada 2021. te objavu Komunikacije Komisije s paketom žurnih te srednjoročnih i dugoročnih mjera 13. listopada 2021., tema porasta cijena energenata raspravljena je i na sastanku Europskog vijeća.

Predsjednica EK von der Leyen iznijela je analizu aktualne situacije u ovom području, koja je razlog za zabrinutost u svim državama članicama s obzirom da su cijene energenata u porastu od početka 2021., a početkom listopada porasle su za 200% na godišnjoj razini. Nagli porast cijena rezultat je niza čimbenika: visoke potražnje na tržištu (potražnja za energijom bila je prošle godine, uslijed pandemije bolesti COVID-19, manja nego sada), klimatskih prilika (duga i hladna zima; dugo i vruće ljeto) i gospodarskog oporavka (nakon znatnog pada u 2020. uslijed pandemije), smanjenja zaliha u Europi, s porastom potražnje za energentima na azijskim tržištima koja su spremna plaćati visoku cijenu ukapljenog i zemnog plina, a što je povećalo cijene na globalnoj razini (pri čemu su cijene energenata u EU-u veće od onih u SAD-u).

Budući da su cijene prirodnog plina, koja je u porastu, ključna odrednica cijena električne energije, učinak povećanja cijene plina na cijenu električne energije je znatan.

EU uvozi 90% plina (najviše iz Rusije i Norveške), što u nastaloj situaciji čini Uniju ranjivom. Unatoč svemu, energetska tržišta EU dobro funkcionira, no potrebno je sagledati korake za budućnost kako bi se ubuduće izbjegle slične krize, smanjila ovisnost EU o trećim zemljama te diversificirali izvori energije, s naglaskom na obnovljive izvore energije i uz razmatranje prirodnog plina i nuklearne energije kao tranzicijskih izvora. Nuklearna energija sada ima veći udio u ukupnoj energetske slici EU nego što imaju fosilna goriva, no plin i dalje ima najveću ulogu.

Predsjednica EK se založila za usklađivanje energetske politike država članica, uključujući mogućnost zajedničke nabave plina, što će ojačati položaj EU na globalnom energetskom tržištu i povećati stabilnost u nabavi energenata. Naglasila je važnost prekograničnih konektora i povećavanja kapaciteta spremnika za plin, koja je sada na EU razini nedostatna.

EK je 13. listopada objavila Komunikaciju o paketu mjera za djelovanje i potporu za suočavanje s rastom cijena energije. Hitne mjere za zaštitu potrošača i industrije odnose se, između ostalog, na potporu prihodima i izbjegavanje isključenja iz mreže, oporezivanje, državne potpore, pojačan nadzor tržišta te uključivanje međunarodnih partnera. EU Agencija za suradnju energetskih regulatora (ACER) sačinjit će osnovnu procjenu situacije i predložiti (najkasnije do travnja 2022.) mjere za jačanje otpornosti EU na poremećaje cijena energije.

U raspravi su države članice upozorile na energetske ranjivosti EU u odnosu na Rusku Federaciju, odnosno visoku ovisnost o ruskom plinu, što ima ne samo gospodarske i financijske, nego i političke konotacije. EU uvozi čak 95% količina nafte i u tom kontekstu istaknuto je kako jačanje udjela nuklearne energije u ukupnoj energetskoj slici EU može smanjiti ovisnost Unije od stranih izvora. Rečeno je da pojedine države članice mogu ostati pri odluci da na svojem teritoriju ne grade nuklearne elektrane, no s obzirom da je riječ o jeftinoj i sigurnoj energiji, EU u cjelini bi se na nju trebala oslanjati ako želi ojačati svoju energetske i stratešku neovisnost te provesti planiranu zelenu tranziciju. U tom smislu, ove su države članice upozorile na važnost uključivanja nuklearne energije u europski okvir taksonomije. Mnoge su se države članice složile s potrebom daljnjeg zajedničkog rada u rješavanju problema korištenjem niza mogućih mjera – od zajedničkih prostora za skladištenje energenata, izgradnje većeg broja interkonektora, smanjenja ovisnosti od opskrbe od strane trećih država, jačanja diversifikacije i važnosti energetske suverenosti EU. Otvoreno je i pitanje utjecaja EU ETS-a na cijene energenata, pri čemu je istaknuta potreba transparentnosti te nadzora i kontrole mogućih manipulacija i spekulacija na tržištu. EK je pozvana ispitati ispravnost funkcioniranja tržišta ETS-a kroz analizu Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA).

Oslanjanje EU na plin i naftu još je preveliko, pa je potrebna snažna tranzicija prema obnovljivim izvorima energije. Cijene energije iz obnovljivih izvora su uglavnom stabilne i čak su se smanjivale posljednjih godina. Cijena energije iz solarnih kolektora bila je, primjerice, deset puta veća u 2011. nego što je to danas.

Proizvođači plina danas koriste situaciju u kojoj velik broj država članica nema dugoročne ugovore o isporuci te proizvođači mogu manipulirati cijenama. Samo petina električne energije u EU se proizvodi pomoću plina, sve više električne energije se proizvodi iz obnovljivih izvora, no konačni potrošač plaća istu cijenu bez obzira na izvor proizvodnje s obzirom na način formiranja cijene električne energije. Države članice isticale su tijekom rasprave kako bi trebalo sagledati moguća rješenja tog problema i suziti prostor isporučiteljima plina za manipuliranje cijenama. Zbog toga je potrebno istražiti i povećati načine i smjerove nabave.

Predsjednik Vlade Andrej Plenković je rekao da Hrvatska pristupa plinu kao gorivu za prijelazno razdoblje prema potpunom korištenju obnovljivih izvora energije, u koje ćemo još više investirati.

EV je u svojim zaključcima pozvao države članice i EK da pruže kratkoročnu potporu najugroženijim potrošačima i zaštite europske kompanije te da žurno razmotre srednjoročne i dugoročne mjere kojima bi se doprinijelo cijenama energije pristupačnima za kućanstva i poduzeća, povećala otpornost energetskeg sustava EU-a i unutarnjeg energetskeg tržišta, osigurala sigurnost opskrbe i pružila potpora prijelazu na klimatsku neutralnost. Pozvao je također EK da uz pomoć ESMA-a ispita funkcioniranje tržišta plina i električne energije, kao i tržišta ETS-a EU-a, slijedom čega će EK ocijeniti zahtijevaju li određena trgovinska postupanja dodatno regulatorno djelovanje. EV je pozvao Europsku investicijsku banku da razmotri kako povećati investicije u obnovljive izvore energije, kako bi se smanjili budući rizici od poremećaja i ostvarile ambicije Europe u pogledu globalne povezivosti. Vijeće EU će nastaviti s radom na tom pitanju na izvanrednom sastanku ministara energetike 26. listopada 2021., a EV će nastaviti pratiti situaciju i ponovno je razmotriti na svom redovnom sastanku u prosincu.

COVID-19

Koordinirani naponi u borbi protiv bolesti COVID-19 doveli su do značajnog napretka. Predsjednica EK izvijestila je da je više od 70% stanovništva EU u potpunosti **cijepljeno**, iako je procijepljenost različita u pojedinim državama članicama. Na globalnoj razini, usporedbe radi, u Africi cijepljeno je samo 5% odraslog stanovništva.

Sustav korištenja COVID **digitalnih potvrda** EU pokazao se vrlo uspješnim. Do sada je izdano 600 milijuna COVID potvrda; u taj sustav su uključene 43 države (27 država članica EU, 3 države EGP-a, Švicarska i 12 drugih država i teritorija).

U nekim državama članicama pandemija je u padu, dok druge još imaju veliki broj zaraženih. Europska agencija za lijekove (EMA) preporuča da svi stariji od 18 godina koji su već cijepljeni, nakon šest mjeseci od posljednje doze, uzmu još jednu, treću dozu cjepiva.

EV je u zaključcima istaknuo kako treba prevladati otpore prema cijepljenju i boriti se protiv širenja dezinformacija, osobito na društvenim mrežama. Slijedom dosadašnjih iskustava s pandemijom, EU mora osnažiti svoju horizontalnu pripravnost za krizne situacije. EV je pozvao na dovršetak pregovora o zakonskom okviru buduće Zdravstvene unije, te na osiguravanje odgovarajuće uključenosti država članica u upravljanje Tijelom EU-a za pripravnost i odgovor na zdravstvene krize (HERA). Unija će nastaviti svojim doprinosom globalnoj borbi protiv pandemije, uključujući kroz isporuku cjepiva državama kojima ono najviše nedostaje. EV podržava središnju ulogu Svjetske zdravstvene organizacije u globalnom pristupu području zdravlja, te rad na postizanju dogovora o međunarodnom ugovoru o pandemijama, za što će se zalagati i na sastanku skupine G-20 u Rimu, 30. i 31. listopada i na izvanrednoj sjednici Svjetske zdravstvene skupštine u studenome ove godine.

Vladavina prava (Poljska)

Iako ova točka nije formalno bila na dnevnom redu EV, rasprava je potaknuta presudom Ustavnog suda Poljske (od 7. listopada 2021.) kojom je taj sud utvrdio da su neke od temeljnih odredbi Ugovora o EU u suprotnosti s poljskim ustavom, te da europski propisi i presude Suda

EU nemaju primat u područjima gdje ne postoji prenesena, izravna nadležnost Unije. Odluka Ustavnog suda Poljske je uslijedila kao odgovor na prethodnu odluku Suda Europske unije da Disciplinsko vijeće Vrhovnog suda Poljske djeluje nezakonito i zbog toga ga treba ukinuti.

Premijer Morawiecki uputio je 18. listopada 2021. pismo čelnicima svih država članica i predsjednicima EV, EP i EK u kojem je naglasio da Poljska, kroz obaveze preuzete Ugovorom o EU, priznaje primat europskog prava nad nacionalnim zakonima, ali taj primat nije neograničen jer u svakoj državi članici ustav je krovni pravni akt. Morawiecki je upozorio na, prema njegovom mišljenju, „postupno pretvaranje Unije u organizam kojim upravljaju institucije bez demokratske kontrole građana EU“. Poljsko je stajalište da primat prava EU ne doseže i ustavni sustav, pri čemu ustav ostaje iznad bilo kojeg drugog pravnog načela.

EP je 19. listopada 2021. na svojoj plenarnoj sjednici održao raspravu na ovu temu, tijekom koje je došlo do oštre razmjene mišljenja s poljskim premijerom. Većina zastupnika EP-a osudila je spornu odluku Ustavnog suda Poljske te istaknula da su sve države članice dobrovoljno prihvatile zajednička pravila činom pristupanja Uniji. EK je najavila tri opcije djelovanja: pokretanje postupka radi kršenja prava EU, aktiviranje Uredbe o općem režimu uvjetovanosti za zaštitu proračuna EU, te proširenje postupka po članku 7. Ugovora o EU.

U raspravi tijekom sastanka EV-a, čelnici su se složili da treba iznaći najbolje rješenje u interesu Unije. Pritom valja razlikovati pitanje primata europskih propisa u odnosu na nacionalni sustav država članica, od pitanja vladavine prava. EK je čuvar Ugovora i u obnašanju te uloge koristi se za to predviđenim mjerama i instrumentima. Važno je pokrenuti dijalog, pri čemu konačni cilj nije pritisak na Poljsku, nego sagledavanje ovog nadasve složenog pitanja iz svih kutova i uz uvažavanje interesa svih država članica. Predsjednik EV Michel je, sažimajući raspravu, istaknuo kako postoji suglasnost oko važnosti vladavine prava te nezavisnosti pravosuđa, posebno za povjerenje građana, pri čemu je naglasio važnost nastavka dijaloga, u ozračju međusobnog povjerenja i uvažavanja.

Predsjednik Vlade Andrej Plenković istaknuo je kako se radi o složenom i krajnje osjetljivom pravnom pitanju odnosa nacionalnih i europskog pravnog poretka. Hrvatska poštuje primat europskog prava i u postupku pristupanja u EU promijenila je zbog toga neke odredbe hrvatskog Ustava. Unija je u stalnoj evoluciji i kao dinamična integracija produbljuje i dimenziju pravne interakcije. Predsjednik Vlade je naglasio da Hrvatska poštuje odluke Suda EU, koji kroz svoje djelovanje i presude doprinosi izgradnji europske pravne doktrine. Sada je bitan dijalog koji neće dijeliti države članice i u kojem će, u ovoj fazi, čelnu ulogu imati EK kao „čuvar Ugovora“.

Trgovina

Tijekom radne večere održana je kraća rasprava o trgovini, kao najučinkovitijem strateškom instrumentu EU za širenje i jačanje globalnog utjecaja Unije i promicanje njezinih vrijednosti. Kroz trgovinsku politiku mogu se promicati i drugi ciljevi, poput zaštite ljudskih prava, borbe protiv klimatskih promjena ili socijalna politika.

EU ima trgovinski suficit s ostatkom svijeta, što doprinosi njezinom gospodarskom rastu i stvaranju novih radnih mjesta, ali taj se suficit smanjuje zbog globalne konkurencije, u prvom redu Kine.

Predsjednica EK istakla je važnost nastavka reforme Svjetske trgovinske organizacije (WTO), pri čemu EU treba imati vodeću ulogu. Naglasila je potrebu daljnje diversifikacije trgovine i produbljivanja trgovinskih bilateralnih odnosa s drugim državama. EU mora učinkovito koristiti instrumente poput pažljivog ispitivanja stranih investicija u njihovom pravnom i sigurnosnom aspektu, te kontroliranja državnih potpora.

Kroz raspravu je podcrtana važnost jačanja multilateralnog sustava trgovine, pri čemu EU ima snagu utjecati na poboljšavanje postojećih i stvaranje novih globalnih standarda. Bilateralni trgovinski ugovori nisu suprotni multilateralnom pristupu, već mogu biti njegova nadopuna i nadgradnja. Čelnici su istakli i važnost međunarodne uloge eura kao globalne monete. U promicanju trgovine kao važnog instrumenta za međunarodnu i globalnu ulogu EU, važnu ulogu imaju i nacionalni parlamenti i civilno društvo.

Digitalizacija

Europska digitalna transformacija jedan je od ključnih pokretača gospodarskog razvoja, stvaranja novih radnih mjesta i jačanja globalne konkurentnosti EU. Istaknuta je osobita važnost digitalnog za olakšavanje zelene tranzicije i jačanja otpornosti Unije, za što treba zadržati fokus na digitalnim vještinama i obrazovanju.

EV je u zaključcima pozvao na brzo razmatranje Prijedloga odluke o uspostavi programa politike do 2030. „Put u digitalno desetljeće”, kojeg je izradila EK. Ispitujući napredak u pogledu digitalne agende i ključnih zakonodavnih predmeta, EV je potaknuo postizanje dogovora o zakonodavnim aktima, pri čemu se posebno mogu izdvojiti uredba o roamingu, Prijedlog akta o digitalnim uslugama i Prijedlogu akta o digitalnim tržištima.

Čelnici su raspravili pitanje digitalnog i u kontekstu sigurnosti kibernetičkog prostora. Znatno povećanje zlonamjernih kibernetičkih aktivnosti ima za cilj podrivati demokratske vrijednosti i sigurnost temeljnih funkcija naših društava i EU u cjelini. EV je ponovno istaknuo predanost promicanju demokratskih vrijednosti na internetu i izvan njega, te otvorenog, slobodnog, stabilnog i sigurnog kibernetičkog prostora. Nastavit će se rad na Prijedlogu revidirane direktive o sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava, direktivi o otpornosti ključnih subjekata i alatima za kibernetičku diplomaciju. Potreban je daljnji razvoj okvira EU za upravljanje krizama u području kibernetičke sigurnosti i učinkovitog odgovora na incidente i krize velikih razmjera u tom području na razini Unije. Istaknuta je i potreba za jačanjem djelovanja u borbi protiv kibernetičkog kriminaliteta, posebno napada ucjenjivačkim softverima, te jačanjem suradnje s partnerskim zemljama.

Migracije

Ova tema raspravljena je drugog dana sastanka s ciljem ocjene provedbe zaključaka EV iz lipnja 2021., a s fokusom na vanjsku dimenziju, uključujući financiranje. EK će u studenom izvijestiti

o financijskim potporama područjima iz kojih se generiraju i kroz koje prolaze glavni migrantski pravci prema EU – sa zapadnog Balkana, Bliskog istoka, sjeverne Afrike, subsaharske Afrike i Azije.

Predsjednica EK u ovom je kontekstu izdvojila i situaciju u Afganistanu, gdje vlada ozbiljna humanitarna kriza, a bankarski sustav je doživio slom. Stoga je fokus EU, koji ne priznaje režim talibana u Afganistanu, na pružanju pomoći afganistanskom narodu; bitno je da stanovništvo Afganistana ima i druge alternative osim odlaska iz zemlje.

U raspravi, prevladavajuća pažnje bila je na Bjelarus, odnosno na posljedice migracijskog pritiska iz te države na vanjske granice EU kroz Poljsku, Litvu i Latviju koji se ocjenjuje kao jasan oblik hibridnog napada. Pritisak na bjeloruskog predsjednika Lukašenka potrebno je nastaviti kako bi se zaustavilo daljnje korištenje migranata kao sredstva političkog pritiska na EU, što ujedno predstavlja grubo kršenje njihovih ljudskih prava.

Visoki predstavnik Borrell je upozorio da Bjelarus pokušava otvoriti nove migracijske pravce, kako bi se zaobilaznim putem nastavio pritisak na EU. Put preko Iraka je zatvoren, a Pakistan, Tadžikistan, Gruzija i Katar također su pristali obustaviti letove prema Minsku, no to nije dovoljno da bi se smanjio migrantski val iz Bjelarus.

Sjeverne/istočne države članice istaknule su kako je migrantska kriza na istočnim vanjskim granicama EU specifična, jer je u potpunosti organizirana i instrumentalizirana iz jedne države. Dodatno, Bjelarus potiče državljane Afganistana, Libije i Iraka da putem Minska ulaze u EU. Neke su iznijele primjere prisiljavanja ljudi u Bjelarus da prelaze EU granicu i sprečavanja silom svakog pokušaja njihovog povratka. Osim djelovanja na izvoru migracija i dodatnog pritiska na Bjelarus, potrebno je ojačati kontrolu vanjskih granica Unije. Niz država članica naglasio je da se prostor Schengena štiti na vanjskim granicama EU i zbog toga treba povećati financiranje granične policije, ali i omogućiti šire financiranje odgovarajuće infrastrukture na svim vanjskim granicama. Bez čvrste kontrole vanjskih granica Unije i koncept Schengena dolazi u pitanje.

Cipar je izvijestio o najnovijem razvoju događaja s Turskom, koja, kršeći međunarodno pravo, zaoštava situaciju. Početkom listopada dva turska vojna broda zaustavila su ciparski istraživački brod u vodama između Cipra i Grčke. Upozorio je da Turska jača vojnu nazočnost na Cipru, uz nove hibridne prijetnje, te je pozvao na solidarnost država članica u upućivanje Turskoj snažne poruke o neprihvatljivosti takve politike. „Zelena linija“ kojom je podijeljen Cipar ne može se smatrati vanjskom granicom Unije, ali bez obzira na drugačiji pravni status, trebala bi imati isti pristup financiranju iz EU sredstava kao da je vanjska granica, stajalište je Cipra.

Upozoreno je kako postojeći sustav azila nije dovoljno dobar i potrebno ga je poboljšati. Tijekom vrhunca pandemije, migracijski pritisak na EU se smanjio, no sada je opet u porastu i ima tendenciju daljnjeg rata. Slovenija je rekla kako je, zahvaljujući naporima Hrvatske na vanjskoj granici Unije, pritisak ilegalnih migranata na slovensku granicu smanjen za 40%.

EV je zaključio da za djelovanja povezana s migracijama valja optimalno iskoristiti najmanje 10% financijske omotnice Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa (NDICI), kao i financijska sredstva u okviru drugih relevantnih instrumenata. EV je posebno naglasio kako neće prihvatiti nikakav pokušaj trećih zemalja da iskoriste migrante u političke svrhe. Osudio je sve hibridne napade na granicama EU-a i na odgovarajući će način odgovoriti na njih.

Predsjednik Vlade Andrej Plenković je pozvao na napredak u traženju rješenja za sve današnje izazove migracija, pri čemu EU treba sveobuhvatnu i ciljanu politiku migracija i azila, relevantnu za sve migracijske pravce, te onu koja rješava korijenske uzroke migracija. Posebno je izdvojio tri poruke. Prva se odnosi na potrebu zaštite vanjske granice EU, pri čemu je istaknuo napore HR u toj zadaći. Informirao je o uspješno odrađenom zahtjevnom schengenskom evaluacijskom postupku, kao i ulasku u program izuzeća viza SAD-a, te istaknuo da bi željeli vidjeti donošenje političke odluke Vijeća o ulasku RH u Schengen za vrijeme FR predsjedanja Vijećem EU. Druga je poruka bila vezana za potrebu učinkovitijeg odgovora na nezakonite prelaske vanjske granice EU, borbu protiv krijumčarskih mreža, promociju zakonitih puteva migracija i bolju izgradnju institucionalnih kapaciteta trećih država za upravljanje migracijama. Pozdravio je akcijske planove za suradnju s prioritetnim zemljama podrijetla i tranzita, posebno one za BiH i Afganistan, te naglasio važnost povećanja financijske potpore za zaštitu vanjske granice EU i pomoć trećim državama, kao i veće jasnoće u primjeni svih raspoloživih financijskih instrumenata i programa EU. Treća se poruka odnosila na važnost izgradnje alata na razini EU u upravljanju migracijama, pri čemu je izdvojio Pakt o migracijama i azilu, koji treba odgovoriti svim izazovima upravljanja migracija. Naglasio je da HR nije podizala žilet žice, već je ulagala u jačanje tehničkih kapaciteta za nadzor granice, te da u tom procesu poštuje sva temeljna i ljudska prava izbjeglica i migranata, kao i da je uspostavila nezavisni mehanizam nadzora u tom smislu. Usprotivio se instrumentalizaciji migracija u političke svrhe i pozvao na osiguranje ravnoteže između odgovornosti i solidarnosti ističući u tome posebnu ulogu EV.

Vanjski odnosi

U dijelu o vanjskim odnosima raspravljane su sljedeće teme: priprema šestog sastanka na vrhu Istočnog partnerstva koji će se održati 15. prosinca 2021., priprema sastanka na vrhu ASEM-a 25. i 26. studenoga 2021., te pripreme za 26. zasjedanje Konferencije stranaka okvirne konvencije UN-a o klimatskim promjenama (COP 26) koja će se održati u Glasgowu od 31. listopada do 12. studenog. EV je primio na znanje i pripreme za sastanak konferencije COP15 o biološkoj raznolikosti u Kunmingu, Kina. Također, pozdravio je strategiju EU za suzbijanje antisemitizma i njegovanje židovskog načina života, koju je EK donijela 5. listopada 2021.

SASTANAK EUROPSKOG VIJEĆA – 16. PROSINCA 2021.

Uvodno

Predsjednik EP Sassoli govorio je o izazovima pred EU u razdoblju do kraja mandata ovog saziva njezinih institucija. Založio se za nastavak izgradnje europskog projekta vrijednog za sve europske građane pri čemu je ključnim ocijenio tri pravca djelovanja: (i) inovativna Europa; (ii) Europa koja štiti i (iii) Europa koja osvjetljava.

Pod prvim blokom pojasnio je značaj inovacija za gospodarstvo, te važnost pronalaženja inovativnih puteva oživljavanja Europe kao projekta s kojim se mogu identificirati europski građani. Kod drugog bloka je govorio o važnosti sigurnosti građana, u čemu vidi i važnost cijepljenja i zdravstva, ali i sposobnost odgovora EU-a na sve vrste kriza. To povezuje i s važnosti jačanja njezine zajedničke sigurnosne i obrambene politike. Treći blok je vezan za jačanje otpornosti kroz jačanje demokratskog modela EU-a, što je važno za njezine građane ali i inspiracija drugim državama u svijetu.

Slovensko predsjedništvo informiralo je o rezultatima svog rada proteklih šest mjeseci, kroz završetak 20 trijaloga i ostvarenim postignućima na nizu područja kao što je ono digitalno, klima i energetika. Posebno je izdvojilo usvajanje zaključaka Vijeća na polju otpornosti i strateške autonomije, a što je bilo jedno od prioriteta njihova predsjedanja.

COVID 19

Rasprava je održana u jeku širenja *omicron* varijante, o čemu je posebno govorila predsjednica EK von der Leyen. Rekla je da je *omicron* zarazniji, te da su predviđanja da bi u siječnju ta varijanta mogla biti dominirajuća u Europi. Kazala je da zadnji podaci pokazuju da treća doza ipak pruža određenu zaštitu od ove varijante, posebno od težih oblika bolesti, zbog čega je potrebno potaknuti ljudi na dodatno cijepljenje. U raspravi je posebno je bilo riječi o pristupu *Covid* potvrđama i duljini njihova trajanja, pri čemu su se svi složili da bi to trebalo biti usklađeno na razini Unije. Dogovor ide prema tome da to bude 9 mjeseci, a uskoro će uslijediti delegirani akt.

Države članice razmijenile su iskustva o procesu cijepljenja. Prosječnost procijepljenosti na razini EU-a je između 60 i 70%, što se ne ocjenjuje dovoljnim. Razina procijepljenosti na razini svjetske populacije je 44%, ali na afričkom kontinentu samo 9%, zbog čega EK priprema poseban paket pomoći za taj kontinent. Oko proizvodnje cjepiva, pojašnjeno je da je EU u boljoj poziciji nego ranije, te da je u mogućnosti proizvesti 300 milijuna doza mjesečno. EU je izvela cjepivo u 150 država, a donirala do sada 377 milijuna doza, što je više nego u slučaju SAD, Kine ili Rusije, te je svjetski predvodnik u tom pogledu.

Pristup temeljen na osobama dobio je punu podršku. Svi su istaknuli važnost pravilnog komuniciranja, utemeljenog na znanstvenim činjenicama i promicanja cijepljenja. Mnogi su govorili o primjerima procijepljenosti u svojim državama, ističući vezu dezinformiranja oko cijepljenja s razinom obrazovanja, dohotkom i porijeklom necijepljenih osoba. Kao glavni

prioritet u sljedećem razdoblju istaknuto je podizanje razine procijepljenosti stanovništava na cijelom području EU-a.

Čelnici su razmijenili mišljenje i o pristupu testiranju, pri čemu je većina bila protiv toga da se provodi za putovanja unutar EU-a, što je ocijenjeno da bi moglo imati negativan učinak na sam proces cijepljenja. Što se tiče trećih država, posebno onih s lošom epidemiološkom situacijom, testiranje je dobilo znatno veću podršku. Većina je prisutnih govorila o važnosti povećanog testiranja kao važnog elementa u borbi protiv pandemije. Neke su države članice informirale o uvođenju obveznog cijepljenja za određene kategorije građana. Cijepljenje i testiranje identificirani su kao najvažniji elementi borbe protiv pandemije. Bilo je riječi i o cijepljenju djece, te su države članice razmijenile iskustva u tom pogledu.

Zaključeno je da je potrebno izbjegavati unilateralne mjere te graditi koordinirani pristup između država članica, što je ocijenjeno kao najbolji put naprijed.

Predsjednik Vlade Andrej Plenković je izvijestio o situaciji u Hrvatskoj, u pogledu cijepljenih osoba, dinamike 4. vala te funkcionalnosti zdravstvenog sustava. Kao i druge zemlje, i Hrvatska je suočena s brojnim dezinformacijama u internetsko/društveno-mrežnom prostoru o cjepivima. Zaključio je da je potrebna jasna komunikacija o svim relevantnim pitanjima vezanim za bolest COVID-19.

Cijena energenata

Rasprava na ovu temu uslijedila je nakon što je u listopadu EV zaključio da će nastaviti pratiti situaciju i ponovno je razmotriti na sastanku u prosincu. U raspravi je ocijenjeno da trend rasta cijena energenata i njihov učinak na tržište i dalje nosi niz izazova za gospodarstva i građane država članica. EK je u listopadu objavila *Komunikaciju o porastu cijena energenata*, a u prosincu *Paket za vodik i dekarbonizirani plin*. Ovi prijedlozi imaju za cilj modernizirati pravila tržišta plina, odnosno olakšati ulazak plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova u energetske sustav te omogućiti smanjenje upotrebe fosilnog prirodnog plina. Paket potiče države članice da se ciljevi provode uzimajući u obzir dekarbonizaciju, što bi pridonijelo postizanju klimatskih ciljeva EU-a do 2030. te klimatskoj neutralnosti najkasnije do 2050.

Predsjednica EK von der Leyen se referirala na navedeni paket ističući da će on pomoći EU da bude fleksibilnija i otpornija u sučeljavanju s budućim krizama. Osvrnula se na korake koje su poduzele države članice u zaštiti posebno osjetljivog stanovništva od porasta cijene, te na privremena izvješća Agencije za suradnju energetske regulatora (ACER - *European Union Agency for the Cooperation of Energy Regulators*) i Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržište kapitala (ESMA - *European Securities and Markets Authority*), koji su utvrdili da nije bilo manipulacija na tržištu. Konačna izvješća očekuju se u travnju. U raspravi su mnoge države članice isticale da su uz porast cijena plina porasle i cijene emisija stakleničkih plinova (ETS - *Emissions Trading System*), što su neki ocijenili neprihvatljivim, a neki nisu isključivali postojanje spekulacija.

U raspravi je isticana geopolitička važnost ovog pitanja, posebno u odnosima s trećim državama i važnost strateške autonomije EU-a, a ne ovisnosti o nabavci energenata od Rusije, Kine ili zemalja Golskog zaljeva. U kontekstu diverzifikacije dobavnih pravaca naglašena je uloga država Istočnog partnerstva. Svi su isticali da EU treba stabilnost i predvidivost, te dobru povezivost kroz bolju mrežu interkonektora. Dodatno, mnogi su naglasili da je potrebno graditi kapacitete za skladištenje i tako osiguravati potrebne količine energenata na tržištu Unije. Kao moguće rješenje identificirano je okretanje obnovljivim izvorima, te smanjenje ovisnosti o fosilnim gorivima.

Poseban dio rasprave odnosio se na ulogu nuklearne energije u tranziciji, te su se iskristalizirala različita stajališta država članica o taksonomiji. Jedna skupina država članica je isticala važnost nuklearne energije u procesu tranzicije, ali i dulje, dok je druga suprotnog mišljenja o uporabi i ulozi nuklearne energije u tom procesu. Različita su bila i stajališta država članica o reformi energetskeg tržišta. Jedna skupina država je bila stajališta da je energetskeg tržište funkcionalno, te da se rast cijena najbolje može osloviti privremenim i ciljanim nacionalnim mjerama. Druge su bile stajališta da je potrebna reforma tržišta kroz promjene cjenovnih mehanizama i jaču zaštitu potrošača. Ovakva su stajališta dovela do toga da u konačnici nije dogovoren tekst zaključaka u tom dijelu.

Upravljanje krizama i otpornost

O ovoj temi nije bilo rasprave, zaključcima je EV potvrdio da je jedan od najvažnijih međusektorskih političkih prioriteta rad na unapređivanju zajedničke sposobnosti za odgovor na krize, te pozvao na jačanje pripravnosti EU-a, izgradnju otpornosti, posebice na područjima u kojima su identificirane određene slabosti na razini Unije.

Temeljem zaključaka koji su pozvali na jačanje odgovora EU-a na krizu i spremnost u okviru pristupa koji uključuje sve opasnosti („*all hazards approach*“), kao i izgradnju i praćenje otpornosti te definiranje područja u kojima je EU zbog svojih slabosti dodatno izložena, Vijeće za opće poslove, koje je planirano za 22. veljače 2022., održat će raspravu o jačanju pripravnosti, sposobnosti odgovora i otpornosti na buduće krize. Vijeće za opće poslove bi trebalo do lipnja 2022. utvrditi može li se poboljšati ili ojačati mehanizam za integrirani politički odgovor na krizu (IPCR), posebno u području predviđanja i pripravnosti. EK bi u 2022. trebala pripremiti godišnje izvješće o stanju pripravnosti.

Vanjski aspekti migracija

Čelnici su, slijedom svojih rasprava o vanjskoj dimenziji migracija u lipnju i listopadu ove godine, ocijenili provedbu zaključaka s tih sastanaka. Tijekom rasprave 16. prosinca osvrnuli su se najviše na situaciju vezano za instrumentalizaciju migranata na različitim rutama te na jačanje politike vraćanja u treće zemlje. U zaključcima je tako istaknuta važnost ujednačenja EU politike vraćanja, rad na novim sporazumima o vraćanju, kao i upotreba svih poluga utjecaja EU-a, uključujući razvoj, trgovinu i vize.

U raspravi se otvorilo pitanje uloge Turske, posebno od strane njoj susjednih država članica, te je istaknuta potreba turskog poštivanja obveza temeljem dogovora iz 2016. i relevantne Izjave. Neki su govorili o potrebi borbe protiv krijumčara, te važnosti daljnjeg rada na akcijskim planovima za zemlje podrijetla i tranzita, odnosno prioritete treće države.

U zaključcima je EV podsjetio na svoj sveobuhvatni pristup i važnost svih migracijskih ruta. Ukazao je na potrebu operacionalizacije i provedbe akcijskih planova, te pozvao EK na mobilizaciju odgovarajućih financijskih sredstava. Oko učinkovite politike vraćanja, ukazao je na korištenje niza instrumenata i alata koje EU ima na raspolaganju, a što uključuje između ostalog razvoj, trgovinu i vize. Osuđeni su pokušaji trećih država da instrumentaliziraju migrante u političke svrhe, te naglašeno da je potrebno razviti mehanizme za odgovor Unije na takva postupanja. Pozvao je na daljnji rad oko prijedloga mjera u vezi s nezakonitim ulaskom na područje EU usmjerenim protiv prijevoznika koji sudjeluju ili olakšavaju trgovanje ljudima ili krijumčarenje migranata. Pozvao je Vijeće i EK da razmotre načine za jačanje potpore državama članicama koje se suočavaju s izazovima na vanjskim granicama EU-a.

Vezano uz zaštitu vanjske granice, ponovno se u raspravi otvorilo pitanje financiranja fizičkih prepreka na vanjskoj granici, što jedan dio DČ smatra učinkovitim, dok drugi navode kako isto ne treba financirati iz EU proračuna. EK je napomenula kako ne može dopustiti financiranje izgradnje fizičkih prepreka, no otvorena je za raspravu o svim drugim mogućnostima podrške DČ na vanjskoj granici kako bi se spriječili nezakoniti ulasci.

Govoreći o nužnosti zaštite vanjskih granica, **predsjednik Vlade Andrej Plenković** je zahvalio svim državama članicama na potpori u odobravanju zaključaka Vijeća ministara unutarnjih poslova u prosincu o ispunjavanju nužnih uvjeta za pristupanje Hrvatske schengenskom području. Izrazio je očekivanje da se proces donošenja konačne odluke Vijeća o potpunoj primjeni schengenske pravne stečevine u Hrvatskoj dovrši sredinom 2022. godine.

Sigurnost i obrana

Nastavno na rasprave o Strateškom kompasu na razini ministara vanjskih poslova i obrane u studenom, održana je kraća rasprava o sigurnosti i obrani, u kojoj su države članice istaknule važnost pripreme Strateškog kompasa i dale smjernice za daljnju pripremu ovog dokumenta. U tom kontekstu je naglašen značaj suradnje EU-a s NATO-om. U zaključcima je EV potvrdio predanost globalnom međunarodnom poretку utemeljenom na pravilima, te jačanju suradnje s partnerima iz cijeloga svijeta radi zajedničkog odgovora na prijetnje i izazove. Naglasio je da će EU preuzeti veću odgovornost za vlastitu sigurnost, pa tako i u području obrane, te povećati svoju sposobnost samostalnog djelovanja.

EV je potvrdio da EU ostaje predan bliskoj suradnji s NATO-om, te da su transatlantski odnosi ključni za cjelokupnu europsku sigurnost. Snažniji i sposobniji EU u području sigurnosti i obrane pozitivno će doprinijeti globalnoj i transatlantskoj sigurnosti te je komplementaran NATO-u, koji je i dalje okosnica zajedničke obrane. U konačnici, EV je pozvao na nastavak rada na ambicioznom i ostvarivom Strateškom kompasu. Ovom pitanju će se EV vratiti na

sastanku u ožujku 2022., kada treba potvrditi Strateški kompas, na kojemu se do tada nastavlja raditi.

Vanjski odnosi

Oko **Bjelarus** zaključeno je da se radi o hibridnom djelovanju, da sankcije djeluju, te da je potrebno zadržati jedinstvo Unije u daljnjim koracima. I ovdje je bilo riječi o migracijskim pritiscima na EU te istaknuta potreba djelovanja prema državama porijekla i tranzita. Pozitivno je ocijenjeno dosadašnje jedinstveno djelovanje EU-a u ovom slučaju. Oštro je osuđena instrumentalizacija migranata koju provodi bjeloruski režim, a što je rezultiralo i humanitarnom krizom. Potvrđeno je da će EU nastaviti odlučno odgovarati na hibridni napad Bjelarusu, u skladu s pravom EU-a i međunarodnim obvezama.

EV u zaključcima posebno naglašava važnost učinkovite zaštite vanjske granice EU-a, borbe protiv krijumčarenja i trgovanja ljudima, promptne provedbe restriktivnih mjera, nastavno na usvajanje petog sankcijskog paketa, i spremnosti za usvajanje daljnjih mjera ako to bude potrebno, te u konačnici osiguranja neometanog pristupa u Bjelarus za međunarodne organizacije i jačanje humanitarne potpore. EV je ponovno pozvao na bezuvjetno oslobađanje, bez odgode, svih političkih zatvorenika te na okončanje represije nad civilnim društvom i neovisnim medijima. Istaknuo je demokratsko pravo bjeloruskog naroda da izabere svojeg predsjednika u okviru novih, slobodnih i poštenih izbora.

Tijekom rasprave, **predsjednik Vlade Andrej Plenković** osudio je organizirani pritisak nezakonitih migracija prema Poljskoj, Litvi i Latviji iz Bjelarusu te je podržao aktivnosti na smirivanju tenzija.

Rasprava o **Ukrajini** počela je i završila s visokim stupnjem konsenzusa. Čelnici su se referirali na vojne pokrete u blizini ukrajinske granice. Ovakav razvoj situacije na ukrajinskoj granici nije samo prijetnja UA teritorijalnom integritetu, nego i miru, stabilnosti i sigurnosti Europe. Naglašeno je da Rusija hitno treba smiriti napetosti nastale zbog njezine povećane vojne prisutnosti duž granice s Ukrajinom te agresivne retorike. Svi su čelnici pružili potporu suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti Ukrajine. Poručeno je da će svaka daljnja vojna agresija prema Ukrajini imati velike posljedice i visoku cijenu, što uključuje mjere ograničavanja. U tom je smislu bilo govora o proširenju postojećih mjera u okviru sankcijskog režima iz 2014. godine. Potaknuti su diplomatski naponi i pružena podrška normandijskom formatu u postizanju potpune provedbe sporazumâ iz Minska. Tijekom rasprave, **predsjednik Vlade Andrej Plenković** izvijestio je o svom posjetu Ukrajini (Kijev, Lavov) te o razgovorima s predsjednikom Zelenskim i premijerom Šmihalom. Govorio je o ozbiljnosti situacije i prijetnjama eskalacije sukoba. Založio se za jedinstvenu podršku UA od strane EU-a.

EV je u zaključcima o **Južnom susjedstvu** potvrdio odlučnost u obnovi i jačanju partnerstva EU-a s Južnim susjedstvom kako bi se ojačanom suradnjom prevladali zajednički izazovi i iskoristile zajedničke mogućnosti. Pozvao je Vijeće i EK da ubrzaju rad na novoj *agendi* za Sredozemlje. Slijedom zaključaka, predviđeno je predstavljanje izvješća o napretku u kontekstu ovog partnerstva na jednom od sastanaka Vijeća za vanjske poslove u 2022. godini.

S obzirom na **6. sastanak na vrhu Europske unije i Afričke unije** koji će se održati 17. i 18. veljače 2022., EV je razgovarao o pripremama o mogućim temama i rezultatima. Cilj je uspostaviti ambiciozan savez s Afrikom, koji je usmjeren na budućnost i koji omogućuje stabilnosti tog kontinenta, i to na temelju paketa pomoći i ulaganja od strane EU-a. Afrika je jedan od ključnih prioriteta u vanjskoj, razvojnoj, sigurnosnoj i migracijskoj politici EU-a. Stoga nadolazeći summit EU-AU predstavlja odličnu priliku za procjenu situacije i odnosa, te za identificiranje načina za podizanje suradnje na višu razinu na ključnim područjima.

Vezano uz situaciju u **Etiopiji**, DČ su se usuglasile kako je potrebno nastaviti pomno pratiti situaciju te nastaviti podržavati posredničke napore visokog predstavnika Afričke unije Obasanja. Zaključci EV-a pozivaju na bezuvjetni prekid vatre i sve strane u sukobu na uključiv i transparentni nacionalni dijalog. Osiguravanje zaštite civila i nesmetano pružanje humanitarne pomoći ostaju ključnim prioritetima.

Bosna i Hercegovina

U okviru rasprave o vanjskim odnosima **predsjednik Vlade Andrej Plenković** je detaljno izvijestio o svom posjetu BiH (Sarajevo, Mostar) te sastancima s političkim čelnicima, vjerskim liderima i institucijama BiH.

Naglasio je da se BiH nalazi u teškom i osjetljivom političkom trenutku s polariziranom retorikom i međusobnim nepovjerenjem. Ponovio je da je u interesu EU-a da BiH bude stabilna, a to se može postići samo koordiniranom i zajednički usuglašenom politikom na razini EU-a, koju tek nakon toga predstavnici EU-a (EEAS, EK), zajedno s predstavnicima SAD-a, mogu komunicirati prema akterima u BiH kao zajedničku poruku, usmjerenu na izgradnju međusobnog povjerenja, postizanje stabilnosti i provedbu potrebnih reformi s ciljem bržeg puta prema EU-u, pri čemu je sada od najvećeg značaja posvećivanje kvalitetnoj izbornoj reformi koja mora osigurati ravnopravnost sva tri konstitutivna naroda i ostalih.

Predsjednik Vlade Andrej Plenković je rekao da je u Sarajevu i Mostaru poslao poruke potpore BiH, njezinom teritorijalnom integritetu i suverenitetu, ali i nužnosti poštovanja jednakosti prava Hrvata kao konstitutivnog naroda, kao temeljnom postulatu Daytonskog/Pariškog mirovnog sporazuma (koji je potpisan prije 26 godina). Pojasnio je kako je HR potpisnica Daytonskog/Pariškog mirovnog sporazuma, stoga ima pravnu obvezu osiguravanja njegove provedbe, uz ustavnu obvezu brige o Hrvatima. Naglasio je kako temeljnu strukturu i krovna načela BiH kao države ne smijemo dovoditi u pitanje, trebamo ih poštovati te istovremeno poticati kvalitetna i zajednički usuglašena rješenja za izbornu reformu koja je ključna za napredak zemlje, uključujući i prema EU-u.

Hrvatska želi pomoći BiH u provedbi svih ključnih reformi na putu prema EU-u. U procesu izborne reforme, pojasnio je pVRH, potrebno je shvatiti važnost očuvanja konstitutivnosti naroda kao jamca za stabilnost, funkcionalnost i legitimnu političku zastupljenost, uz provedbu svih relevantnih presuda Ustavnog suda BiH. Naglasio je pritom da se mora prestati s izbornim inženjeringom koji je do sada u pravilu išao na štetu Hrvata kao konstitutivnog naroda.

Imajući u vidu sve navedeno, predsjednik Vlade je predložio da se situaciju u BiH opsežnije razmotri na sljedećem sastanku EV-a, uz jači i koordinirani angažman svih čelnika i institucija EU-a u međuvremenu.

Sastanak na vrhu država europodručja u uključivom sastavu

Održan je i redoviti sastanak na vrhu država članica europodručja u uključivom sastavu, na kojemu je naglasak bio na raspravi o ekonomskoj situaciji u EU te prioritetima vezanima uz produbljivanje Ekonomske i monetarne unije.

Za pripremu sastanka čelnika, predsjedavajući Europskupine, irski ministar financija Donohoe, uputio je kratko pisano izvješće predsjedavajućem EV-a Michelu u kojem je istaknuo 4 prioriteta ekonomske politike za EU/europodručje na kojima se nastavljaju aktivnosti u nadolazećem razdoblju. Navedeni prioriteti odnose se na: okvir za gospodarsko upravljanje EU-a, dovršetak bankovne unije i produbljivanje unije tržišta kapitala, digitalni euro te jačanje međunarodne uloga eura.

Sastanak je započeo s uobičajenim pregledom ekonomske situacije u EU, gdje su predsjednica ESB Lagarde i predsjedavajući Euroskupine Donohoe pružili pregled ekonomskih pokazatelja koji govore u prilog snažnom oporavku gospodarstva EU-a u ovoj godini, uz nastavak ekonomskog rasta u 2022. i 2023. (prema makroekonomski prognozama ESB-a, očekuje se ekonomski rast od 4,2% u 2022. i 4,9% u 2023.). Pritom je posebno istaknuta važnost pravovremene i učinkovite implementacije mjera ekonomske politike kojima su se umanjile posljedice krize uzrokovane pandemijom na nacionalnoj razini i na razini EU-a, a kojima je spriječeno urušavanje gospodarstva EU-a. Rasprava o ekonomskoj situaciji uključila je i razmjenu mišljenja vezano uz uzroke i kretanje inflacije u EU, ali i na globalnoj razini u narednom razdoblju. ESB očekuje u EU rast inflacije od 2,6 % u ovoj godini, te 2,3% u sljedećoj godini. Također, u raspravi o ekonomskim kretanjima u narednom razdoblju, čelnici i predstavnici EU institucija su ukazali na neizvjesnost oko daljnjeg razvoja pandemije, i rizike koje donosi nova varijanta omikron za gospodarska kretanja u državama članicama.

Postignut je visoki konsenzus čelnika oko nastavka rada na prioritetima koji se odnose na daljnje produbljivanje Ekonomske i monetarne unije, a koje uključuje i pitanje preispitivanja postojećeg okvira gospodarskog upravljanja EU-a, uz rad na aktivnostima oko uvođenja digitalnog eura i jačanja međunarodne uloge eura.

Predsjednik Vlade Andrej Plenković zahvalio je na kontinuiranoj podršci koju institucije EU-a i države članice pružaju Hrvatskoj u procesu ulaska u Ekonomsku i monetarnu uniju i uvođenju eura. Pritom je kazao da je Hrvatska fokusirana na ispunjavanje obveza/kriterija koji proizlaze iz dvaju podjednako važnih procesa: 1. ispunjavanje maastriških kriterija te preuzetih obveza iz Akcijskog plana nakon ulaska u tečajni mehanizam (ERM) II, kao i 2. aktivnosti vezanih uz pripremu gospodarstva i građana na zamjenu kune eurom od 1. siječnja 2023.

Sastanak na vrhu Istočnog partnerstva – 15. prosinca 2021.

Na poziv predsjednika EV Michela, čelnici Europske unije sastali su se s čelnicima Armenije, Azerbajdžana, Gruzije, Moldove i Ukrajine, kao državama dijelom Istočnog partnerstva. Stolica Bjelarus je bila prazna, kao znak jedinstvene podrške Unije bjelaruskim građanima.

Istočno partnerstvo ocijenjeno je kao dobar okvir za suradnju navedenih država s EU i njezinim državama članicama. Ocijenjeno je da daje prilike i odgovarajuće instrumente za produbljivanje međusobnih odnosa, a što treba biti u skladu sa željama partnera. Više puta je istaknuto da svaka država treba moći sama birati svoje geopolitičke aspiracije. Poznato je da tri partnerske države (Ukrajina, Moldova, Gruzija) s Unijom žele tješnju suradnju i traže europsku perspektivu, pa i mogućem članstvu „jednog dana“. Sa strane EU-a jednoglasno je potvrđena institucionalna i financijska podrška ovom okviru, dok su zemlje partneri isticali svoju predanost nastavku reformi.

Identificirano je više izazova s kojima se suočava regija Istočnog partnerstva – od onih gospodarske prirode, do sigurnosnih i zdravstvenih izazova. Rečeno je da postoji puno napetosti i nesigurnosti u regiji, u kojoj već godinama postoje zamrznuti konflikti. Posebno je izdvojeno pitanje instrumentalizacije migranata, što je ocijenjeno neprihvatljivom praksom. EU je ovoj regiji namijenila gospodarski i investicijski plan vrijedan 2,3 milijarde eura, te je istaknuta važnost da države same predlože prioritetne i zrele projekte za financiranje. EU je ovim državama osigurala i značajan paket pomoći u borbi protiv pandemije, te stavila na raspolaganje cjepiva i ostalu pomoć.

Ponovljene su poruke država članica suverenitetu i teritorijalnom integritetu svih država, uključivo istočnih partnera. Pružene su poruke podrške Ukrajini i obećano da EU u slučaju agresije neće stajati po strani, već je spremna biti čvrsti partner i poduzeti odgovarajuće mjere. Više je puta istaknuto da je nasilje neprihvatljivo kao taktika u promicanju političkih ciljeva. Spomenuto je i pitanje sankcija, pri čemu su se neki partneri založili za njihovo uvođenje u ranoj fazi/prije eskalacije, a kako bi se iskoristio njihov puni potencijal. S EU strane neki su isticali važnost dijaloga kao puta za postizanje rješenja i dogovora.

Neke su države članice isticale važnost načela „više za više“, provedbe reformi, s naglaskom na borbu protiv korupcije i jačanju pravosudnih sustava partnerskih država, što smatraju da leži u srži partnerstva. Isticane su i zajedničke vrijednosti, demokratski procesi i dobra vladavina kao važni elementi partnerstva. Posebno vrijednima istaknuti su kontakti među ljudima, te povezivanje mladih. Neke su države članice isticale da rasprava o budućnosti odnosa EU i istočnih partnera treba obuhvatiti i razgovor o oporavku, otpornosti, te digitalnoj i zelenoj transformaciji. Istaknuta je i spremnost EU strane za otvaranje nekih europskih politika prema partnerima, ovisno o provedenim reformama.

Mnogi su isticali važnost borbe protiv dezinformacija i odgovora na kibernetičke napade, te jačanja otpornosti u tom pogledu. Posebno je izdvojeno pitanje energetike i važnost suradnje s partnerima u nabavi energenata.

Svi su partneri istaknuli privrženost nastavku suradnje s EU-om u okviru Istočnog partnerstva, te svoju predanost nastavku suradnje s Unijom, kao i važnost koju vide u njezinu financijskom paketu. I Armenija i Azerbajdžan su pozitivno govorili o sastanku na kojemu ih je prethodnog dana okupio predsjednik EV Michel, te kazali da vide priliku za približavanje pozicija oko sukoba u Nagorno Karabahu. Posebno su istaknuli važnost ponovne uspostave željezničkih veza, kako za promet između dvije države tako i za cijelu regiju. Pozitivno je primljeno što je na istom sastanku Armenija ustupila karte minskih područja Azerbajdžanu. Obje su države istaknule da je takav ishod imao pozitivan učinak na izostanak konfrontacijske retorike među njima na ovom sastanku, a što je ranije bio slučaj. Ukrajina je ponovila odlučnost za obranom zemlje, ističući složenost odnosa s Ruskom Federacijom te ponovila svoje europske aspiracije. Moldova je istaknula spremnost na daljnju integraciju i ponovila ambicije koje ima prema članstvu u Unije „jednog dana“. Isto je ponovila i Gruzija, stavljajući naglasak na važnost europskih aspiracija i europskog izbora, te načela diferencijacije.

Istočno partnerstvo je istaknuto kao vrijedan okvir suradnje koji približava EU i partnere u promicanju stabilnosti, prosperiteta i suradnje. Istaknuto je njegovo „zajedničko vlasništvo“ kao temelj međusobnih odnosa.

Predsjednik Vlade Andrej Plenković je podsjetio na summit održan u lipnju 2020. godine u formatu video konferencije za vrijeme hrvatskog predsjedanja Vijećem EU-a. U uvjetima pandemije tada smo željeli pokazati signale podrške i solidarnosti prema istočnim partnerima, posebno onima koje imaju veće ambicije približavanja EU-u. Od tada se dosta toga promijenilo, međutim ostaju poruke podrške partnerima, pomoći u borbi protiv pandemije i zajedništva, uz značajan financijski paket i gospodarsku potporu, što su sve važni signali s naše/EU strane. Jačanje otpornosti, oporavak i reforme utkane su u okvir Istočnog partnerstva i poticaj za europsku orijentaciju partnera. Informirao je o posjetu Ukrajini, gdje je potpisao Deklaraciju o europskoj perspektivi Ukrajine i prenio dvije poruke: (i) Hrvatska, kao zadnja članica koja je ušla u EU, ima institucionalno iskustvo iz procesa približavanja EU i pristupnih pregovora koje je spremna podijeliti s partnerima, (ii) Hrvatska je ujedno i jedina država članica koja ima iskustvo mirne reintegracije, koje je također spremna staviti na raspolaganje. Kazao je da EU nudi partnerima europski izbor, te solidarnost.

SN 2/21

Izjava članova i članica Europskog vijeća

I. COVID-19

1. Odlučni smo nastaviti surađivati i koordinirati svoje djelovanje u svrhu borbe protiv pandemije i njezinih posljedica. Epidemiološka situacija i dalje je ozbiljna, a nove varijante predstavljaju dodatne izazove. Stoga moramo zadržati stroga ograničenja i istodobno pojačati napore kako bi se ubrzala opskrba cjepivima.
2. Zasad je potrebno ograničiti neobvezna putovanja. Pozdravljamo donošenje dviju preporuka Vijeća o putovanju unutar EU-a i u EU, prema kojima se ograničenja mogu uvesti u skladu s načelima proporcionalnosti i nediskriminacije te uzimajući u obzir specifičnu situaciju prekograničnih zajednica. Mora se osigurati neometan protok robe i usluga unutar jedinstvenog tržišta, među ostalim koristeći se zelenim trakama.

3. Cijepljenje je sada započelo u svim našim državama članicama, a svojom smo strategijom cijepljenja svim državama članicama osigurali pristup cjepivima. Unatoč tome, trebamo hitno ubrzati odobravanje, proizvodnju i distribuciju cjepiva te cijepljenje. Ujedno trebamo poboljšati svoje kapacitete za nadzor i otkrivanje kako bismo što prije utvrdili varijante virusa u cilju kontrole njihova širenja, kako je navedeno u komunikaciji Komisije naslovljenoj „*Inkubator HERA: preduhitrimo opasnost od novih varijanti koronavirusa*”. Podupiremo dodatne napore koje Komisija ulaže u suradnju s industrijom i državama članicama kako bi se povećao kapacitet trenutne proizvodnje cjepiva i kako bi se cjepiva prema potrebi prilagodila novim varijantama. Također podupiremo aktualne napore Komisije u svrhu ubrzanja dostupnosti sirovina, olakšavanja sklapanja sporazumâ među proizvođačima u cijelim lancima opskrbe, ispitivanja postojećih objekata kako bi se pomoglo u povećanju proizvodnje u EU-u i unaprjeđenja istraživanja i razvoja. Poduzeća moraju osigurati predvidljivost proizvodnje svojih cjepiva i poštovati ugovorne rokove njihove isporuke. Trebalo bi povećati transparentnost u pogledu cjelokupnih napora.
4. Pozivamo da se nastavi raditi na zajedničkom pristupu u pogledu potvrda o cijepljenju i to ćemo pitanje ponovno razmotriti.
5. Ponovno potvrđujemo solidarnost s trećim zemljama i naglašavamo svoju odlučnost da ojačamo svoj globalni odgovor na pandemiju. I dalje smo predani poboljšanju pristupa cjepivima za prioritetne skupine u našem susjedstvu i šire, na temelju zajedničkih načela, te podupiranju globalnog pristupa putem instrumenta COVAX. Pozdravljamo prve planove COVAX-a za distribuciju cjepiva u 92 zemlje s niskim i srednjim dohotkom. Obvezujemo se da će EU doprinijeti pravednim udjelom financiranju Akceleratora ACT.
6. Nastavit ćemo pomno pratiti cjelokupnu situaciju i prema potrebi poduzimati mjere.

II. ZDRAVSTVO

7. Iako kriza uzrokovana bolešću COVID-19 još nije završena, vrijeme je da odmah počnemo jačati buduću otpornost svojeg zdravstva.
8. U skladu s nadležnostima Unije na temelju Ugovorâ radit ćemo na poboljšanju koordinacije EU-a kako bismo osigurali bolje sprečavanje budućih zdravstvenih kriza, pripravnost za njih i odgovor na njih. Kao prioritetno pitanje potrebno je ulagati napore kako bi se osiguralo da EU raspolaže sredstvima potrebnima za osiguravanje dovoljnih količina cjepiva i ključnih zaliha za sve države članice, za potporu cijelom procesu razvoja sigurnih i djelotvornih cjepiva i lijekova, među ostalim ranim ulaganjem u proizvodne kapacitete, te za optimalno iskorištavanje velikih količina podataka i digitalnih tehnologija za medicinska istraživanja i zdravstvenu skrb. Trebalo bi također nastaviti s radom na prijedlozima o zdravstvenoj uniji i na farmaceutskoj strategiji, među ostalim u pogledu pristupa lijekovima u svim državama članicama.
9. Pozivamo Komisiju da do lipnja 2021. predstavi izvješće o iskustvima koja su dosad stečena u vezi s pandemijom bolesti COVID-19. Izvješćem bi, među ostalim, trebalo obuhvatiti razmjenu informacija, koordinaciju, komunikaciju i zajedničku javnu nabavu te način osiguravanja odgovarajućih proizvodnih kapaciteta u EU-u i izgradnje strateških rezervi uz istodobno podupiranje diversifikacije i otpornosti globalnih medicinskih lanaca opskrbe. U vezi s tim radom trebalo bi poduzeti daljnje mjere u drugoj polovici 2021.
10. Globalna multilateralna suradnja ključna je za rješavanje pitanja trenutačnih i budućih prijetnji zdravlju. Predani smo unaprjeđenju globalne zdravstvene sigurnosti, među ostalim jačanjem Svjetske zdravstvene organizacije i radom na međunarodnom ugovoru o pandemijama u okviru te organizacije. U tom kontekstu radujemo se globalnom sastanku na vrhu o zdravlju skupine G-20 koji će se održati u Rimu.

III. SIGURNOST I OBRANA

11. I dalje smo predani provedbi Strateškog programa za razdoblje 2019. – 2024. strateški usmjerenijim djelovanjem i povećanjem kapaciteta EU-a za samostalno djelovanje. Konkretno u pogledu sigurnosti i obrane želimo promicati interese i vrijednosti EU-a te njegovu otpornost i pripravnost za učinkovito uklanjanje svih sigurnosnih prijetnji i izazova. Ponovno ističemo da EU, suočen s povećanom globalnom nestabilnošću, treba preuzeti veću odgovornost za svoju sigurnost.
12. Predani smo bliskoj suradnji s NATO-om, uz potpuno poštovanje načela utvrđenih u Ugovorima i načela koja je dogovorilo Europsko vijeće, te jačanju našeg partnerstva s UN-om i ključnim regionalnim partnerima. Radujemo se suradnji s novom administracijom Sjedinjenih Američkih Država u vezi sa snažnom i ambicioznom transatlantskom agendom koja uključuje bliski dijalog o sigurnosti i obrani. Ta će globalna suradnja imati koristi od snažnijeg EU-a u području sigurnosti i obrane.
13. Poduzeti su važni koraci za poboljšanje sigurnosnih i obrambenih politika, alata i instrumenata EU-a. S ciljem daljnjeg produbljivanja suradnje u području sigurnosti i obrane među državama članicama, povećanja ulaganja u obranu i jačanja razvoja civilnih i vojnih sposobnosti i operativne spremnosti u Uniji, predani smo:
  - jačanju civilnog i vojnog operativnog angažmana Unije, među ostalim putem poboljšanog okupljanja snaga, učinkovitijeg planiranja i zapovijedanja EU-a te snažne provedbe Europskog instrumenta mirovne pomoći, koji bi brzo trebao postati operativan;

- poticanju država članica da bolje iskoriste mogućnosti za suradnju utvrđene u koordiniranom godišnjem preispitivanju u području obrane (CARD) i da u potpunosti iskoriste stalnu strukturiranu suradnju (PESCO) za povećanje ulaganja, spremnosti i kolaborativnog razvoja sposobnosti;
- jačanju europske obrambene tehnološke i industrijske baze, među ostalim brzim donošenjem, stupanjem na snagu i operacionalizacijom Europskog fonda za obranu, te poticanjem sinergija između civilne, obrambene i svemirske industrije, među ostalim u području umjetne inteligencije i disruptivnih tehnologija te uz sudjelovanje MSP-ova. Time bi se trebala poduprijeti naša otpornost u pogledu ključnih tehnologija i strateških lanaca vrijednosti. U tu svrhu pozivamo Komisiju da do listopada 2021. predstavi tehnološki plan za poticanje istraživanja, razvoja tehnologije i inovacija te za smanjenje naših strateških ovisnosti u ključnim tehnologijama i lancima vrijednosti;
- osiguravanju sigurnog pristupa Europe globalnim zajedničkim dobrima (uključujući svemir, kiberprostor i otvoreno more) i poboljšane vojne mobilnosti diljem Unije.

14. S obzirom na sve veći broj i složenost kiberprijetnji, nastojimo ojačati europsku kiberotpornost i sposobnost reagiranja te poboljšati okvir za upravljanje krizama u području kibersigurnosti. Slijedom strategije za kibersigurnost predstavljene u prosincu 2020. pozivamo Komisiju i visokog predstavnika da do lipnja 2021. izvijeste o njezinoj provedbi. Osim toga, pozivamo suzakonodavce da brzo nastave s radom, posebno na revidiranoj Direktivi o sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava (Direktiva NIS 2). Pozivamo i na veću suradnju i koordinaciju kako bi se spriječile hibridne prijetnje, uključujući dezinformacije, te odgovorilo na njih, među ostalim uključivanjem privatnog sektora i relevantnih međunarodnih aktera.

15. Visoki predstavnik predstavio je aktualne napore koji se ulažu u uspostavu ambicioznog Strateškog kompasa za usmjeravanje daljnje provedbe razine ambicije EU-a u području sigurnosti i obrane. Pozivamo visokog predstavnika da, zajedno s državama članicama, nastavi s radom na Strateškom kompasu koristeći se svim instrumentima EU-a u cilju njegova donošenja do ožujka 2022.
16. Europsko vijeće redovito će preispitivati pitanja iz područja sigurnosti i obrane.

IV. JUŽNO SUSJEDSTVO

17. Raspravljali smo o političkoj i strateškoj prirodi partnerstva EU-a s južnim susjedstvom. Ponovno potvrđujemo zaključke Europskog vijeća iz prosinca 2020. i pozivamo Vijeće da pristupi rješavanju pitanja provedbe zajedničke komunikacije Komisije i visokog predstavnika o obnovljenom i pojačanom partnerstvu s južnim susjedstvom, u cilju rješavanja zajedničkih izazova i iskorištavanja zajedničkih mogućnosti putem pojačane suradnje.

***

Oštro osuđujemo napad na delegaciju koja je u okviru Svjetskog programa za hranu bila na terenskom posjetu na istoku Demokratske Republike Konga. Najdublje suosjećamo s Italijom i izražavamo sućut obiteljima žrtava.

SN 18/21

Izjava članova i članica Europskog vijeća

I. COVID-19

1. Ubrzavanje proizvodnje i isporuke cjepiva te provedbe cijepljenja i dalje je ključno i hitno kako bi se prevladala kriza. Potrebno je dodatno pojačati napore u tom cilju. Ističemo važnost transparentnosti, kao i primjene odobrenjâ za izvoz. Prepoznamo važnost globalnih vrijednosnih lanaca i ponovno potvrđujemo da poduzeća moraju osigurati predvidljivost svoje proizvodnje cjepiva i poštovati ugovorne rokove isporuke. Potvrđujemo da se ključ za raspodjelu cjepiva temelji na broju stanovnika. Pozivamo Odbor stalnih predstavnika da u duhu solidarnosti pristupi rješavanju pitanja brzine isporuke cjepiva kad se u drugom tromjesečju 2021. bude raspodjeljivalo 10 milijuna doza cjepiva BioNTech-Pfizer iz ubrzane dostave.

2. Epidemiološka situacija i dalje je ozbiljna, među ostalim zbog izazova koji proizlaze iz novih varijanti virusa. Stoga se ograničenja, uključujući ograničenja neobveznih putovanja, zasad moraju zadržati, uzimajući u obzir posebnu situaciju u kojoj se nalaze prekogranične zajednice, te se istodobno mora nastaviti osiguravati neometan protok robe i usluga unutar jedinstvenog tržišta, među ostalim upotrebom zelenih traka. Unatoč tome, trebalo bi započeti s pripremama za zajednički pristup postupnom ukidanju ograničenja kako bi se osiguralo da naponi budu koordinirani kada epidemiološka situacija omogući ublažavanje aktualnih mjera. Trebalo bi hitno nastaviti sa zakonodavnim i tehničkim radom na interoperabilnim i nediskriminirajućim digitalnim potvrdama za COVID-19, na temelju prijedloga Komisije.
3. Europska unija nastaviti će jačati svoj globalni odgovor na pandemiju. Potrebno je brzo nastaviti rad na uspostavi mehanizma za dijeljenje cjepiva kako bi se dopunila i poduprla vodeća uloga koju instrument COVAX ima u osiguravanju univerzalnog pristupa cjepivima i provedbe cijepljenja.

II. JEDINSTVENO TRŽIŠTE, INDUSTRIJSKA POLITIKA, DIGITALIZACIJA I GOSPODARSTVO

4. Naglašavamo važnost snažnog, otpornog i potpuno funkcionalnog jedinstvenog tržišta te stroge provedbe i izvršenja pravila jedinstvenog tržišta. Ističemo kako je potrebno ojačati konkurentnost i otpornost industrije Europske unije, pa tako i MSP-ova, ubrzati njezinu zelenu i digitalnu tranziciju, među ostalim s pomoću odgovarajućih instrumenata za potporu projektima koji obuhvaćaju više zemalja, te ukloniti strateške ovisnosti. Osim toga, pri ažuriranju industrijske strategije za Europu u obzir bi trebalo uzeti iskustva koja su dosad stečena u vezi s krizom uzrokovanom bolešću COVID-19 te bi trebalo poduprijeti gospodarski oporavak.

5. Naglašavamo važnost koju digitalna transformacija ima za europski oporavak, blagostanje, sigurnost i konkurentnost te za dobrobit naših društava. U tom kontekstu podsjećamo na zaključke Europskog vijeća od 1. i 2. listopada 2020. te od 10. i 11. prosinca 2020. Osim toga, ističemo da treba ojačati digitalni suverenitet Europe na samoodređen i otvoren način tako da se dodatno unaprijede njezini pozitivni aspekti, a smanje nedostaci, kao i s pomoću pametnog i selektivnog djelovanja, uz istodobno očuvanje otvorenih tržišta i globalnu suradnju. Komunikacija Komisije naslovljena „Digitalni kompas 2030.: europski pristup za digitalno desetljeće” korak je u planiranju digitalnog razvoja Europe za predstojeće desetljeće. Pozivamo Vijeće da brzo prouči tu komunikaciju u cilju izrade predviđenog programa digitalne politike.
6. Osim toga:
- a) pozivamo Komisiju da utvrdi dodatne sustave ključnih tehnologija i strateške sektore kako bi se europski pristup politike u odnosu na njih ojačao i razradio;
  - b) pozivamo Komisiju da proširi instrumente politike Europske unije namijenjene digitalnoj transformaciji, i na razini Europske unije i na nacionalnoj razini, te da iskoristi sve raspoložive instrumente iz politika u području industrije, trgovine i tržišnog natjecanja te u području vještina, obrazovanja, istraživanja i inovacija, kao i instrumente za dugoročno financiranje, kako bi se olakšala digitalna transformacija;

- c) pozivamo na to da se potencijal podataka i digitalnih tehnologija bolje iskoristi za boljitak društva, okoliša i gospodarstva te da se pritom poštuju relevantna prava u pogledu zaštite podataka i privatnosti i druga temeljna prava te da se osigura mogućnost zadržavanja podataka koja je tijelima za izvršavanje zakonodavstva i pravosudnim tijelima nužna za izvršavanje njihovih zakonskih ovlasti u borbi protiv teških kaznenih djela; prepoznajemo da je potrebno ubrzati uspostavu zajedničkih podatkovnih prostora, a među ostalim i osigurati pristup podacima i njihovu interoperabilnost; iščekujemo prijedlog Komisije o regulatornom okviru za umjetnu inteligenciju i popratno preispitivanje koordiniranog plana kako bi se ubrzalo uvođenje te tehnologije, uz istodobno jamčenje sigurnosti i potpunog poštovanja temeljnih prava; pozivamo Komisiju da brzo predstavi ostvareni napredak i preostale mjere koje su potrebne kako bi se uspostavili sektorski podatkovni prostori najavljeni u Europskoj strategiji za podatke iz veljače 2020.;
- d) pozivamo suzakonodavce da brzo nastave s radom na Aktu o digitalnim uslugama, Aktu o digitalnim tržištima i Aktu o upravljanju podacima kako bi se poboljšao pristup podacima i dijeljenje, objedinjavanje i ponovna uporaba podataka te kako bi se ojačalo jedinstveno tržište za digitalne usluge, zahvaljujući stvaranju sigurnijeg digitalnog prostora i jednakih uvjeta u cilju poticanja inovacija i konkurentnosti;
- e) pozivamo Vijeće da nastavi s radom na europskom akcijskom planu za demokraciju;
- f) pozivamo na to da se međunarodne aktivnosti informiranja koje provode Europska unija i države članice ojačaju, i bilateralno i u okviru relevantnih foruma i organizacija, kako bi se promicali digitalni standardi EU-a i razvila globalna digitalna pravila u bliskoj suradnji s partnerima sličnih stavova;

g) naglašavamo da je hitno potrebno poduzeti mjere u vezi s poreznim izazovima koji proizlaze iz digitalizacije gospodarstva kako bi se osiguralo da svi subjekti plaćaju primjeren iznos poreza. Ponovno ističemo svoje snažno zalaganje za globalno rješenje za međunarodno digitalno oporezivanje, kao i predanost njegovu ostvarenju, te ćemo u okviru OECD-a nastojati postići sporazumno rješenje do sredine 2021. Potvrđujemo da će Europska unija biti spremna poduzeti korake ako postizanje globalnog rješenja ne bude izgledno. Podsjećamo na to da će Komisija u prvoj polovini 2021. iznijeti prijedlog o digitalnom nametu, kao temelj za dodatna vlastita sredstva, kako bi se on uveo najkasnije do 1. siječnja 2023.

7. S obzirom na predstojeći socijalni samit u Portu, naglašavamo da za uspješnu digitalnu tranziciju nitko ne smije biti zapostavljen. To iziskuje potrebne alate i infrastrukturu, kao i razvoj vještina, usavršavanje i prekvalifikaciju, uz istodobno osiguravanje pravednih radnih uvjeta i visokih standarda u digitalnom gospodarstvu.
8. Podupiremo prioritetna područja politika iz Godišnje strategije održivog rasta i pozivamo države članice da ih uzmu u obzir u svojim nacionalnim planovima za oporavak i otpornost.

III. ISTOČNO SREDOZEMLJE

9. Održali smo raspravu o stanju u istočnom Sredozemlju i o odnosima između Europske unije i Turske te pozdravljamo zajedničku komunikaciju naslovljenu „Stanje političkih, gospodarskih i trgovinskih odnosa EU-a i Turske” koju su pripremili Visoki predstavnik i Komisija na zahtjev Europskog vijeća iz prosinca 2020.
10. Podsjećamo na to da su u strateškom interesu Europske unije stabilno i sigurno okružje u istočnom Sredozemlju te razvoj uzajamno korisnog odnosa s Turskom koji se temelji na suradnji. Pozdravljamo nedavno smirivanje napetosti u istočnom Sredozemlju uslijed prestanka nezakonitih aktivnosti bušenja, nastavak bilateralnih razgovora između Grčke i Turske te predstojeće razgovore u vezi s ciparskim problemom pod pokroviteljstvom Ujedinjenih naroda.

11. Pod uvjetom da trenutačno smirivanje napetosti bude trajno, a angažman Turske konstruktivan te podložno utvrđenim uvjetima navedenima u prethodnim zaključcima Europskog vijeća, kako bi se dodatno ojačala najnovija pozitivnija dinamika, Europska unija spremna je na postupan, proporcionalan i reverzibilan angažman s Turskom u cilju poboljšanja suradnje u nizu područja od zajedničkog interesa i donošenja dodatnih odluka na sastanku Europskog vijeća u lipnju:
- a) kad je riječ o gospodarskoj suradnji, pozivamo Komisiju da pojača intenzitet razgovora s Turskom kako bi se pristupilo rješavanju trenutačnih poteškoća u provedbi carinske unije i tako osigurala njezina učinkovita primjena u svim državama članicama te istodobno pozivamo Vijeće da radi na mandatu za modernizaciju carinske unije. Vijeće može donijeti takav mandat podložno dodatnim smjernicama Europskog vijeća;
  - b) spremni smo pokrenuti dijaloge na visokoj razini s Turskom o pitanjima od zajedničkog interesa, kao što su javno zdravlje, klima i borba protiv terorizma, kao i o regionalnim pitanjima;
  - c) pozivamo Komisiju da razmotri načine za jačanje suradnje s Turskom u pogledu međuljudskih kontakata i mobilnosti.
12. Pozivamo Tursku da se suzdrži od novih provokacija ili jednostranih djelovanja kojima se krši međunarodno pravo. Uzimajući u obzir Zajedničku komunikaciju, još jednom potvrđujemo odlučnost Europske unije da u slučaju takvog djelovanja upotrijebi instrumente i mogućnosti koji su joj na raspolaganju kako bi obranila svoje interese i interese svojih država članica te očuvala regionalnu stabilnost.
13. Cijenimo činjenicu da je Turska prihvatila oko četiri milijuna sirijskih izbjeglica i suglasni smo s tim da Europska unija nastavi pružati pomoć izbjeglicama i zajednicama domaćinima. Pozivamo Komisiju da Vijeću predstavi prijedlog o nastavku pružanja financijske pomoći za sirijske izbjeglice u Turskoj, kao i u Jordanu, Libanonu i drugim dijelovima regije.

14. Kad je riječ o upravljanju migracijama, u okviru šire strategije EU-a koja obuhvaća sve migracijske rute, suradnju s Turskom trebalo bi ojačati, posebno u područjima kao što su zaštita granica, borba protiv nezakonitih migracija te vraćanje u Tursku nezakonitih migranata i tražitelja azila kojima je odbijen zahtjev, u skladu s Izjavom EU-a i Turske, koja se primjenjuje na nediskriminirajući način.
15. Podsjećamo na prethodne zaključke Europskog vijeća te smo i dalje u potpunosti predani sveobuhvatnom rješenju ciparskog problema u skladu s relevantnim rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a (posebno rezolucijama 550, 789 i 1251). Iščekujemo nastavak pregovora pod pokroviteljstvom Ujedinjenih naroda, u kojima će Europska unija sudjelovati kao promatrač te će imati aktivnu ulogu u podupiranju pregovora, među ostalim tako što će imenovati predstavnika u misiji UN-a za pružanje dobrih usluga.
16. Vladavina prava i temeljna prava i dalje su među glavnim izvorima zabrinutosti. Djelovanja usmjerena protiv političkih stranaka i medija te druge nedavne odluke predstavljaju znatno pogoršanje kad je riječ o ljudskim pravima i u suprotnosti su s obvezama Turske da poštuje demokraciju, vladavinu prava i prava žena. Dijalog o takvim pitanjima i dalje je sastavni dio odnosa EU-a i Turske.
17. U skladu sa zajedničkim interesom EU-a i Turske za mir i stabilnost u njihovu okruženju očekujemo od Turske i svih aktera da pozitivno doprinesu rješavanju regionalnih kriza, kao što su one u Libiji, Siriji i Južnom Kavkazu, te ćemo i dalje pratiti ta pitanja.
18. Pozivamo Visokog predstavnika da nastavi s radom na multilateralnoj konferenciji o istočnom Sredozemlju.
19. Nastavit ćemo pomno pratiti razvoj događaja i nastojati postići koordiniran pristup s partnerima. Europsko vijeće ponovno će se baviti tim pitanjem na sastanku u lipnju.

IV. RUSIJA

20. Obaviješteni smo o najnovijem razvoju događaja u odnosima između Europske unije i Rusije. Na jednom od predstojećih sastanaka Europskog vijeća održat ćemo stratešku raspravu o toj temi.

IZJAVA IZ PORTA

1. Naglašavamo važnost europskog jedinstva i solidarnosti u borbi protiv pandemije bolesti COVID-19. Te su vrijednosti okosnica odgovora europskih građana i građanki na ovu krizu, a nalaze se i u središtu našeg zajedničkog projekta i posebnog socijalnog modela. Više nego ikad prije Europa mora biti kontinent socijalne kohezije i blagostanja. Ponovno potvrđujemo svoju predanost radu na izgradnji socijalne Europe.

2. Od početka pandemije bolesti COVID-19 brzim, odlučnim, ključnim i sveobuhvatnim djelovanjem na razini EU-a i na nacionalnoj razini zaštitilo se milijune života, radnih mjesta i poduzeća.

3. Isti duh jedinstva i solidarnosti nadahnuo je naš povijesni sporazum iz srpnja 2020. o višegodišnjem financijskom okviru i posebnim naporima za oporavak u okviru instrumenta Next Generation EU. Dok ubrzavamo zelenu i digitalnu tranziciju, tim velikim europskim ulaganjima i povezanim reformama Uniju i njezine države članice odlučno će se usmjeriti na put reformi prema pravednom, održivom i otpornom oporavku. Zajedničkim, uključivim, pravodobnim i kohezivnim oporavkom ojačat će se konkurentnost, otpornost, socijalna dimenzija i uloga Europe na globalnoj razini.

4. Pozdravljamo konferenciju na visokoj razini koju je portugalsko predsjedništvo organiziralo u kontekstu socijalnog samita u Portu te primamo na znanje njezin ishod. Europski stup socijalnih prava temeljni je element oporavka. Njegovom provedbom ojačat će se napredak Unije prema digitalnoj, zelenoj i pravednoj tranziciji te doprinijeti postizanju uzlazne socijalne i gospodarske konvergencije i prevladavanju demografskih izazova. Socijalna dimenzija, socijalni dijalog i aktivna uključenost socijalnih partnera oduvijek su bili u središtu visoko konkurentnog socijalnoga tržišnoga gospodarstva. Naša predanost jedinstvu i solidarnosti također znači osiguravanje jednakih mogućnosti za sve, kao i toga da nitko ne bude zapostavljen.

5. Kako je utvrđeno Strateškim programom EU-a za razdoblje 2019. – 2024., odlučni smo nastaviti jačati provedbu europskog stupa socijalnih prava na razini EU-a i na nacionalnoj razini, uzimajući u obzir odgovarajuće nadležnosti te načela supsidijarnosti i proporcionalnosti. Akcijski plan koji je Komisija predstavila 4. ožujka 2021. sadržava korisne smjernice za provedbu europskog stupa socijalnih prava, među ostalim u područjima zapošljavanja, vještina, zdravstva i socijalne zaštite.

6. Pozdravljamo nove glavne ciljeve EU-a u pogledu radnih mjesta, vještina i smanjenja siromaštva te revidirani pregled socijalnih pokazatelja koji su

predloženi u Akcijskom planu, koji će pomoći u praćenju napretka u provedbi načelâ socijalnog stupa, uzimajući u obzir različite nacionalne okolnosti te kao dio okvira za koordinaciju politika u kontekstu europskog semestra.

7. Kako se Europa postupno oporavlja od pandemije bolesti COVID-19, prioritet će biti prelazak sa zaštite radnih mjesta na njihovo stvaranje i na poboljšanje njihove kvalitete, pri čemu ključnu ulogu imaju mala i srednja poduzeća (uključujući socijalna poduzeća). Provedba načelâ europskog stupa socijalnih prava bit će ključna za stvaranje brojnijih i boljih radnih mjesta za sve u okviru uključivog oporavka. U tom pogledu trebalo bi nastaviti s relevantnim zakonodavnim i nezakonodavnim radom na razini EU-a i država članica.

8. Obrazovanje i vještine bit će okosnica našeg političkog djelovanja. Zelenom i digitalnom tranzicijom europskim građanima i građankama pružit će se goleme mogućnosti, ali i mnogi izazovi, za koje će biti potrebna veća ulaganja u obrazovanje, strukovno osposobljavanje, cjeloživotno učenje, usavršavanje i prekvalifikaciju kako bi se potaknuo prijelaz na zapošljavanje u sektorima u kojima postoji sve veća potražnja za radnom snagom. Istodobno, promjene povezane s digitalizacijom, umjetnom inteligencijom, radom na daljinu i ekonomijom platformi zahtijevat će posebnu pozornost kako bi se ojačala prava radnika, sustavi socijalne sigurnosti te sigurnost i zdravlje na radu.

9. Predani smo smanjenju nejednakosti, zalaganju za pravedne plaće, borbi protiv socijalne isključenosti i suzbijanju siromaštva te smo usmjereni na cilj borbe protiv siromaštva djece i uklanjanja rizikâ od isključenosti kojima su izložene osobito ranjive društvene skupine, kao što su dugotrajno nezaposleni, starije osobe, osobe s invaliditetom i beskućnici.

10. Pojačat ćemo napore u borbi protiv diskriminacije i aktivno raditi na uklanjanju rodni razlika u zapošljavanju, plaćama i mirovinama te na promicanju ravnopravnosti i pravednosti za svakog pojedinca u našem društvu, u skladu s temeljnim načelima Europske unije i drugim načelom europskog skupa socijalnih prava.

11. Prioritet će nam biti djelovanje za potporu mladima, koji su vrlo negativno pogođeni krizom uzrokovanom pandemijom bolesti COVID-19; kriza je znatno poremetila njihovo sudjelovanje na tržištu rada te narušila njihove planove za obrazovanje i osposobljavanje. Mladi su neizostavan izvor dinamike, talenta i kreativnosti za Europu. Moramo se pobrinuti da postanu pokretačka snaga uključivog zelenog i digitalnog oporavka, kako bismo doprinijeli izgradnji Europe budućnosti, među ostalim iskorištavanjem punog potencijala programa Erasmus+ za poticanje mobilnosti diljem Europe za sve studente i naučnike.

12. Naglašavamo važnost pomnog praćenja, među ostalim na najvišoj razini, napretka postignutog u provedbi europskog stupa socijalnih prava i glavnih ciljeva EU-a za 2030.

13. Kao još jedan uspjeh europskog socijalnog dijaloga pozdravljamo činjenicu da su europski socijalni partneri sastavili zajednički prijedlog o alternativnom skupu pokazatelja za mjerenje gospodarskog i socijalnog napretka te napretka u području okoliša, kojim bi se dopunio BDP kao pokazatelj blagostanja u smislu uključivog i održivog rasta.

Europsko vijeće

Bruxelles, 25. svibnja 2021.
(OR. en)

EUCO 5/21

CO EUR 3
CONCL 3

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Za: Delegacije

Predmet: Izvanredni sastanak Europskog vijeća (24. i 25. svibnja 2021.)
– zaključci

Za delegacije se u prilogu nalaze zaključci koje je Europsko vijeće usvojilo na navedenom sastanku.

I. COVID-19

1. Cijepljenje se ubrzalo diljem EU-a i taj bi tempo trebalo održavati. To će, uz poboljšanje opće epidemiološke situacije, omogućiti postupno ponovno otvaranje naših društava. Međutim, moramo i dalje biti oprezni u pogledu pojave i širenja varijanti te djelovati prema potrebi. Aktualni rad na tome da se poveća proizvodnja cjepiva i osigura odgovarajuća opskrba u cijeloj Europi bit će od ključne važnosti.
2. U razdoblju prije ljeta trebalo bi nastaviti s naporima da se osigura koordinirani pristup. U tom kontekstu Europsko vijeće pozdravlja postignuti dogovor o digitalnoj potvrdi EU-a za COVID-19 i poziva na njegovu brzu provedbu. Kao sljedeći korak, s ciljem olakšavanja slobodnog kretanja u EU-u, poziva na brzu reviziju preporuke Vijeća o putovanjima unutar EU-a do sredine lipnja. Pozdravlja reviziju preporuke Vijeća o neobveznim putovanjima u EU.
3. Posljedice pandemije ublažit će se samo sveobuhvatnim odgovorom na svjetskoj razini. EU je najveći izvoznik cjepiva protiv bolesti COVID-19 u svijetu i nastavit će ulagati napore u povećanje globalnih kapaciteta za proizvodnju cjepiva kako bi se zadovoljile svjetske potrebe. Europsko vijeće poziva na intenzivniji rad na osiguravanju pravednoga globalnoga pristupa cjepivima protiv bolesti COVID-19 i podupire vodeću ulogu COVAX-a u tom pogledu. EU i njegove države članice predane su tome da se ubrza dijeljenje cjepiva kako bi se pružila potpora zemljama kojima je potrebna pomoć, a cilj je da se do kraja godine donira najmanje 100 milijuna doza te doprinese razvoju lokalnih proizvodnih kapaciteta u skladu s Deklaracijom iz Rima s globalnog sastanka na vrhu o zdravlju.

II. KLIMATSKE PROMJENE

4. Europsko vijeće ponovno potvrđuje svoje zaključke od 10. i 11. prosinca 2020. Pozdravlja dogovor suzakonodavaca o propisu o klimi.
5. Europsko vijeće poziva Komisiju da ubrzo predstavi svoj zakonodavni paket zajedno s dubinskim ispitivanjem učinka na okoliš, gospodarstvo i društvo na razini država članica.
6. EU pozdravlja obnovljenu predanost Sjedinjenih Američkih Država Pariškom sporazumu. EU naglašava svoju spremnost da iskoristi globalni zamah i poziva međunarodne partnere, osobito članove skupine G20, da povećaju svoje ambicije uoči sastanka COP26 u Glasgou.
7. Europsko vijeće ponovno će razmotriti to pitanje u odgovarajućem trenutku nakon što Komisija podnese prijedloge.

III. BJELARUS

8. Europsko vijeće snažno osuđuje prisilno prizemljenje leta društva Ryanair u Minsku, u Bjelarusu, 23. svibnja 2021., kojim je ugrožena sigurnost zračnog prometa, i pritvaranje od strane bjeloruskih vlasti novinara Ramana Prataseviča i Sofije Sapege.
9. Europsko vijeće:
  - zahtijeva da se Raman Pratasevič i Sofija Sapega odmah puste na slobodu i da im se zajamči sloboda kretanja;
  - poziva Međunarodnu organizaciju civilnog zrakoplovstva da hitno istraži taj dosad nezabilježen i neprihvatljiv incident;
  - poziva Vijeće da što prije donese dodatna uvrštenja osoba i subjekata na popis na temelju relevantnog okvira za sankcije;

- poziva Vijeće da donese dodatne ciljane ekonomske sankcije i poziva Visokog predstavnika i Komisiju da u tu svrhu bez odlaganja podnesu prijedloge;
- poziva sve prijevoznike sa sjedištem u EU-u da izbjegavaju prelijetanje Bjelarusu;
- poziva Vijeće da donese mjere potrebne da se zabrani prelijetanje zračnog prostora EU-a za bjeloruske zračne prijevoznike i da se spriječi pristup zračnim lukama EU-a za letove takvih zračnih prijevoznika;
- izražava solidarnost s Latvijom slijedom neopravdanog protjerivanja latvijskih diplomata.

10. Europsko vijeće nastaviti će se baviti tim pitanjem.

IV. RUSIJA

11. Europsko vijeće održalo je stratešku raspravu o Rusiji.
12. Osuđuje nezakonite, provokativne i remetilačke ruske aktivnosti protiv EU-a, njegovih država članica i šire. Ponovno potvrđuje jedinstvo i solidarnost EU-a u suočavanju s takvim djelovanjima, kao i svoju potporu istočnim partnerima.
13. Europsko vijeće izražava solidarnost s Češkom i podupire njezin odgovor.
14. Europsko vijeće ponovno potvrđuje svoju predanost u pogledu pet načela kojima se vodi politika EU-a prema Rusiji. Poziva Visokog predstavnika i Komisiju da predstavljaju izvješće s opcijama politika u vezi s odnosima EU-a i Rusije, u skladu s tim načelima, imajući na umu sastanak Europskog vijeća u lipnju 2021.
15. EU će nastaviti koordinaciju s partnerima sličnih stavova.

V. UJEDINJENA KRALJEVINA

16. Europsko vijeće pozdravlja stupanje na snagu Sporazuma o trgovini i suradnji između EU-a i Ujedinjene Kraljevine 1. svibnja 2021. Tim se sporazumom, uz Sporazum o povlačenju i njegove protokole, pruža okvir za naše odnose s Ujedinjenom Kraljevinom. Oba sporazuma trebalo bi u potpunosti i učinkovito provesti, a njihove upravljačke strukture učiniti operativnima.
17. Tim dvama sporazumima EU-u se omogućuje najtješnje moguće partnerstvo s Ujedinjenom Kraljevinom, pri čemu se uvažava činjenica da država koja nije članica EU-a ne može uživati iste koristi kao članica EU-a i da se taj odnos u svakom trenutku mora temeljiti na ravnoteži prava i obveza. Odnosi s Ujedinjenom Kraljevinom trebali bi i dalje biti uzajamno korisni i ni u kojem slučaju ne smiju ugroziti cjelovitost jedinstvenog tržišta, carinsku uniju ili autonomiju EU-a u donošenju odluka. Europsko vijeće poziva Ujedinjenu Kraljevinu da poštuje načelo nediskriminacije među državama članicama.
18. Europsko vijeće poziva Komisiju da nastavi ulagati napore kako bi se osigurala potpuna provedba sporazumâ, među ostalim u području prava građana i građanki EU-a, ribarstva i jednakih uvjeta, u potpunosti iskorištavajući instrumente u okviru navedenih sporazuma, u kontinuiranoj koordinaciji i stalnom dijalogu s Vijećem i njegovim pripremnim tijelima u skladu s ustaljenom praksom.
19. Europsko vijeće nastavit će se baviti tim pitanjem, a EU će ostati ujedinjen u svojim odnosima s Ujedinjenom Kraljevinom.

VI. BLISKI ISTOK

20. Izražavamo zadovoljstvo zbog prekida vatre koji bi trebao okončati nasilje. EU će nastaviti raditi s međunarodnim partnerima kako bi se ponovno pokrenuo politički proces. EU ponovno ističe svoju odlučnu predanost dvodržavnom rješenju.

VII. MALI

21. Europsko vijeće pridružuje se izjavi Gospodarske zajednice zapadnoafričkih država i Afričke unije, strogo osuđuje otmicu prijelaznog predsjednika Malija i premijera te poziva na njihovo trenutačno puštanje na slobodu.
22. Europska unija spremna je razmotriti ciljane mjere protiv političkih i vojnih vođa koji ometaju tranziciju u Maliju.
-

Europsko vijeće

Bruxelles, 25. lipnja 2021.
(OR. en)

EUCO 7/21

CO EUR 4
CONCL 4

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Predmet:	Sastanak Europskog vijeća (24. i 25. lipnja 2021.) – zaključci

---

Za delegacije se u prilogu nalaze zaključci koje je Europsko vijeće usvojilo na navedenom sastanku.

I. COVID-19

1. Europsko vijeće pozdravlja dobar napredak postignut u području cijepljenja i sveukupno poboljšanje epidemiološke situacije, istodobno naglašavajući da je potrebno nastaviti s naporima u pogledu cijepljenja te pomno i koordinirano pratiti razvoj događaja, a osobito pojavu i širenje varijanti.
2. Zahvaljujući postignutim dogovorima o digitalnoj potvrdi EU-a o COVID-u i preispitivanju dviju preporuka Vijeća o putovanjima unutar EU-a i neobveznim putovanjima u EU olakšat će se sigurno prekogranično putovanje. Države članice primjenjivat će ih tako da se osigura ponovna uspostava slobodnog kretanja čim to stanje javnog zdravlja dopusti.
3. Europsko vijeće ponovno potvrđuje predanost EU-a međunarodnoj solidarnosti kao odgovoru na pandemiju. Potrebno je brzo nastaviti s tekućim radom na poticanju globalne proizvodnje cjepiva i univerzalnom pristupu tim cjepivima, posebno putem COVAX-a. Sve proizvodne zemlje i proizvođači trebali bi aktivno doprinositi naporima za povećanje globalne opskrbe cjepivima protiv bolesti COVID-19, sirovinama, liječenjem i terapeutcima te koordinirati djelovanje u slučaju zastoja u opskrbi i distribuciji.
4. Europsko vijeće pozdravlja odluku donesenu na 74. sjednici Svjetske zdravstvene skupštine o organizaciji posebne sjednice Svjetske zdravstvene skupštine u studenome 2021. posvećene Okvirnoj konvenciji o pripravnosti i odgovoru na pandemiju. EU će nastaviti raditi na sklapanju međunarodnog ugovora o pandemijama.
5. Europsko vijeće raspravljalo je o početnim poukama stečenima u pandemiji na temelju izvješća Komisije. Poziva predstojeće predsjedništvo da nastavi s radom u okviru Vijeća na poboljšanju zajedničke pripravnosti, sposobnosti za odgovor i otpornosti na buduće krize te na zaštiti funkcioniranja unutarnjeg tržišta.

II. GOSPODARSKI OPORAVAK

6. Europsko vijeće preispitalo je trenutačno stanje provedbe instrumenta *Next Generation EU*. Pozdravlja pravodobno stupanje na snagu Odluke o vlastitim sredstvima, kojom se Komisiji omogućilo da počne pozajmljivati sredstva za instrument *Next Generation EU* kako bi se pružila potpora potpunom i uključivom oporavku te zelenoj i digitalnoj tranziciji Unije.
7. Europsko vijeće potiče Komisiju i Vijeće da nastave s radom na nacionalnim planovima za oporavak i otpornost s ciljem njihova odobravanja kako bi države članice mogle u potpunosti iskoristiti potencijal financiranja u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost te naglašava važnost potpune i pravodobne provedbe tih planova uz istodobnu zaštitu financijskih interesa Unije.
8. U tom kontekstu Europsko vijeće pozdravlja glavne ciljeve EU-a iz Akcijskog plana za europski stup socijalnih prava, u skladu s izjavom iz Porta.
9. Europsko vijeće potvrdilo je Nacrt preporuke Vijeća o ekonomskoj politici europodručja.
10. Europsko vijeće sa zanimanjem iščekuje brz napredak u pogledu svjetske reforme poreza na dobit na sporazumnoj osnovi u okviru skupine G-20 i OECD-a.

III. MIGRACIJE

11. Europsko vijeće raspravljalo je o stanju u vezi s migracijama na različitim rutama. Iako su se mjerama koje su poduzeli EU i države članice posljednjih godina smanjili ukupni tokovi nezakonitih migracija, kretanja na nekim rutama izazivaju ozbiljnu zabrinutost te zahtijevaju stalan oprez i hitno djelovanje.

12. Kako bi se spriječile pogibije i smanjio pritisak na europske granice, produbit će se uzajamno korisna partnerstva te suradnja sa zemljama podrijetla i zemljama tranzita kao sastavni dio vanjskog djelovanja Europske unije. Pristup će biti pragmatičan, fleksibilan i prilagođen te će se, kao Tim Europa, koordinirano koristiti svim dostupnim instrumentima i poticajima EU-a i država članica te će se provoditi u bliskoj suradnji s UNHCR-om i Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM). Njime bi se trebale obuhvatiti sve rute i trebao bi se temeljiti na pristupu migracijama na svim razinama rute, rješavanju temeljnih uzroka, potpori izbjeglicama i raseljenim osobama u regiji, izgradnji kapaciteta za upravljanje migracijama, iskorjenjivanju krijumčarenja i trgovine ljudima, jačanju nadzora državne granice, suradnji u operacijama potrage i spašavanja, rješavanju pitanja zakonitih migracija uz istodobno poštovanje nacionalnih nadležnosti, kao i osiguravanju vraćanja i ponovnog prihvata. U tu svrhu Europsko vijeće:
- poziva Komisiju i Visokog predstavnika da u bliskoj suradnji s državama članicama odmah pojačaju konkretne mjere i konkretnu potporu prioritetnim zemljama podrijetla i zemljama tranzita;
  - poziva Komisiju i visokog predstavnika da u bliskoj suradnji s državama članicama u jesen 2021. iznesu akcijske planove za prioritetne zemlje podrijetla i zemlje tranzita u kojima se navode jasni ciljevi, daljnje mjere potpore i konkretni rokovi;
  - poziva Komisiju da na najbolji način iskoristi barem 10 % financijske omotnice Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju, kao i financiranje u okviru drugih relevantnih instrumenata za djelovanja povezana s migracijama, te da do studenoga izvijesti Vijeće o svojim namjerama u tom pogledu.
13. Europsko vijeće osuđuje i odbacuje svaki pokušaj trećih zemalja da instrumentaliziraju migrante u političke svrhe.

IV. TURSKA

14. Europsko vijeće ponovno je raspravljalo o stanju u istočnom Sredozemlju i odnosima Europske unije s Turskom i podsjetilo na to da su u strateškom interesu EU-a stabilno i sigurno okružje u istočnom Sredozemlju te razvoj uzajamno korisnog odnosa s Turskom koji se temelji na suradnji. Pozdravlja smirivanje napetosti u istočnom Sredozemlju, koje je potrebno održati, u skladu s izjavom članova i članica Europskog vijeća od 25. ožujka 2021.
15. Europsko vijeće ponovno ističe da je EU spreman na postupan, proporcionalan i reverzibilan angažman s Turskom u cilju poboljšanja suradnje u nizu područja od zajedničkog interesa, podložno utvrđenim uvjetima navedenima u zaključcima iz ožujka i prethodnim zaključcima Europskog vijeća.
16. U skladu s tim okvirom prima na znanje početak rada na tehničkoj razini na mandatu za modernizaciju carinske unije EU-a i Turske te podsjeća na potrebu za rješavanjem trenutačnih poteškoća u provedbi carinske unije kako bi se osigurala njezina učinkovita primjena u svim državama članicama. Vijeće može donijeti takav mandat podložno dodatnim smjernicama Europskog vijeća.
17. Također prima na znanje pripremni rad za dijaloge na visokoj razini s Turskom o pitanjima od zajedničkog interesa, kao što su migracije, javno zdravlje, klima, borba protiv terorizma i regionalna pitanja.
18. Europsko vijeće poziva Komisiju da bez odgode iznese formalne prijedloge za nastavak financiranja sirijskih izbjeglica i zajednica domaćina u Turskoj, Jordanu, Libanonu i drugim dijelovima regije, u skladu s izjavom članova i članica Europskog vijeća iz ožujka 2021. te u kontekstu cjelokupne migracijske politike EU-a.

19. Europsko vijeće podsjeća na svoje prethodne zaključke i ostaje u potpunosti predano sveobuhvatnom rješenju ciparskog problema na temelju federacije dviju zona i dviju zajednica s političkom jednakošću, u skladu s relevantnim rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a. Ističe važnost statusa Varoshe i poziva na potpuno poštovanje rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a, a osobito rezolucija 550, 789 i 1251. Izražava žaljenje zbog toga što neformalnim sastankom u Ženevi pod pokroviteljstvom Ujedinjenih naroda nije otvoren put za nastavak formalnih pregovora. Europska unija i dalje će aktivno podupirati taj proces.
20. Vladavina prava i temeljna prava u Turskoj i dalje su među glavnim izvorima zabrinutosti. Ciljana djelovanja protiv političkih stranaka, boraca za ljudska prava i medija predstavljaju veliko nazadovanje u području ljudskih prava i u suprotnosti su s obvezama Turske da poštuje demokraciju, vladavinu prava i prava žena. Dijalog o tim pitanjima i dalje je sastavni dio odnosa EU-a i Turske.
21. U skladu sa zajedničkim interesom EU-a i Turske za regionalni mir i stabilnost, Europsko vijeće očekuje od Turske i svih aktera da pozitivno doprinesu rješavanju regionalnih kriza.
22. Europsko vijeće nastavit će se baviti tim pitanjem.

V. LIBIJA

23. Europsko vijeće potvrđuje svoju predanost procesu stabilizacije u Libiji pod pokroviteljstvom Ujedinjenih naroda. Izbori bi se trebali održati 24. prosinca 2021., kako je dogovoreno u planu, i svi bi trebali prihvatiti njihove rezultate.
24. Europsko vijeće poziva na postizanje napretka u uključivom političkom dijalogu pod odgovornošću Libije i na povlačenje, bez odgode, svih stranih snaga i plaćenika.

VI. RUSIJA

25. U skladu sa svojim zaključcima od 24. i 25. svibnja 2021. Europsko vijeće raspravljalo je o odnosima s Rusijom, uzimajući u obzir izvješće visokog predstavnika i Komisije.
26. Europska unija predana je jedinstvenom, dugoročnom i strateškom europskom pristupu koji se temelji na pet vodećih načela. Europsko vijeće poziva Vijeće, Komisiju i visokog predstavnika da ih nastave u potpunosti provoditi, uzimajući u obzir vrijednosti, načela i interese Europske unije.
27. Europsko vijeće očekuje od ruskog vodstva da pokaže konstruktivniji angažman i političku predanost te da prestane djelovati protiv EU-a i njegovih država članica, kao i protiv trećih zemalja.
28. Europsko vijeće poziva Rusiju da u potpunosti preuzme svoj dio odgovornosti u osiguravanju potpune provedbe sporazumâ iz Minska, što je ključan uvjet za sve bitne promjene stajališta EU-a.
29. Kad je riječ o jačanju naše otpornosti, Europsko vijeće ističe da je potreban čvrst i koordiniran odgovor EU-a i njegovih država članica na sve daljnje zlonamjerne, protuzakonite i remetilačke aktivnosti Rusije, uz potpuno iskorištavanje svih instrumenata koje EU ima na raspolaganju te osiguravanje koordinacije s partnerima. U tu svrhu Europsko vijeće ujedno poziva Komisiju i visokog predstavnika da predstave mogućnosti za dodatne mjere ograničavanja, uključujući gospodarske sankcije.
30. Europsko vijeće ističe potrebu za daljnjim produbljivanjem i jačanjem političkih, gospodarskih i međuljudskih veza te suradnje s istočnim partnerima u cilju jačanja njihove otpornosti. U tom kontekstu podsjeća na zajedničku izjavu sa sastanka na vrhu Istočnog partnerstva održanog 2017. kojom se priznaju europske težnje i europski izbor dotičnih istočnih partnera, kako je navedeno u sporazumima o pridruživanju i u kontekstu njihova stupanja na snagu. Naglašava i svoju predanost produbljivanju odnosa sa srednjom Azijom.

31. Europsko vijeće ponovno naglašava otvorenost Europske unije za selektivnu suradnju s Rusijom u područjima od interesa za EU. Poziva Komisiju i visokog predstavnika da u tom pogledu razviju konkretne opcije koje uključuju uvjete i instrumente, s ciljem njihova razmatranja u okviru Vijeća, povezane s temama kao što su klima i okoliš, zdravlje te odabranim pitanjima u području vanjske i sigurnosne politike te multilateralnim pitanjima kao što su ZSAP, Sirija i Libija. U tom kontekstu Europsko vijeće istražiti će oblike i uvjete dijaloga s Rusijom.
32. Europsko vijeće osuđuje ograničenja temeljnih sloboda u Rusiji i sve manji prostor za djelovanje civilnog društva. Ističe potrebu za međuljudskim kontaktima i kontinuiranom potporom EU-a ruskom civilnom društvu, organizacijama za ljudska prava i neovisnim medijima. Poziva Komisiju i visokog predstavnika da iznesu prijedloge u tom pogledu.
33. Europsko vijeće ponovno naglašava svoju punu potporu svim naporima da se utvrde istina, pravda i odgovornost za žrtve obaranja leta MH17 i njihovu najbližu rodbinu te poziva sve države da u potpunosti surađuju u pogledu sudskog postupka koji je u tijeku.
34. Europsko vijeće ponovno će se baviti tim pitanjem, procijeniti provedbu i prema potrebi pružiti dodatne smjernice.

VII. BJELARUS

35. Europsko vijeće pozdravlja pravodobnu provedbu mjera u pogledu Bjelarusu, u skladu sa svojim zaključcima od 24. i 25. svibnja 2021.
36. Europsko vijeće ponovno poziva na hitno puštanje na slobodu svih političkih zatvorenika i proizvoljno pritvorenih osoba, uključujući Ramana Prataseviča i Sofiju Sapegu, te na prekid represije nad civilnim društvom i neovisnim medijima. Ponovno naglašava demokratsko pravo bjeloruskog naroda da bira svojeg predsjednika putem novih, slobodnih i poštenih izbora.

VIII. SAHEL

37. Europsko vijeće ponovno potvrđuje svoj poziv tranzicijskim vlastima Malija da u potpunosti provedu Tranzicijsku povelju. Pozdravlja zaključke sa sastanka na vrhu Gospodarske zajednice zapadnoafričkih država (ECOWAS) održanog 19. lipnja.
38. EU i njegove države članice nastavit će podupirati stabilizaciju zemalja skupine G5 Sahel, posebno zajedničke snage skupine G5 Sahel, putem nastavka misija ZSOP-a EU-a i angažmana u operativnoj skupini Takuba.
39. Europsko vijeće ponovno potvrđuje potporu EU-a nastojanjima zemalja skupine G5 Sahel da ojačaju upravljanje, vladavinu prava i pružanje javnih usluga na svojim državnim područjima.

IX. ETIOPIJA

40. Europsko vijeće osuđuje zločine, etnički utemeljeno i seksualno nasilje i druga kršenja ljudskih prava u etiopskoj regiji Tigre te pozdravlja tekuće istrage u cilju utvrđivanja odgovornosti i ostvarivanja pravde. Europsko vijeće poziva na hitan prekid neprijateljstava, neometan pristup humanitarne pomoći svim područjima i trenutačno povlačenje eritrejskih snaga.
41. EU i njegove države članice ponovno ističu svoju predanost da podupru Etiopiju u provedbi demokratskih reformi i napora za pomirenje.

X. KIBERSIGURNOST

42. Europsko vijeće osuđuje nedavne zlonamjerne kiberaktivnosti protiv država članica, uključujući Irsku i Poljsku. Poziva Vijeće da istraži odgovarajuće mjere u okviru alata za kiberdiplomaciju.

o

o o

Europsko vijeće održalo je razmjenu mišljenja s glavnim tajnikom Ujedinjenih naroda Antóniom Guterresom.

Izjava iz Brda, 6. listopada 2021.

Mi, čelnici Europske unije (EU) i njezinih država članica, uz savjetovanje s čelnicima zapadnog Balkana i u prisutnosti regionalnih i međunarodnih dionika, danas smo zaključili sljedeće:

1. EU ponovno potvrđuje svoju nedvosmisleni potporu europskoj perspektivi zapadnog Balkana i izražava zadovoljstvo zbog predanosti partnera sa zapadnog Balkana toj perspektivi jer to je u našem uzajamnom strateškom interesu i ostaje naš zajednički strateški izbor. EU još jednom potvrđuje svoju predanost procesu **proširenja** i odlukama koje je donio u vezi s tim procesom na osnovi vjerodostojnih reformi partnera, pravednih i strogih uvjeta i načela vlastitih zasluga. Dodatno ćemo pojačati naš zajednički angažman kako bismo nastavili rad na političkoj, gospodarskoj i društvenoj preobrazbi regije, uvažavajući pritom napredak koji su ostvarili partneri sa zapadnog Balkana. Ujedno podsjećamo na to koliko je važno da EU može održati i produbiti vlastiti razvoj, istodobno osiguravajući svoju sposobnost integracije novih članica.
2. Partneri sa zapadnog Balkana još jednom ističu da se zauzimaju za **europske vrijednosti i načela**, kao i za provedbu nužnih reformi u interesu svojih građana. EU izražava zadovoljstvo time što su partneri sa zapadnog Balkana ponovno iskazali predanost **prvenstvu demokracije, temeljnim pravima i vrijednostima te vladavini prava**, kao i ustrajnom ulaganju napora u borbi protiv korupcije i organiziranog kriminala, potpori dobrom upravljanju, ljudskim pravima, rodnoj ravnopravnosti i pravima pripadnika manjina. Vjerodostojnost te predanosti ovisi o smislenoj provedbi potrebnih reformi i postizanju solidnih rezultata, što počiva na jasnoj i dosljednoj komunikaciji s javnošću. O snaženo **civilno društvo**, kao i **neovisni i pluralistički mediji** ključne su sastavnice svakog demokratskog sustava te stoga pozdravljamo i podržavamo njihovu ulogu na zapadnom Balkanu.

3. EU je uvjerljivo **najbliži partner** regije, njezin **glavni ulagač** i **vodeći donator**. Naši partneri u svojim **javnim raspravama i komunikaciji s javnošću moraju u potpunosti uvažiti i prenijeti** dosad nezabilježen razmjer i raspon te potpore.
4. **Pomoć EU-a** i dalje će biti povezana s konkretnim napretkom ostvarenim u vladavini prava i društveno-gospodarskim reformama, kao i s privrženošću partnera europskim vrijednostima, pravilima i standardima.
5. EU u potpunosti podupire ponovno potvrđenu predanost partnera sa zapadnog Balkana uključivoj **regionalnoj suradnji i jačanju dobrosusjedskih odnosa**, među ostalim i s državama članicama EU-a. Pritom je i dalje važno da se bilateralni sporazumi, uključujući Prespanski sporazum s Grčkom i Ugovor o dobrosusjedskim odnosima s Bugarskom, provode u dobroj vjeri i s konkretnim rezultatima. Potrebni su dodatni odlučni naponi kako bi se u skladu s međunarodnim pravom i utvrđenim načelima, među ostalim s Ugovorom o pitanjima sukcesije, potaknuli **pomirenje** i regionalna stabilnost te iznašla i provela konačna, uključiva i obvezujuća rješenja za **bilateralne sporove i pitanja** partnera ukorijenjena u ostavštini prošlosti, kao i za preostale slučajeve nestalih osoba i pitanja povezana s ratnim zločinima.
6. U potpunosti podupiremo napore koje ulaže **posebni predstavnik EU-a** za dijalog Beograda i Prištine te druga regionalna pitanja zapadnog Balkana i očekujemo da obje strane ostvare konkretan napredak u potpunoj normalizaciji međusobnih odnosa, što je od izuzetne važnosti za stabilnost i razvoj cijele regije, a time se osigurava i da nastave na svojem europskom putu.

COVID-19

7. **Kriza uzrokovana bolešću COVID-19** i dalje ozbiljno utječe na naša društva i gospodarstva. Ta kriza ističe nužnost, kao i prednosti, našeg **bliskog i učinkovitog partnerstva**. EU zajedno sa svojim državama članicama podržava zapadni Balkan tijekom cijele pandemije, a dosadašnja potpora zdravstvu, društvu i gospodarstvu u regiji dosegla je nezapamćenih **3,3 milijarde** EUR. Partneri sa zapadnog Balkana izravno su uključeni u inicijative EU-a, osobito u Odbor za zdravstvenu sigurnost, sustav ranog upozorenja, zelene trake i Sporazum o zajedničkoj nabavi medicinskih protumjera. EU je spreman dodatno poboljšati pristup cjepivima, dijagnostičkim i terapijskim sredstvima te osigurati bolju **predvidljivost** budućih kriza i **otpornost** na njih.
8. EU ujedno uvažava **vrijednu potporu koju su partneri sa zapadnog Balkana** tijekom pandemije **pružali** jedni drugima i EU-u. U tome se odražavaju solidarnost i uzajamna potpora na kojima je EU izgrađen. Tu suradnju i koordinaciju trebalo bi nastaviti u budućnosti, među ostalim tijekom faze oporavka.
9. EU će nastaviti odlučno podupirati zapadni Balkan, **osobito kad je riječ o opskrbi cjepivima**. EU i njegove države članice različitim su kanalima dostavili **2,9 milijuna** doza cjepiva zapadnom Balkanu, a dostavit će ih još više. EU će podržati planove cijepljenja svih partnera kako bi im pomogao da do kraja 2021. postignu stope procijepljenosti slične prosječnim stopama u EU-u.

Gospodarski i investicijski plan za zapadni Balkan

10. Slijedom poziva čelnika na sastanku na vrhu u Zagrebu EU je izložio **gospodarski i investicijski plan** te smjernice za provedbu **zelenog programa za zapadni Balkan**. U planu se utvrđuje **znatan paket ulaganja kojim će se** zahvaljujući financijskoj poluzi novog jamstva za zapadni Balkan **mobilizirati oko 30 milijardi EUR** za regiju tijekom sljedećih sedam godina, a sastoji se od 9 milijardi EUR bespovratnih sredstava i 20 milijardi EUR ulaganja. Kako bi se ostvario najveći mogući učinak gospodarskog i investicijskog plana, partneri sa zapadnog Balkana trebaju odlučno provesti gospodarske i društvene reforme te ojačati vladavinu prava. Planom se može stimulirati dugoročni zeleni društveno-gospodarski oporavak i konkurentnost regije, podržati njezinu zelenu i digitalnu tranziciju te potaknuti održivu povezivost, regionalnu integraciju i trgovinu, čime bi se ujedno ojačala suradnja s EU-om i približavanje EU-u, među ostalim i ciljevima EU-a povezanima s klimom.
11. Izražavamo zadovoljstvo nedavnim donošenjem pravnog okvira za provedbu instrumenta **IPA¹ III** koji će i dalje biti ključan izvor financijske pomoći za regiju, među ostalim i za gospodarski i investicijski plan. Komisija namjerava u okviru instrumenta IPA za 2021. predložiti paket ulaganja u iznosu od 600 milijuna EUR za provedbu gospodarskog i investicijskog plana za zapadni Balkan, podložno postupcima u skladu s programskim okvirom instrumenta IPA III i provedbenim pravilima. Zajedno s prijedlogom u iznosu od 500 milijuna EUR najavljenim u srpnju, time bi se do kraja 2021. osiguralo ukupno **1,1 milijardu EUR** za provedbu gospodarskog i investicijskog plana.

---

¹ Instrument pretpristupne pomoći (IPA).

12. Uvažavajući predanost čelnika zapadnog Balkana potpunoj provedbi **zelenog programa**, pozdravljamo dogovor o povezanom akcijskom planu. U skladu sa zelenim planom, zeleni program ključan je pokretač prijelaza na **suvremena, ugljično neutralna** gospodarstva koja su **otporna na klimatske promjene i učinkovito iskorištavaju resurse**, u cilju oslobađanja potencijala kružnog gospodarstva, borbe protiv onečišćenja i boljeg upravljanja otpadom. Njegova će uspješna provedba iziskivati veliku predanost regije. Iznimno je bitno usredotočiti napore na pravodoban i učinkovit odmak od ugljena koristeći se gorivima iz obnovljivih izvora ili gorivima s manjim emisijama ugljika. Trebalo bi dati prednost energetske sigurnosti, uključujući diversifikaciju izvora i pravaca. EU će nastaviti podržavati regiju u provedbi zelenog programa i izradi politike određivanja cijene ugljika s obzirom na mehanizam EU-a za ugljičnu prilagodbu na granicama, među ostalim putem tehničke i financijske pomoći.
13. Gospodarski i investicijski plan daje novi polet unapređenju **povezivosti** u svim njezinim dimenzijama, i unutar zapadnog Balkana i s EU-om. EU će nastaviti podržavati uključivu **regionalnu suradnju**. Čelnici zapadnog Balkana trebaju uložiti dodatne i odlučne napore da bi **ispunili obvezu koju su preuzeli u vezi s uspostavom zajedničkog regionalnog tržišta**, kako je 2020. dogovoreno na sastanku na vrhu Berlinskog procesa u Sofiji. Time će se regiji pomoći u njezinu napretku na europskom putu i ostvariti opipljive koristi za građane i poduzeća. Iskorištavanje potencijala uključive regionalne gospodarske integracije iznimno je bitno radi poticanja društveno-gospodarskog oporavka regije i ostvarivanja najveće moguće koristi od ulaganja koja proizlaze iz gospodarskog i investicijskog plana. Cijela regija treba iskazati odlučnu predanost kako bi se brzo zaključili relevantni regionalni pregovori.
14. EU i zapadni Balkan slažu se da će pojačati napore na **unapređivanju tržišne integracije zapadnog Balkana i jedinstvenog tržišta EU-a**. U tom pogledu gospodarski i investicijski plan pruža čvrstu osnovu za provedbu u praksi tržišne integracije regije unutar jedinstvenog tržišta EU-a, posebice u područjima kao što su prekogranična plaćanja (SEPA), industrijska i potrošačka roba, e-trgovina i carina.

15. Održivi **promet kamen je temeljac gospodarske i društvene integracije** EU-a i zapadnog Balkana. Daljnji razvoj prometne povezivosti, unutar regije i s EU-om, prioritet je radi poboljšanja učinkovitosti i sigurnosti prometnih usluga te postizanja ciljeva zelene i održive mobilnosti, osobito u pogledu **željezničke povezivosti i povezivosti unutarnjim plovnim putovima**.

Kada je riječ o održivoj povezivosti, izražavamo zadovoljstvo nedavno potvrđenim **akcijskim planovima za Prometnu zajednicu** za željeznički i cestovni promet, sigurnost na cestama, olakšavanje prometa i vodni promet.

16. Nadovezujući se na uspješnu provedbu regionalnog sporazuma o roamingu i početak besplatnog roaminga na zapadnom Balkanu od 1. srpnja 2021., izražavamo zadovoljstvo donošenjem plana za roaming kojim će se stvoriti uvjeti i postaviti jasni ciljevi za smanjenje **troškova roaminga između EU-a i zapadnog Balkana**.
17. Izražavamo zadovoljstvo konceptom **zelenih traka između EU-a i zapadnog Balkana** i podržavamo njegovu primjenu u praksi na svim relevantnim granicama, uz potpuno poštovanje potrebne pravne stečevine EU-a i njegovih postupaka.
18. Danas je pokrenut poseban **program za zapadni Balkan za inovacije, istraživanja, obrazovanje, kulturu, mlade i sport – „program inovacija za zapadni Balkan”**. Njime će se promicati znanstvena izvrsnost, reformirati obrazovni sustavi u regiji i stvoriti dodatne prilike za mlade te tako pridonijeti sprečavanju odljeva mozgova. Sa zanimanjem očekujemo brzu provedbu njegova akcijskog plana.

Politička i sigurnosna suradnja

19. Zajedništvo s EU-om jasan je znak strateške orijentacije naših partnera. Stoga još jednom naglašavamo naše očekivanje da će partneri, kao važan dio svojeg europskog puta, dodatno produbiti suradnju u području **zajedničke vanjske i sigurnosne politike (ZVSP)** te ostvariti konkretan i održiv napredak u smjeru **potpunog usuglašavanja s vanjskopolitičkim stajalištima EU-a i djelovati u skladu s time**, među ostalim kad je riječ o stajalištima u međunarodnim forumima. Izražavamo zadovoljstvo time što su se neki partneri već **potpuno usuglasili** sa svim odlukama i izjavama u okviru ZVSP-a te ih potičemo da nastave s takvom praksom. EU je spreman dodatno ojačati **politički dijalog** o pitanjima koja se odnose na ZVSP.
20. EU i zapadni Balkan dijele niz **sigurnosnih izazova** koji iziskuju koordinirano djelovanje. Slažemo se s jačanjem naše suradnje u temeljnim sigurnosnim pitanjima, među ostalim na **operativnoj razini**, nadovezujući se na ono što je već napravljeno u okviru Programa prioriteta iz Sofije. Naši partneri obvezuju se da će dokazati predanost našoj zajedničkoj sigurnosti i nastaviti razvijati učinkovite instrumente za suradnju unutar zapadnog Balkana. Njihov doprinos misijama i operacijama EU-a dokaz je njihove predanosti zajedničkoj sigurnosnoj i obrambenoj politici (ZSOP), a zajedno ćemo raditi na daljnjem razvoju njihovih sposobnosti i kapaciteta, osobito putem Europskog instrumenta mirovne pomoći. EU će ujedno pojačati svoj angažman u područjima poput svemira i vojne mobilnosti kako bi se olakšao pristup civilno-vojne pomoći regiji u slučaju pandemija i prirodnih katastrofa.
21. Ojačat ćemo suradnju na suzbijanju **dezinformacija** i drugih **hibridnih prijetnji**, osobito onih koje potječu od aktera iz trećih država koji žele ugroziti europsku perspektivu regije. EU i zapadni Balkan ojačat će suradnju na izgradnji **otpornosti, unapređivanju naše kolektivne kibersigurnosti i kiberdiplomacije** te povećanju učinka naše **strateške komunikacije**.
22. Iskazujemo pohvalu našim partnerima zbog njihovih trajnih napora i konstruktivne **suradnje** u području migracija, što je proizvelo jasne rezultate. **Upravljanje migracijama zajednički je izazov** s kojim se EU i zapadni Balkan moraju zajedno suočiti u bliskom partnerstvu.

23. Naša suradnja u traženju rješenja za migracijske izazove pokazala je svoju vrijednost te će se nastaviti razvijati. EU je spreman nastaviti svoj angažman i **jačati svoju potporu putem po mjeri izrađenog i sveobuhvatnog pristupa**. U žarišna područja trebalo bi uključiti poboljšanje sustavâ azila, hvatanje ukoštac s krijumčarenjem migranata i nezakonitim migracijama, postupke vraćanja, upravljanje granicama, razmjenu informacija i kapacitete za prihvata. Partneri bi trebali i dalje raditi na unapređivanju sustava vraćanja, uključujući sklapanje sporazumâ o ponovnom prihvatu s ključnim zemljama podrijetla. Produbit će se uzajamna suradnja u području vraćanja te tako u najvećoj mogućoj mjeri iskoristiti postojeći okviri i dostupni kanali. Trebalo bi pojačati i suradnju s Frontexom, Europskim potpornim uredom za azil i Europolom. Preostale sporazume o statusu s Frontexom trebalo bi sklopiti bez odgode.
24. S obzirom na **ozbiljnost stanja u Afganistanu** EU će tijesno surađivati sa svim svojim partnerima, uključujući zapadni Balkan, kako bismo se uhvatili ukoštac s izazovima koji se stalno mijenjaju i prema potrebi koordinirali zajedničke odgovore.
25. **Terorizam, radikalizacija i organizirani kriminal** i dalje su ozbiljne sigurnosne prijetnje za EU i cijelu regiju. Pozivamo na daljnje jačanje suradnje u borbi protiv terorizma i suzbijanju nasilnog ekstremizma, kao i sprečavanju financiranja terorizma i radikalizacije. Ponovno ističemo važnost odlučnog djelovanja u traženju rješenja za teški i organizirani kriminal, osobito **trgovanje ljudima, krijumčarenje ljudi, pranje novca, uzgoj droge i trgovanje drogom**.
26. EU je potpuno predan sprečavanju nezakonite trgovine i trgovanja malim i lakim oružjem i pripadajućim streljivom te će nastaviti podupirati zapadni Balkan u tom području, među ostalim u kontekstu posebnog plana za zapadni Balkan za borbu protiv nezakonitog trgovanja vatrenim oružjem.
27. Kako bismo nastavili promicati naše zajedničke interese, izražavamo spremnost da **oživimo i unaprijedimo redoviti politički dijalog s regijom**. S obzirom na to izražavamo zadovoljstvo održavanjem **sastanaka na vrhu EU-a i zapadnog Balkana kao redovitih događanja**. Sa zanimanjem očekujemo sljedeći sastanak na vrhu koji će se održati 2022.

***

28. EU i zapadni Balkan trebaju surađivati kako bi se suočili sa zadaćama koje će obilježiti našu generaciju. Pozdravljamo inicijative zapadnog Balkana kojima se doprinosi promišljanju o **budućnosti našeg kontinenta**. I dalje smo predani tome da saslušamo sve Europljane o pitanjima koja su nam svima važna – zaštiti građana i sloboda, razvoju snažne i dinamične gospodarske osnove, promicanju zelene i digitalne tranzicije, vladavini prava, pravednoj i socijalnoj Europi, jačanju otpornosti Europe, kao i njezinoj vodećoj ulozi u svijetu.
29. Izražavamo zadovoljstvo time što se naši partneri sa zapadnog Balkana usuglašavaju s navedenim točkama.
-

Europsko vijeće

Bruxelles, 22. listopada 2021.
(OR. en)

EUCO 17/21

CO EUR 15
CONCL 5

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Predmet:	Sastanak Europskog vijeća (21. i 22. listopada 2021.) – zaključci

---

Za delegacije se u prilogu nalaze zaključci koje je Europsko vijeće usvojilo na navedenom sastanku.

I. COVID-19

1. Kampanje cijepljenja diljem Europe dovele su do znatnog napretka u borbi protiv bolesti COVID-19. Međutim, stanje u nekim državama članicama i dalje je vrlo ozbiljno. Kako bi se dodatno povećale stope procijepljenosti u cijeloj Uniji, trebalo bi pojačati napore kako bi se prevladalo oklijevanje s cijepljenjem, među ostalim suzbijanjem dezinformacija, osobito na platformama društvenih medija. Moramo i dalje biti na oprezu s obzirom na pojavu i širenje mogućih novih varijanti.
2. S obzirom na razvoj epidemiološke situacije Europsko vijeće poziva na daljnju koordinaciju kako bi se olakšalo slobodno kretanje unutar EU-a, kao i putovanje u EU, te na reviziju dviju preporuka Vijeća. Potiče Komisiju da ubrza rad s trećim zemljama na uzajamnom priznavanju certifikata.
3. Na temelju iskustava stečenih tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19 mora se ojačati otpornost EU-a na krize i horizontalna pripravnost za njih. Kako bi se osigurala bolja prevencija budućih hitnih zdravstvenih situacija u EU-u kao i pripravnost i bolji odgovor na njih, Europsko vijeće poziva na dovršetak pregovora o zakonodavnom paketu za zdravstvenu uniju i osiguravanje odgovarajuće uključenosti država članica u upravljanje tijelom EU-a za pripravnost i odgovor na zdravstvene krize (HERA). Podsjeća na to da je potrebno žurno nastaviti raditi na pristupu lijekovima u svim državama članicama.
4. Europsko vijeće ponovno ističe trajnu predanost EU-a doprinošenju međunarodnom odgovoru na pandemiju i osiguravanju pristupa cjepivima za sve. Poziva na brzo uklanjanje prepreka koje otežavaju uvođenje cjepiva na globalnoj razini i poziva Komisiju da u tom pogledu nastavi izravno surađivati s proizvođačima. Time će se državama članicama omogućiti da ubrzaju isporuku cjepiva zemljama kojima je to najpotrebnije. EU će nastaviti podupirati proizvodnju cjepiva i procijepljenost u partnerskim zemljama.

5. U kontekstu predstojećeg sastanka skupine G-20 i s obzirom na izvanrednu sjednicu Svjetske zdravstvene skupštine u studenome, Europsko vijeće naglašava svoju potporu snažnoj i središnjoj ulozi Svjetske zdravstvene organizacije u budućem upravljanju zdravljem na globalnoj razini i potporu cilju postizanja dogovora o međunarodnom ugovoru o pandemijama.

II. DIGITALIZACIJA

6. Europsko vijeće podsjeća na cilj EU-a da se osigura digitalna transformacija Europe kojom će se potaknuti gospodarski rast, otvaranje radnih mjesta i konkurentnost te ojačati naša digitalna suverenost na samoodređen i otvoren način. Time ćemo ojačati našu otpornost i olakšati zelenu tranziciju. U tu svrhu Europsko vijeće naglašava potrebu za uključivim i održivim digitalnim politikama, a posebno za usmjeravanjem na digitalne vještine i digitalno obrazovanje.
7. Europsko vijeće poziva na brzo razmatranje Komisijina Prijedloga odluke o uspostavi programa politike do 2030. „Put u digitalno desetljeće” kojom se provodi digitalni kompas.
8. Europsko vijeće preispitalo je napredak u pogledu digitalne agende i ključnih zakonodavnih predmeta. Potiče suzakonodavce da postignu dogovor o uredbi o roamingu do kraja godine te ih poziva da nastave s radom na Prijedlogu akta o digitalnim uslugama i Prijedlogu akta o digitalnim tržištima s ciljem postizanja ambicioznog dogovora što je prije moguće. Nadalje, Europsko vijeće naglašava da je važno postići brz napredak u pogledu drugih postojećih i budućih inicijativa, a posebno:
  - iskorištavanju vrijednosti podataka u Europi, posebno s pomoću sveobuhvatnog regulatornog okvira kojim se potiču inovacije i olakšavaju bolja prenosivost podataka i pravedan pristup podacima te osigurava interoperabilnost,
  - provedbe preostalih mjera potrebnih za uspostavu posebnih sektorskih podatkovnih prostora, kako je utvrđeno u europskoj strategiji za podatke iz veljače 2020., i izrade plana za taj postupak,

- uspostave regulatornog okvira za umjetnu inteligenciju koji je pogodan za inovacije kako bi se ubrzala primjena te tehnologije u privatnom i javnom sektoru uz istodobno jamčenje sigurnosti i punog poštovanja temeljnih prava,
  - utvrđivanja zajedničkih standarda i postizanja dogovora o koordiniranom pristupu u pogledu europskog okvira za digitalni identitet i
  - promicanja stvaranja najsuvremenijeg europskog ekosustava mikročipova u cijelom vrijednosnom lancu te izgradnje dodatne otpornosti, među ostalim u pogledu sirovina, jer je to ključno kako bi se izbjegle nestašice koje koče našu digitalnu transformaciju. U tom kontekstu Europsko vijeće sa zanimanjem očekuje predstojeći prijedlog europskog akta o čipovima.
9. Europsko vijeće osvrnulo se na znatno povećanje zlonamjernih kiberaktivnosti, čiji je cilj podrivati naše demokratske vrijednosti i sigurnost temeljnih funkcija naših društava. Ponovno ističe svoju nepokolebljivu predanost promicanju demokratskih vrijednosti na internetu i izvan njega. U tom kontekstu Europsko vijeće ponovno potvrđuje predanost EU-a otvorenom, slobodnom, stabilnom i sigurnom kiberprostoru te potiče zemlje diljem svijeta da se pridržavaju tih normi i provode ih. Poziva na nastavak rada na Prijedlogu revidirane direktive o sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava, predloženoj direktivi o otpornosti ključnih subjekata i alatima za kiberdiplomaciju. Naglašava potrebu za učinkovitom koordinacijom i pripravnosću s obzirom na kiberprijetnje. U tom kontekstu naglašava važnost daljnjeg razvoja okvira EU-a za upravljanje krizama u području kibersigurnosti i učinkovitog odgovora na incidente i krize velikih razmjera u području kibersigurnosti na razini EU-a, među ostalim putem vježbi i razmatranjem potencijala zajedničke jedinice za kibersigurnost. Ističe potrebu za jačanjem djelovanja u borbi protiv kiberkriminaliteta, posebno napada ucjenjivačkim softverima, te jačanjem suradnje s partnerskim zemljama, među ostalim u okviru multilateralnih foruma. Europsko vijeće sa zanimanjem očekuje ishod trenutačne revizije okvira za politiku kiberobrane EU-a.

10. Europsko vijeće naglašava važnost digitalne povezivosti, među ostalim da je važno provesti procjenu izvedivosti daljnjeg razvoja sigurne svemirske povezivosti. Trebali bismo razviti i promicati model „europske pouzdane povezivosti” utemeljen na vrijednostima EU-a, povjerenju, transparentnosti i odgovornosti. Partnerstva sa zemljama istomišljenicama imaju središnju ulogu u promicanju naših interesa i vrijednosti na globalnoj razini. Vijeće za trgovinu i tehnologiju važan je korak u jačanju transatlantske suradnje u digitalnom području.

III. CIJENE ENERGIJE

11. Europsko vijeće osvrnulo se na nedavni nagli porast cijena energije i razmotrilo posljedice rasta cijena za građane i poduzeća, posebno za naše ranjive građane i MSP-ove koji se pokušavaju oporaviti od pandemije bolesti COVID-19.
12. Paket mjera predstavljen u komunikaciji Komisije o suočavanju s rastom cijena energije sadržava korisne kratkoročne i dugoročne mjere.
13. Europsko vijeće poziva:
  - Komisiju da ispita funkcioniranje tržišta plina i električne energije, kao i tržišta ETS-a EU-a, uz pomoć Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA). Nakon toga Komisija će ocijeniti zahtijevaju li određena trgovinska postupanja dodatno regulatorno djelovanje,
  - države članice i Komisiju da hitno na najbolji način iskoriste paket mjera kako bi se pružila kratkoročna pomoć najranjivijim potrošačima i potpora europskim poduzećima, uzimajući u obzir raznolikost i specifičnost okolnosti država članica,

- Komisiju i Vijeće da žurno razmotre srednjoročne i dugoročne mjere kojima bi se doprinijelo cijenama energije pristupačnima za kućanstva i poduzeća, povećala otpornost energetskeg sustava EU-a i unutarnjeg energetskeg tržišta, osigurala sigurnost opskrbe i pružila potpora prijelazu na klimatsku neutralnost, uzimajući u obzir raznolikost i specifičnost okolnosti država članica i
  - Europsku investicijsku banku da razmotri kako može ubrzati ulaganja u energetskeg tranziciju u okviru svojeg trenutaknog manevarskog prostora u kapitalu, kako bi se smanjili budući rizici od poremećaja i ostvarile ambicije Europe u pogledu globalne povezivosti.
14. Vijeće za promet, telekomunikacije i energetiku (energetika) odmah će nastaviti s radom na tom pitanju na izvanrednom sastanku 26. listopada 2021. Europsko vijeće nastaviti će pomno pratiti situaciju i ponovno je razmotriti u prosincu.

IV. MIGRACIJE

15. U skladu sa zaključcima Europskog vijeća od 24. i 25. lipnja 2021. te kako bi se spriječile pogibije i smanjio pritisak na europske granice u skladu s pravom EU-a i međunarodnim pravom, predstavljeno je osam akcijskih planova za zemlje podrijetla i tranzita. Komisija i visoki predstavnik, prema potrebi zajedno s državama članicama, trebali bi sada te planove operacionalizirati i bez odgode ih provesti u suradnji s partnerskim zemljama. Europsko vijeće očekuje da će se akcijski planovi temeljiti na konkretnim rokovima i odgovarajućoj financijskoj potpori. Ponovno upućuje zahtjev Komisiji da izvijesti Vijeće o svojim namjerama u tom pogledu.

16. Europsko vijeće poziva Komisiju da hitno predstavi prijedloge i mobilizira financijska sredstva za djelovanja na svim migracijskim rutama, u skladu s većom ambicijom EU-a, i da o tome redovito izvješćuje Vijeće. Za djelovanja povezana s migracijama trebalo bi na najbolji mogući način iskoristiti najmanje 10 % financijske omotnice Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa (NDICI), kao i financijska sredstva u okviru drugih relevantnih instrumenata.
17. U skladu s izjavom iz ožujka 2021. i zaključcima iz lipnja 2021. Europsko vijeće ponovno ističe da očekuje da će se pravodobno mobilizirati financijska pomoć za sirijske izbjeglice i zajednice domaćine u Turskoj, Jordanu, Libanonu i drugim dijelovima regije, uključujući Egipat, u okviru relevantnih instrumenata.
18. Europsko vijeće poziva Tursku da osigura punu i nediskriminirajuću provedbu Izjave EU-a i Turske iz 2016., među ostalim u odnosu na Republiku Cipar.
19. Europsko vijeće neće prihvatiti nikakav pokušaj trećih zemalja da iskoriste migrante u političke svrhe. Osuđuje sve hibridne napade na granicama EU-a i na odgovarajući će način odgovoriti na njih.
20. Europsko vijeće poziva Komisiju da predloži sve potrebne izmjene pravnog okvira EU-a i konkretne mjere popraćene odgovarajućom financijskom potporom kako bi se osigurao neposredan i odgovarajući odgovor u skladu s pravom EU-a i međunarodnim obvezama, uključujući temeljna prava.
21. EU će nastaviti suzbijati aktualni hibridni napad bjeloruskog režima, među ostalim hitnim donošenjem dodatnih mjera ograničavanja protiv osoba i pravnih subjekata, u skladu sa svojim postupnim pristupom.
22. Europsko vijeće podsjeća da je potrebno osigurati učinkovito vraćanje i potpunu provedbu sporazumâ i aranžmanâ o ponovnom prihvatu, koristeći se pritom nužnim sredstvima utjecaja.

23. EU je i dalje odlučan u osiguravanju učinkovitog nadzora svojih vanjskih granica.
24. Trebalo bi nastaviti ulagati napore kako bi se smanjila sekundarna kretanja, i osigurala pravedna ravnoteža između odgovornosti i solidarnosti među državama članicama.

V. TRGOVINA

25. Europsko vijeće održalo je stratešku raspravu o trgovinskoj politici EU-a.

VI. VANJSKI ODNOSI

26. Europsko vijeće raspravljalo je o pripremama za predstojeći sastanak na vrhu ASEM-a 25. i 26. studenoga 2021. U tom kontekstu podupire strategiju EU-a za suradnju s indopacifičkom regijom i poziva Vijeće da osigura njezinu brzu provedbu.
27. Europsko vijeće raspravljalo je i o pripremama za sastanak na vrhu Istočnog partnerstva koji će se održati 15. prosinca 2021. Odnosi EU-a s tom regijom i dalje imaju ključnu stratešku važnost. Europsko vijeće ponovno poziva bjeloruske vlasti da oslobode sve političke zatvorenike.
28. Uoči konferencije COP26 u Glasgowu Europsko vijeće poziva na ambiciozan globalni odgovor na klimatske promjene. Ključno je osigurati da cilj ograničenja globalnog zagrijavanja na 1,5 °C bude i dalje ostvariv. Europsko vijeće stoga poziva sve stranke da predstave i provedu ambiciozne nacionalne ciljeve i politike. Osobito potiče velika gospodarstva koja to još nisu učinila da na vrijeme prije konferencije COP26 dostave ili ažuriraju poboljšane i ambiciozne nacionalno utvrđene doprinose i da predstave dugoročne strategije u cilju postizanja nulte neto stope emisija do 2050. Europsko vijeće podsjeća na obvezu EU-a i njegovih država članica da nastave povećavati financijska sredstva za borbu protiv klimatskih promjena. Poziva druge razvijene zemlje da hitno povećaju svoj doprinos zajedničkom cilju prikupljanja 100 milijardi USD godišnje do 2025. za financiranje borbe protiv klimatskih promjena.

29. Europsko vijeće primilo je na znanje i pripreme za sastanak konferencije COP15 o biološkoj raznolikosti u Kunmingu. Poziva na ambiciozan globalni okvir za bioraznolikost nakon 2020. kako bi se zaustavio i preokrenuo gubitak bioraznolikosti.

*

* *

Nadovezujući se na Izjavu Vijeća od 6. prosinca 2018. o borbi protiv antisemitizma i razvoju zajedničkog sigurnosnog pristupa za bolju zaštitu židovskih zajednica i institucija u Europi te Izjavu Vijeća od 2. prosinca 2020. o uključivanju borbe protiv antisemitizma u sva područja politika, Europsko vijeće pozdravlja strategiju EU-a za suzbijanje antisemitizma i njegovanje židovskog načina života, koju je Komisija donijela 5. listopada 2021. Međunarodni forum o sjećanju na holokaust i borbi protiv antisemitizma održan 13. listopada 2021. u Malmöu podsjetnik je da se moramo svim silama boriti protiv svih oblika antisemitizma, rasizma i ksenofobije.

Europsko vijeće

Bruxelles, 16. prosinca 2021.
(OR. en)

EUCO 22/21

CO EUR 19
CONCL 6

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Predmet:	Sastanak Europskog vijeća (16. prosinca 2021.) – zaključci

---

Za delegacije se u prilogu nalaze zaključci koje je Europsko vijeće usvojilo na navedenom sastanku.

I. COVID-19

Cijepljenje

1. Europsko vijeće razmotrilo je pogoršanje epidemiološke situacije u EU-u i učinak pojave omikrona, nove varijante koja izaziva zabrinutost. Ponovno ističe ključnu važnost cijepljenja u borbi protiv pandemije. Uvođenje cijepljenja za sve i nuđenje dodatne doze presudni su i hitni. U tom je kontekstu i dalje ključno prevladati oklijevanje s cijepljenjem, među ostalim suzbijanjem dezinformacija. Osim u cijepljenju, napredak bi trebalo ostvariti i u provedbi Strategije EU-a za terapijike protiv bolesti COVID-19, među ostalim u zajedničkoj nabavi.

Koordinacija

2. Potrebni su stalni koordinirani naponi kako bi se na razvoj događaja odgovorilo na temelju najboljih dostupnih znanstvenih dokaza i istodobno osiguralo da se sva ograničenja temelje na objektivnim kriterijima i da se njima ne narušava funkcioniranje jedinstvenog tržišta niti nerazmjerno ometa slobodno kretanje među državama članicama ili putovanja u EU. Europsko vijeće poziva na brzo donošenje revidirane Preporuke Vijeća o sigurnom slobodnom kretanju i revidirane Preporuke Vijeća o neobveznim putovanjima u EU. Europsko vijeće ističe važnost koordiniranog pristupa u pogledu valjanosti EU digitalne COVID potvrde o cijepljenju te prima na znanje činjenicu da će Komisija o tome donijeti delegirani akt.

Međunarodna suradnja

3. Europsko vijeće naglašava da će se pandemija prevladati samo globalnom suradnjom koja se temelji na povjerenju i uzajamnoj pomoći. U tom kontekstu pohvaljuje Bocvanu i Južnu Afriku što su pokazale oprez i transparentnost pri izrazito brzom otkrivanju, sekvenciranju i prijavi najnovije varijante koja izaziva zabrinutost, nazvane omikron, te naglašava da je važno povećati globalne kapacitete za sekvenciranje genoma.

4. EU je predan ispunjavanju svoje uloge u ostvarivanju cijepljenja na svjetskoj razini. EU je najveći donator i izvoznik na svijetu. I dalje ćemo izvoziti i dijeliti doze cjepiva i pomoćne materijale te ćemo pojačati potporu zemljama kojima je pomoć najpotrebnija, osobito u Africi, i to daljnjim pružanjem potpore COVAX-u i na bilateralnoj osnovi, u suradnji s partnerima.
5. Kako bi se uklonila uska grla u dijeljenju cjepiva i cijepljenju te kako bi se žurno uklonile prepreke koje otežavaju globalno uvođenje cjepiva, Europsko vijeće poziva Komisiju da dodatno poveća potporu državama članicama i trećim zemljama, nastavi suradnju s proizvođačima te ojača koordinaciju sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom, COVAX-om i drugim partnerima. Europsko vijeće poziva Vijeće da uz potpunu transparentnost pomno prati ispunjavanje preuzetih obveza u pogledu cjepiva i to će pitanje prema potrebi ponovno razmotriti.
6. Europsko vijeće pozdravlja dogovor koji je Svjetska zdravstvena skupština postigla 1. prosinca 2021. o pokretanju globalnog postupka izrade konvencije, sporazuma ili drugog međunarodnog instrumenta za sprečavanje pandemija, pripravnost i odgovor na njih te pregovora o njemu, u cilju njegova donošenja na temelju članka 19. ili drugih odredaba Ustava Svjetske zdravstvene organizacije koje međuvladino pregovaračko tijelo bude smatralo prikladnima.

II. UPRAVLJANJE KRIZAMA I OTPORNOST

7. Europsko vijeće razmotrilo je rad na unapređivanju naše zajedničke pripravnosti, sposobnosti za odgovor i otpornosti na buduće krize, što je jedan od najvažnijih međusektorskih političkih prioriteta Unije.

8. Pozdravlja zaključke Vijeća od 23. studenoga 2021. i poziva na:
  - jačanje odgovora i pripravnosti EU-a na krize u okviru pristupa kojim se obuhvaćaju sve opasnosti,
  - izgradnju i praćenje otpornosti te bavljenje područjima u kojima imamo slabosti.
9. Europsko vijeće poziva Vijeće da nastavi s radom i da redovito preispituje napredak.

III. SIGURNOST I OBRANA

10. EU je predan globalnom međunarodnom poretку utemeljenom na pravilima, u čijem su središtu Ujedinjeni narodi, te jačanju suradnje s partnerima iz cijeloga svijeta radi zajedničkog odgovaranja na zajedničke prijetnje i izazove.
11. Suočen s povećanom globalnom nestabilnošću, sve većom strateškom konkurencijom i složenim sigurnosnim prijetnjama, EU će preuzeti veću odgovornost za vlastitu sigurnost, pa tako i u području obrane, slijediti strateški plan djelovanja i povećati svoju sposobnost samostalnog djelovanja. EU će promicati svoje interese i vrijednosti, jačati svoju otpornost i pripravnost za učinkovito odgovaranje na sigurnosne prijetnje i izazove te nastaviti raditi na postizanju globalnog mira i sigurnosti.
12. Europsko vijeće poziva Vijeće da nastavi s radom na ambicioznom i ostvarivom Strateškom kompasu, na temelju prvog nacrtā koji je visoki predstavnik predstavio u studenome 2021., kojim se utvrđuje zajednička strateška vizija za sljedeće desetljeće i na najbolji mogući način iskorištavaju svi instrumenti EU-a, uključujući civilne i vojne politike, alate i instrumente. U okviru toga Europsko vijeće sa zanimanjem iščekuje predstavljanje tehnološkog plana koji je zatražilo u veljači 2021. i poziva Komisiju i visokog predstavnika da iznesu sve potrebne daljnje prijedloge, među ostalim o svemirskoj sigurnosti, kiberpitanjima i suzbijanju hibridnih prijetnji.

13. EU je predan bliskoj suradnji s NATO-om, uz potpuno poštovanje načela utvrđenih u Ugovorima i načela koja je dogovorilo Europsko vijeće, među kojima su načela uključivosti, uzajamnosti i autonomije EU-a u donošenju odluka. Transatlantski odnosi te suradnja EU-a i NATO-a ključni su za našu cjelokupnu sigurnost. Snažniji i sposobniji EU u području sigurnosti i obrane pozitivno će doprinijeti globalnoj i transatlantskoj sigurnosti te je komplementaran NATO-u, koji je i dalje okosnica zajedničke obrane za one države članice EU-a koje su njegove članice. Europsko vijeće podržava jačanje strateškog partnerstva EU-a i NATO-a te sa zanimanjem iščekuje treću zajedničku izjavu o suradnji EU-a i NATO-a. Ona bi trebala biti pripremljena na uključiv način, usmjerena na nove prijetnje i izazove te uključivati otpornost, kiberprijetnje i hibridne prijetnje, klimatske promjene i sigurnost, svemir te nove i disruptivne tehnologije kao područja za pojačanu suradnju.
14. Europsko vijeće ponovno će razmotriti pitanje sigurnosti i obrane na sastanku u ožujku 2022., na kojem će biti pozvano da potvrdi Strateški kompas.

IV. VANJSKI ASPEKTI MIGRACIJA

15. Europsko vijeće ocijenilo je provedbu svojih zaključaka od 24. i 25. lipnja 2021. te 21. i 22. listopada 2021. Podsjeća da je važno baviti se svim migracijskim rutama, u okviru sveobuhvatnog pristupa na svim razinama rute.
16. Europsko vijeće poziva Komisiju i visokog predstavnika da se, zajedno s državama članicama, pobrinu da noviji akcijski planovi za zemlje podrijetla i tranzita postanu operativni i da se provedu bez daljnje odgode, u suradnji s partnerskim zemljama. U tom pogledu poziva Komisiju da osigura da se bez odgode jasno utvrde i mobiliziraju odgovarajuća financijska sredstava za djelovanja povezana s migracijama na svim rutama, u skladu s povećanim ambicijama EU-a.

17. Europsko vijeće prepoznaje važnost ujednačenije EU-ove politike vraćanja i poziva Komisiju i visokog predstavnika, zajedno s državama članicama, na brzo djelovanje kako bi se osigurala učinkovita vraćanja iz EU-a u zemlje podrijetla koristeći se kao sredstvom utjecaja svim relevantnim politikama, instrumentima i alatima EU-a, među ostalim razvojem, trgovinom i vizama, radi osiguravanja potpune provedbe postojećih sporazuma i aranžmana o ponovnom prihvatu, kao i sklapanja novih, te da o tome izvješćuju Vijeće.
18. Europsko vijeće ponovno osuđuje pokušaje trećih zemalja da instrumentaliziraju migrante u političke svrhe. Naglašava da je potrebno razviti alate za odgovaranje na instrumentalizaciju migracija. Poziva na brz rad na Prijedlogu o mjerama u vezi s nezakonitim ulaskom na područje Europske unije usmjerenima protiv prijevoznika koji sudjeluju u trgovanju ljudima ili krijumčarenju migranata ili ih olakšavaju.
19. Europsko vijeće poziva Vijeće i Komisiju da razmotre načine za jačanje aranžmana za suradnju radi potpore državama članicama koje se suočavaju s posebnim izazovima na vanjskim granicama EU-a, među ostalim u pogledu službenika graničnog nadzora, kao i zračnog nadzora.
20. Europsko vijeće poziva Vijeće da pod vodstvom predsjedništva pomno prati brzu i učinkovitu provedbu vanjske migracijske politike EU-a i da je prema potrebi dodatno potakne. Europsko vijeće ponovno će razmotriti to pitanje.

V. VANJSKI ODNOSI

Bjelarus

21. Europsko vijeće oštro osuđuje instrumentalizaciju migranata i izbjeglica koju provodi bjeloruski režim, kao i humanitarnu krizu izazvanu njome. EU će nastaviti odlučno odgovarati na hibridni napad Bjelarusu, pri čemu će se usmjeriti na sve dimenzije krize, u skladu s pravom EU-a i međunarodnim obvezama, uključujući temeljna prava. Europsko vijeće posebno naglašava važnost koju imaju:
- učinkovita zaštita vanjskih granica EU-a, među ostalim jačanjem pravnog okvira EU-a. U tom pogledu poziva Vijeće da razmotri Prijedlog Komisije o privremenim kriznim mjerama,
  - borba protiv krijumčarenja i trgovanja ljudima,
  - brza provedba mjera ograničavanja, slijedom donošenja petog paketa uvrštenja na popis, i spremnost na donošenje dodatnih mjera ako to bude potrebno,
  - osiguravanje neometanog pristupa za međunarodne organizacije u Bjelarusu i povećanje humanitarne pomoći,
  - potpora vraćanju migranata iz Bjelarusu.
22. Europsko vijeće ponovno poziva na hitno i bezuvjetno puštanje na slobodu svih političkih zatvorenika i na prekid represije nad civilnim društvom i neovisnim medijima. Ponovno ističe demokratsko pravo bjeloruskog naroda da izabere svojeg predsjednika u okviru novih, slobodnih i poštenih izbora.

Ukrajina

23. Europsko vijeće naglašava da Rusija hitno treba smiriti napetosti nastale zbog njezine povećane vojne prisutnosti duž granice s Ukrajinom te agresivne retorike. Europsko vijeće ponovno ističe svoju punu potporu suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti Ukrajine. Svaka daljnja vojna agresija prema Ukrajini imat će goleme posljedice i visoku cijenu, što uključuje mjere ograničavanja u koordinaciji s partnerima.
24. Europsko vijeće potiče diplomatske napore i podupire normandijski format u postizanju potpune provedbe sporazumâ iz Minska.

Južno susjedstvo

25. Europsko vijeće ponovno potvrđuje svoju odlučnost u obnovi i jačanju partnerstva EU-a s južnim susjedstvom kako bi se ojačanom suradnjom prevladali zajednički izazovi i iskoristile zajedničke mogućnosti. Stoga poziva Vijeće i Komisiju da ubrzaju rad na novoj agendi za Sredozemlje.

Sastanak na vrhu Europske unije i Afričke unije

26. Europsko vijeće razgovaralo je o pripremama za sastanak na vrhu Europske unije i Afričke unije koji će se održati 17. i 18. veljače 2022. te o mogućim temama i rezultatima. Cilj je tog sastanka uspostaviti ambiciozan savez s Afrikom koji je usmjeren na budućnost i omogućuje izgradnju područja blagostanja i stabilnosti na temelju transformacijskog paketa ulaganja.

Etiopija

27. Europsko vijeće i dalje pomno prati stanje u Etiopiji i u potpunosti podupire posredničke napore visokog predstavnika Afričke unije Obasanja. EU poziva na bezuvjetan prekid vatre i potiče sve strane da sudjeluju u uključivom i transparentnom nacionalnom dijalogu. Ključni prioriteti i dalje su osiguravanje zaštite civila i neometanog pristupa humanitarnoj pomoći.
-